

**ZAKON O OSNOVAMA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA
U BOSNI I HERCEGOVINI
(Neslužbeni prečišćeni tekst¹)**

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se osnovni principi međusobnih odnosa i ponašanja učesnika u saobraćaju i drugih subjekata u saobraćaju, osnovni uvjeti koje moraju zadovoljiti putevi u pogledu sigurnosti saobraćaja na putevima, vođenje Centralnog registra vozača i vozila, pravila saobraćaja na putevima, sistem saobraćajnih znakova i znakova koje daju ovlaštena lica, dužnosti u slučaju saobraćajne nesreće, osposobljavanje kandidata za vozača, uvjeti za sticanje prava na upravljanje motornim vozilima, polaganje vozačkih ispita, uvjeti za uređaje i opremu vozila, dimenzije, ukupna masa i osovinsko opterećenje vozila, osnovni uvjeti koje moraju zadovoljavati vozila u saobraćaju, rad strukovnih organizacija u Bosni i Hercegovini, te druga pitanja iz oblasti sigurnosti saobraćaja na putevima koja su jedinstvena za cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(I) Organi Bosne i Hercegovine, entitetski i kantonalni organi i organi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i organi lokalne samouprave i lokalne uprave u gradovima i općinama (u daljnjem tekstu: nadležni organi) osigurat će provođenje ovog Zakona i u okviru svoje nadležnosti donositi propise i preduzimati druge potrebne mjere za njegovo dosljedno provođenje.

¹Neslužbeni prečišćeni tekst sadrži Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 6/06); Ispravku Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 75/06) – **označenu podebljanim slovima**; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 44/07) - *označen kosim slovima*; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 84/09) - označen podvučenim slovima; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 48/10) - **označen podebljanim i kosim slovima** i Zakon o dopuni Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 18/13) - **označen podebljanim i podvučenim slovima**; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 8/17) - *označen kosim podvučenim slovima* i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 89/17) - **označen podebljanim kosim podvučenim slovima**; Zakon o izmjenama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 9/18) – **označen podebljanim tačkasto podvučenim slovima**, Zakon o dopuni Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 46/23) – *označen tačkasto podvučenim slovima*, Zakon o dopuni Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 46/23) – *označen isprekidanim podvučenim slovima* i Zakon o izmjenama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/23) – **označeno fontom slova Abadi**.

(2) Kontrolu i reguliranje saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini vrše ovlaštena lica nadležnog organa unutrašnjih poslova (u daljnjem tekstu: ovlaštena lica).

(3) U blizini škole, preventivno reguliranje saobraćaja mogu vršiti i školske saobraćajne patrole, uz prisustvo ovlaštenog lica iz stava (2) ovog člana.

(4) Bliže odredbe o načinu formiranja i radu školskih saobraćajnih patrola propisuju organi entiteta, kantona i Brčko Distrikta nadležni za obrazovanje.

Član 3.

(1) Učesnici u saobraćaju dužni su poštovati odredbe ovog Zakona i druge propise iz oblasti sigurnosti saobraćaja na putevima, razvijati humane odnose među ljudima radi zaštite zdravlja i života drugih lica, a naročito djece, invalida, starih i nemoćnih lica, i brinuti se o zaštiti životne sredine.

(2) Učesnici u saobraćaju ne smiju ometati saobraćaj, oštećivati puteve, objekte i opremu na putu.

Član 4.

(1) Putevi namijenjeni za saobraćaj moraju biti osposobljeni za siguran i nesmetan saobraćaj i odgovarati osnovnim uvjetima propisanim ovim Zakonom, a preduzeća i javne službe koje održavaju javne puteve, ili im je povjereno održavanje javnih puteva, moraju ih održavati tako da se na njima u svim uvjetima može odvijati siguran i nesmetan saobraćaj.

(2) Preduzeća, javne službe i drugi organi koji se brinu o putevima i održavaju ih dužni su da organiziraju i trajno kontroliraju stanje i održavanje javnih puteva, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme na putevima radi sigurnog i nesmetanog saobraćaja.

(3) Preduzeća i javne službe iz stava (1) ovog člana dužni su pravovremeno otklanjati sve nedostatke zbog kojih na određenim mjestima dolazi do saobraćajnih nezgoda.

(4) U slučaju pretrpljene štete zbog neodgovarajućeg održavanja javnih puteva povjerilac se namiruje u skladu sa zakonom o putevima.

Član 5.

(1) Preduzeća, obrazovne organizacije, ustanove i druga pravna ili fizička lica koji školuju ili obučavaju kandidate za vozače motornih vozila dužni su izvoditi obuku na način koji će osigurati da kandidati nauče i usvoje pravila saobraćaja i etiku u saobraćaju, ovladaju tehnikom upravljanja vozilom i steknu ostalo znanje i vještine potrebne za sigurno učešće u saobraćaju na putevima.

(2) Radi zaštite života i zdravlja djece, škole, obdaništa i druge ustanove u kojima se realizira vaspitno-obrazovni rad s djecom, kroz nastavne planove i programe, organiziraju pripremu djece za učešće u saobraćaju.

Član 6.

(1) Preduzeća, ustanove i druga pravna ili fizička lica, kada proizvode, održavaju, popravljaju ili prepravljaju vozila i puštaju u saobraćaj vozila, uređaje, rezervne dijelove i opremu za vozila, dužni su vozila, uređaje, dijelove i opremu proizvoditi, puštati u saobraćaj, održavati, odnosno popravljati prema uvjetima propisanim za sigurno učešće vozila u saobraćaju na putevima.

(2) Pojedinačno proizvedena, prepravljena ili u većem obimu popravljana vozila prije puštanja u saobraćaj moraju biti podvrgnuta certificiranju u ovlaštenoj organizaciji koja certificira vozila.

(3) Bliže odredbe o načinu i postupku certificiranja i uvjetima koje moraju ispunjavati organizacije za certificiranje vozila pravilnikom propisuje ministar komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar) u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 7.

Preduzeća, ustanove, pravna ili fizička lica i drugi organi koji posjeduju vlastita vozila dužni su se brinuti o tome da vozači njihovih vozila ispunjavaju propisane zdravstvene i druge uvjete za sigurno upravljanje vozilima i osigurati da njihova vozila budu ispravna, te da imaju propisane uređaje i opremu.

Član 8.

(1) Saobraćaj na javnom putu može se ograničiti ili zabraniti samo kada je to neophodno radi sprečavanja ili otklanjanja opasnosti za učesnike u saobraćaju, sprečavanja oštećenja javnog puta ili izvođenja radova na javnom putu, **ili radi održavanja sportskih i drugih priredbi ili aktivnosti na putevima.**

(2) Postupak i uvjete za ograničenje i zabranu iz stava (1) ovog člana utvrdit će nadležni organi u skladu s važećim propisima.

Član 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

1) autobus je motorno vozilo namijenjeno za prijevoz lica koje, osim sjedišta za vozača, ima više od osam sjedišta;

2) autoput je javni put posebno izgrađen i namijenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila, koji je kao autoput označen propisanim saobraćajnim znakom, koji ima dvije fizički odvojene kolovozne trake za saobraćaj iz suprotnih smjerova, sa po najmanje dvije saobraćajne trake i trakom za prinudno zaustavljanje vozila, bez ukrštanja s poprečnim putevima i željezničkim ili tramvajskim prugama u istom nivou i u čiji saobraćaj se može uključiti, odnosno isključiti samo određenim i posebno izgrađenim priključnim javnim putevima na odgovarajuću kolovoznu traku autoputa;

3) bicikl je vozilo opremljeno pedalama, koje ima najmanje dva točka i koje se pokrećesnagom vozača, a može biti dodatno opremljeno pomoćnim elektromotorom čija najveća trajna nominalna snaga nije veća od 0,25 kW i maksimalne brzine kretanja do 25 km/h;

4) moped je motorno vozilo s dva točka čija radna zapremina motora nije veća od 50 cm³, a snaga kod električnih motora ne prelazi 4kW, ili na tri točka, čija radna zapremina motora nije veća od 50 cm³, ili snaga motora kod motora s unutrašnjim sagorijevanjem i električnih motora nije veća od 4kW, i koje na ravnom putu ne može razviti brzinu veću od 45km/h;

5) laki motocikl je motorno vozilo s dva točka ili s tri asimetrično postavljena točka (s bočnom prikolicom), čija je zapremina motora veća od 50 cm³ i ne prelazi 125 cm³, a snaga motora ne prelazi 11 kW i koji na ravnom putu može razviti brzinu veću od 45km/h;

6) biciklistička staza je izgrađena saobraćajna površina namijenjena za saobraćaj bicikala i **mopeda**, koja se proteže uzduž kolovoza i koja je od njega odvojena i obilježena propisanim saobraćajnim znakom;

7) biciklistička traka je dio kolovoza namijenjen za saobraćaj bicikala i **mopeda**, koja se proteže duž kolovoza i koja je obilježena uzdužnom linijom na kolovozu;

8) brzi put je javni put namijenjen za saobraćaj isključivo motornih vozila, s jednom ili dvije razdvojene kolovozne trake, koji ima sve raskrsnice u dva ili više nivoa s poprečnim putevima i drugim saobraćajnicama (željezničkim ili tramvajskim prugama), prema pravilu nema zaustavnih traka i koji je kao takav označen propisanim saobraćajnim znakom;

9) Centralni registar je evidencija o svim vozačima i vozilima;

9a) četverocikl je motorno vozilo na četiri točka s masom neopterećenog vozila manjom od 400kg, bez mase akumulatora kod električnih vozila i čija najveća netosnaga motora ne prelazi 15kW;

9b) evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi je propisani obrazac koji učesnici u saobraćajnoj nezgodi popunjavaju nakon saobraćajne nezgode;

9c) instruktor vožnje je lice koje je steklo uvjete da obavlja osposobljavanje iz upravljanja motornim vozilom;

9d) ispitivač je lice koje je steklo uvjete da vrši ispitivanje iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima ili iz upravljanja motornim vozilom;

10) put je svaki javni put i nekategorirani put na kojem se obavlja saobraćaj;

11) put rezerviran za saobraćaj motornih vozila je javni put po kojem mogu saobraćati samo motorna vozila i koji je kao takav označen propisanim saobraćajnim znakom;

12) strana vozačka dozvola je vozačka dozvola i međunarodna vozačka dozvola koju je izdao nadležni organ strane države;

13) javni put je površina od općeg značaja za saobraćaj, koju svako može slobodno koristiti pod uvjetima određenim zakonom i koju je nadležni organ proglasio javnim putem, kao i ulice u naselju;

14) kolona je niz od najmanje tri vozila (osim bicikla, traktora, radne mašine i zaprežnog vozila) koja su zaustavljena na putu, ili se na bliskom međusobnom odstojanju kreću istom saobraćajnom trakom u istom smjeru pri čemu su brzina kretanja vozila i postupanja vozača međusobno uvjetovani i između kojih, bez ometanja, ne može ući drugo vozilo;

15) kolovoz je dio površine puta namijenjen prvenstveno za saobraćaj vozila;

16) kolovozna traka je uzdužni dio kolovoza namijenjen za saobraćaj vozila u jednom smjeru, s jednom ili više saobraćajnih traka;

16a) kontrolor tehničke ispravnosti je lice koje je steklo uvjete da na stanici tehničkog pregleda vrši kontrolu tehničke ispravnosti vozila;

18) lahka prikolica je priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa nije veća od 750 kg;

19) laki četverocikl je motorno vozilo s četiri točka s masom neopterećenog vozila manjom od 350 kg, bez mase akumulatora kod električnih vozila, čija najveća brzina nije veća od 45km/h i čija radna zapremina nije veća od 50 cm³ ili čija najveća snaga nije veća od 4kW kod ostalih motora, ili čija najveća trajna snaga nije veća od 4kW kod elektromotora;

20) licenca je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuje ispunjavanje propisanih uvjeta i osposobljenosti za obavljanje određenih poslova iz oblasti sigurnosti saobraćaja;

21) lokalni put je javni put koji povezuje naselja na teritoriji općine ili koji je značajan za saobraćaj na teritoriji općine;

22) magistralni put je javni put koji povezuje veće gradove i važnija privredna područja Bosne i Hercegovine i koji se nadovezuje na mrežu odgovarajuće kategorije puteva sa susjednim državama;

22a) put s makadamskim zastorom je put koji je izgrađen od dva sloja tucanika u uvaljanom stanju.

23) manja materijalna šteta je šteta u saobraćajnoj **nezgodi** nastala na vozilu na kojem nisu oštećeni vitalni dijelovi i sklopovi i koje se može samostalno kretati na putu;

24) masa vozila je masa praznog vozila s punim rezervoarom goriva, priborom i opremom predviđenim za vozilo;

25) međunarodna vozačka dozvola je javna isprava koju izdaje ovlaštena organizacija na osnovu nacionalne vozačke dozvole te države;

26) mimoilaženje je prolaženje vozilom pored drugog vozila koje se po istom kolovozu kreće iz suprotnog smjera;

27) motocikl je motorno vozilo s dva točka ili s tri asimetrično postavljena točka (s bočnom prikolicom), kod koga je radna zapremina motora veća od 125 cm³ i koje na ravnom putu može razviti brzinu veću od 45km/h;

28) motokultivator je **motorno vozilo** s jednom ili dvije osovine i pogonskim motorom do 12 kW, konstruirano da vuče, potiskuje ili nosi oruđa za razne poljoprivredne radove;

29) mijenjanje saobraćajne trake je prelaženje vozilom iz jedne u drugu saobraćajnu traku za saobraćaj u istom smjeru zbog prestrojavanja ili dozvoljenog bržeg kretanja;

30) motorno vozilo je vozilo koje se pokreće snagom sopstvenog motora i koje je prvenstveno namijenjeno za prijevoz lica ili tereta na putevima, ili vuču priključnog vozila, osim vozila koja se kreću po šinama i pomoćnih pješačkih sredstava;

31) najveća dozvoljena masa je masa vozila zajedno s njegovom nosivošću;

32) naselje je izgrađen, nastanjen, prostorno i funkcionalno objedinjen dio naseljenog mjesta u kom su javni putevi izgrađeni s uređenim trotoarom i ivičnjakom pored kojeg je najmanje s jedne strane red kuća ili grupa zgrada i čije su granice obilježene saobraćajnim znakom za obilježavanje naselja;

32a) naseljeno mjesto je prostorna jedinica u Bosni i Hercegovini koja obuhvata jedno ili više naselja s područjem koje pripada tom naseljenom mjestu, čiji se naziv i teritorija uređuju posebnim zakonima i čija je teritorija označena saobraćajnim znakom za obilježavanje naseljenih mjesta;

33) nekategorirani put je površina koji se koristi za saobraćaj prema ma kom osnovu i koji je dostupan većem broju raznih korisnika (seoski, poljski i šumski put, putevi na nasipima za odbranu od poplava, prostori oko benzinskih pumpi, parkirališta i sl.);

34) nosivost je dozvoljena masa do koje se vozilo smije opteretiti, prema deklaraciji proizvođača vozila;

35) obilaženje je prolaženje vozilom pored zaustavljenog ili parkiranog vozila ili drugog objekta koji se nalazi na saobraćajnoj traci kojom se vozilo kreće;

36) obilježeni pješački prijelaz je dio površine kolovoza namijenjen za prelaženje pješaka preko kolovoza, obilježen oznakama na kolovozu i odgovarajućim saobraćajnim znakom;

36a) odstojanje je najkraća uzdužna udaljenost između najisturenijih tačaka vozila ili lica, odnosno drugih objekata;

36b) oldtimer je motorno vozilo proizvedeno prije trideset i više godina, koje je radi njegovanja historijskih naslijeđa i tehničke kulture sačuvano ili ponovo sastavljeno u izvornom obliku;

37) organ nadležan za je organ nadležan za određene poslove utvrđen ustavom i zakonom Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;

38) osovinsko opterećenje je dio ukupne mase vozila koja se preko osovina vozila prenosi na vodoravnu podlogu u stanju mirovanja vozila;

39) parkiranje vozila je prekid kretanja vozila duži od pet minuta osim prekida koji se pravi da bi se postupilo po znaku ili pravilu kojim se regulira saobraćaj;

39a) pčelarsko vozilo je motorno ili priključno vozilo namijenjeno ili konstrukcijski prilagođeno isključivo za prijevoz pčelinjih zajednica (košnica), te se na njemu ne smije prevoziti nikakav drugi teret;

40) pješačka zona je uređena saobraćajna površina namijenjena za kretanje pješaka u kojoj je dozvoljeno kretanje motornih vozila s posebnim odobrenjem;

41) pješačko ostrvo je uzdignuta ili na drugi način obilježena površina koja se nalazi na kolovozu i koja je određena za privremeno zadržavanje pješaka koji prelaze preko kolovoza, ili ulaze u vozilo i izlaze iz vozila javnog saobraćaja;

42) pješak je lice koje učestvuje u saobraćaju, a ne upravlja vozilom, niti se prevozi u vozilu ili na vozilu, lice koje vlastitom snagom gura ili vuče vozilo, ručna kolica, dječije prijevozno sredstvo, bicikl, **moped** ili pokretna kolica za nemoćna lica, lice u pokretnoj stolici za nemoćna lica koju pokreće vlastitom snagom ili snagom motora, ako se pri tome kreće brzinomčovječijeg hoda, kao i lice koje klizi klizaljka, skijama, sankama ili se vozi na koturaljkama;

43) polukružno okretanje je okretanje vozila za 180 stepeni, u odnosu na dotadašnji smjer kretanja, radi uključenja u suprotni saobraćajni tok;

44) poluprikolica je priključno vozilo bez prednje osovine, konstruirano tako da se svojim prednjim dijelom oslanja na vučno vozilo;

45) potvrda o registraciji je javna isprava koju za registrirano vozilo izdaje nadležni organ;

45a) predavač je lice koje je steklo uvjete da vrši osposobljavanje iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima;

46) preglednost podrazumijeva prostor koji učesnik u drumskom saobraćaju može vidjeti s mjesta na kojem se nalazi;

47) preticanje je prolaženje vozilom pored drugog vozila koje se kreće u istoj saobraćajnoj traci i istom smjeru;

48) saobraćajna dozvola je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuju vlasništvo i period važenja registracije određenog vozila, njegove tehničke i druge osobine i karakteristike;

49) potvrda o vlasništvu vozila je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuju vlasništvo određenog vozila, njegove tehničke i druge karakteristike;

50) posebni objekat na putu je oprema na putu postavljena radi smanjenja brzine kretanja vozila na mjestima gdje je posebno ugrožena sigurnost učesnika u prometu;

51) prestrojavanje je zauzimanje takvog položaja vozilom na saobraćajnoj traci i na takvoj udaljenosti od raskrsnice ili drugog mjesta na putu iz kojeg se na siguran način može izvesti naredna dopuštena radnja vozilom (skretanjem, okretanjem, zaustavljanjem i sl.);

52) priključno vozilo je vozilo namijenjeno da bude vučeno vozilom na motorni pogon, bilo da je konstruirano kao prikolica ili kao poluprikolica;

52a) priključak za izvođenje radova je izmjenjivo oruđe koje služi za obavljanje poljoprivrednih, šumskih ili drugih radova, i koje se u svrhu izvođenja radova postavlja ili priključuje na motorno vozilo;

52b) priključno vozilo za traktor je priključno vozilo koje je namijenjeno da ga vuče isključivo traktor;

53) saobraćajna traka za vozila javnog gradskog prijevoza je obilježeni uzdužni dio kolovoza namijenjen za vozila javnog gradskog prijevoza putnika, kad su u vozilu putnici;

54) propuštanje vozila je radnja koju je u određenim slučajevima vozač dužan izvršiti zaustavljanjem vozila, smanjivanjem brzine kretanja ili prekidanjem radnje koju izvodi vozilom, i to na način koji ne primorava vozača drugog vozila da naglo mijenja pravac ili brzinu kretanja;

55) putnički automobil je motorno vozilo namijenjeno za prijevoz lica koje, osim sjedišta za vozača, ima najviše osam sjedišta;

56) saobraćajna nezgoda je događaj na putu ili koji je započet na putu, u kojem je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojem je jedno ili više lica poginulo ili povrijeđeno ili je nastala materijalna šteta;

57) saobraćajna traka je obilježeni ili neobilježeni uzdužni dio kolovoza čija je širina dovoljna za nesmetan saobraćaj jednog reda vozila;

57a) saobraćajna signalizacija je sistem sredstava, uređaja i oznaka za reguliranje i vođenje saobraćaja;

57b) saobraćajni znak je znak kojim se upotrebom grafičkih ili svjetlosnih ili brojevnih ili slovničkih oznaka ili drugih simbola učesnici u saobraćaju upozoravaju na opasnosti na putu, stavljaju im se do znanja ograničenja, zabrane i obaveze, odnosno daju obavještenja potrebna za sigurnost kretanje po putu;

58) saobraćajna traka za prinudno zaustavljanje vozila je obilježeni uzdužni dio kolovoza na autoputevima i na određenim mjestima na putevima višeg ranga, kao i u tunelima i galerijama, namijenjena za prinudno zaustavljanje vozila;

59) saobraćajna traka za spora vozila je uzdužni dio kolovoza namijenjen za vozila koja sporom vožnjom smanjuju protok saobraćaja;

60) saobraćajna traka za ubrzavanje je dio kolovoza namijenjen za uključivanje vozila u saobraćaj sa sporednog puta, odnosno drugih prilaznih puteva s objekata pored puteva;

61) saobraćajna traka za usporavanje je dio kolovoza namijenjen za isključivanje vozila iz saobraćaja na putu;

61a) sistem provjere sigurnosti (RSI - Road Safety Inspection) predstavlja proceduru nezavisne provjere postojećih javnih puteva u pogledu sigurnosti;

61b) sistem revizije sigurnosti (RSA - Road Safety Audit) predstavlja proceduru nezavisne revizije projekata izgradnje javnih puteva u pogledu sigurnosti;

62) radna mašina je **motorno vozilo** namijenjeno za vršenje određenih radova vlastitim uređajima i opremom, koje po konstrukcionim osobinama ne može razviti brzinu veću od 30 km na sat;

63) raskrsnica je površina na kojoj se ukrštaju ili spajaju dva ili više puteva, kao i šira saobraćajna površina koja nastaje ukrštanjem, odnosno spajanjem puteva;

63a) rastojanje je najkraća bočna udaljenost između najisturenijih tačaka vozila ili lica, odnosno drugih objekata;

64) regionalni put je javni put koji povezuje važnija privredna područja Bosne i Hercegovine i koji osigurava najracionalniju vezu između općina;

65) u saradnji s nadležnim organom znači da je organ koji donosi podzakonski akt obavezan osigurati učešće u izradi ili davanju mišljenja nadležnog organa o podzakonskom aktu;

66) skup vozila čine **motorno vozilo** i priključna vozila koja u saobraćaju na putevima učestvuju kao cjelina;

67) smanjena vidljivost postoji kada, zbog nepovoljnih atmosferskih ili drugih prilika, vozač ne može jasno uočiti druge učesnike u saobraćaju na udaljenosti od najmanje 200 m na putu izvan naselja, odnosno od najmanje 100 m u naselju;

68) stajalište je dio površine puta namijenjen za zaustavljanje autobusa, trolejbusa ili tramvaja radi ulaska i izlaska putnika i koje je obilježeno saobraćajnim znakom;

68a) stanica tehničkog pregleda je organizacija ovlaštena od nadležnog organa za obavljanje poslova tehničkog pregleda vozila;

68b) svjetloodbojni prsluk je odijevni predmet namijenjen lakšem uočavanju lica koja se na javnom putu nalaze van vozila;

69) stiker naljepnica je dokaz registriranog vozila;

69a) šinsko vozilo je vozilo posebno konstruirano i isključivo namijenjeno za vožnju po šinama;

69b) tahograf je uređaj ugrađen u motorno vozilo koji bilježi elemente bitne za upotrebu motornog vozila i/ili rada vozača;

70) teretno vozilo je svako motorno vozilo koje je namijenjeno za prijevoz tereta;

71) traktor je **motorno vozilo** konstruirano da vuče, potiskuje ili nosi izmjenjiva oruđa, odnosno da služi za pogon takvih oruđa ili za vuču priključnih vozila;

72) tramvaj je vozilo na šinama s električnim pogonom, namijenjeno za javni prijevoz putnika i koje je, radi napajanja motora električnom energijom, vezano za električni vod;

72a) tegljač je motorno vozilo namijenjeno i opremljeno za vuču poluprikolice;

73) trolejbus je motorno vozilo namijenjeno za javni prijevoz putnika koje, osim sjedišta za vozača, ima više od osam sjedišta i koje, radi napajanja motora električnom energijom, ima kontakt s električnim provodnikom;

74) trotoar je posebno uređena saobraćajna površina namijenjena za kretanje pješaka, koja nije u istom nivou s kolovozom puta, ili je od kolovoza odvojena na drugi način;

75) tricikl je motorno vozilo na tri točka simetrično postavljeno u odnosu na srednju uzdužnu osu, s toplotnim motorom čija je radna zapremina veća od 50 cm³ ili čija je konstrukcijski najveća brzina veća od 45km/h;

75a) turistički voz je skup vozila koji čine vučno vozilo i priključna vozila, namijenjeni za prijevoz putnika u parkovima, hotelsko-turističkim i sličnim naseljima, na površini na kojoj se ne obavlja saobraćaj ili putu na kojem se saobraćaj obavlja u turističke svrhe;

76) učesnik u saobraćaju je lice koje u saobraćaju na putu upravlja vozilom ili se nalazi u vozilu ili na vozilu, koje tjera, vodi ili jaše životinju koja se kreće putem, kao i pješak ili lice koje svoje poslove i radne zadatke obavlja na putu;

77) ukupna masa je masa vozila zajedno s masom tereta koji se prevozi na vozilu, uključujući i masu lica koja se nalaze u vozilu, kao i masu priključnog vozila s teretom, ako je ono pridodato vozilu;

78) ulica je javni put u naselju koji saobraćajno povezuje dijelove naselja;

78a) šef stanice tehničkog pregleda je lice koje je steklo uvjete da vodi stanicu za tehnički pregled vozila;

79) vozač je lice koje na putu upravlja vozilom;

80) vozačka dozvola je javna isprava koju je izdao nadležni organ i kojom se dokazuje pravo upravljanja vozilom određene kategorije ili potkategorije;

81) vozilo je svako prijevozno sredstvo namijenjeno za kretanje po putu osim pokretnih stolica bez motora za nemoćna lica i dječijih prijevoznih sredstava;

83) zaprežno vozilo je vozilo koje vuče upregnuta životinja;

84) zaustavljanje vozila je svaki prekid kretanja vozila na putu u trajanju do pet minuta, osim prekida koji se pravi da bi se postupilo po znaku ili pravilu kojim se regulira saobraćaj;

85) zemljani put je put bez izgrađenog kolovoza i kolovoznog zastora, pa i kad na priključku na javni put ima izgrađen kolovoz;

86) zona smirenog saobraćaja je područje u naselju, obilježeno propisanim saobraćajnim znakom, u kojem se vozila ne smiju kretati brzinom većom od brzine hoda pješaka zbog dozvoljenog kretanja pješaka i dječije igre.

Član 10.

(1) S ciljem povećanja efikasnosti u provođenju ovog Zakona i ispunjavanja uvjeta i obaveza na međunarodnom planu, državne institucije nadležne za vođenje centralnih evidencija uspostaviti će Centralni registar.

(2) Organi koji vode evidenciju dužni su redovno dostavljati odgovarajuće podatke Centralnom registru.

(3) Bliže odredbe o sadržaju i načinu vođenja Centralnog registra pravilnikom propisuje Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine.

II. PUTEVI

Član 11.

(1) Putevi, kao osnova na kojoj se odvija saobraćaj, moraju se projektirati, izgrađivati, opreмати i održavati tako da odgovaraju svojoj namjeni i zahtjevima sigurnosti saobraćaja.

(2) Radi ispunjavanja zahtjeva sigurnosti saobraćaja, nadležni organ za puteve dužan je projektiranje puteva podvrgnuti sistemu revizije sigurnosti (RSA), a postojeće puteve sistemu provjere sigurnosti (RSI).

(3) Bliže odredbe o osnovnim uvjetima koje putevi, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa stanovišta sigurnosti saobraćaja, **sistemu revizije i provjere sigurnosti** pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organom.

Član 12.

Javni putevi, njihovi pojedini dijelovi i objekti na njima mogu se pustiti u saobraćaj tek pošto se utvrdi da u pogledu sigurnosti saobraćaja ispunjavaju ***propisane*** tehničke normative, ***u skladu s odgovarajućim propisima***.

Član 13.

(1) Mrežu javnih puteva, zavisno od njihovog društvenog i privrednog značaja, čine magistralni, regionalni i lokalni putevi, kao i ulice u naseljima i gradovima.

(2) O javnim putevima i objektima na njima vodi se evidencija.

(3) Bliže odredbe o načinu vođenja evidencije o javnim putevima i objektima na njima pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organom.

Član 14.

Javni put čine donji i gornji stroj puta, putni građevinski objekti, saobraćajni znakovi i oprema, objekti za potrebe puta, a javni put van naselja i zemljišni pojas s obje strane puta širine najmanje jedan metar, računajući od krajnje tačke poprijječnog profila puta, i zračni prostor iznad kolovoza u visini od sedam metara, računajući od najviše tačke kolovoza.

Član 15.

(1) Javni putevi moraju imati najmanje dvije saobraćajne trake i dvije ivične trake ili ivičnjake u ravni kolovoza, a ulice trotoare s ivičnjacima.

(2) Izuzetno od odredbi stava (1), lokalni put može imati samo jednu saobraćajnu traku s tim da, zavisno od preglednosti puta, na rastojanju od najviše 500 m, ima odgovarajuće proširenje, a ulica samo jednu saobraćajnu traku bez proširenja.

Član 16.

(1) Javni putevi moraju biti osposobljeni da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje 10 t po osovini.

(2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, lokalni putevi i ulice, određeni odlukama nadležnih organa, moraju biti izgrađeni tako da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje šest tona.

(3) Projektiranjem i gradnjom novih javnih puteva, osim lokalnih, mora se osigurati da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje 11, 5 t po osovini.

Član 17.

Iznad kolovoza javnog puta mora postojati slobodan prostor u visini od najmanje 4,5 m od najviše tačke kolovoza.

Član 18.

- (1) Na mostovima, u tunelima, galerijama i drugim objektima na javnom putu širina kolovoza ne smije biti manja od širine kolovoza na javnom putu.
- (2) Autobuska stajališta na javnom putu van naselja, kao i na dijelu magistralnog puta u naselju moraju biti van kolovoza.

Član 19.

- (1) Na javnim putevima zabranjeno je podizati objekte, uređaje ili postrojenja, saditi sadnice ili postavljati predmete kojima se umanjuje preglednost puteva i željezničke pruge s kojom se put ukršta u istom nivou, kao i preglednost na raskrsnici, ili vršiti bilo kakve radnje koje bi mogle ugrožavati ili ometati saobraćaj na javnom putu ili oštećivati javni put i objekte na njemu.
- (2) Na javnom putu i njegovom zaštitnom pojasu zabranjeno je podizati spomenike i postavljati druga spomen-obilježja, prodavati proizvode i sl.
- (3) U zaštitnom pojasu javnog puta van naselja mogu se postavljati natpisi za reklame, i to pored autoputa i puta rezerviranog za saobraćaj motornih vozila na udaljenosti najmanje 12 m, magistralne i regionalne 10 m i lokalne puteve tri metra, računajući od krajnje tačke popriječnog profila, uz dozvolu nadležne institucije koja upravlja javnim putem.

Član 20.

(1) Preduzeća i drugi subjekti koji izvode radove na javnom putu dužni su prije početka izvođenja radova postaviti privremenu saobraćajnu signalizaciju i osigurati mjesto na kojem se radovi izvode, održavati saobraćajnu signalizaciju tokom izvođenja radova, za vrijeme trajanja radova organizirati siguran saobraćaj na mjestu izvođenja radova, te poslije završetka radova ukloniti s javnog puta ostatke materijala, sredstva za rad, privremenu saobraćajnu signalizaciju i druge predmete koje su postavili za vrijeme izvođenja radova.

(2) Saobraćajna signalizacija i oprema puta postavlja se na osnovu Elaborata saobraćajne signalizacije i opreme puta, ako je riječ o saobraćajnoj signalizaciji i opremi puta namijenjenoj označavanju radova na putu.

Član 21.

(1) Nadležni organi koji upravljaju putevima dužni su, u skladu s važećim propisima, analizirati i preduzimati mjere radi otklanjanja određenih nedostataka na putu na lokacijama na kojima se učestalo događaju saobraćajne nesreće.

(2) Organi nadležni za unutrašnje poslove dužni su omogućiti pristup informacijama o saobraćajnim nesrećama institucijama iz stava (1) ovog člana, za potrebe analize uzroka događanja saobraćajnih nesreća.

Član 22.

(1) U slučaju prekida ili ugrožavanja saobraćaja na javnom putu zbog nanosa, odrona ili klizanja terena ili drugih uzroka, kao i u slučaju oštećenja kolovoza koja u većoj mjeri ugrožavaju sigurnost saobraćaja, nadležna institucija koja upravlja putevima odmah po saznanju na uočenoj lokaciji organizira postavljanje privremene saobraćajne signalizacije, te preduzima mjere za otklanjanje smetnji i uspostavljanje sigurnog saobraćaja.

(2) U slučaju događaja iz stava (1) ovog člana, saobraćajna signalizacija postavlja se u skladu s Pravilnikom o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice, ako ne postoje uslovi u pogledu vremena izrade Elaborata saobraćajne signalizacije i opreme puta.

Član 23.

(1) Nadležne institucije koje održavaju i upravljaju putevima dužne su pravovremeno i tačno obavještavati javnost o ograničenju i zabrani saobraćaja na javnim putevima i o vanrednim uvjetima i posebnim mjerama za saobraćaj na njima, kao i o prohodnosti javnih puteva u zimskom periodu i u slučaju elementarnih nepogoda ili vanrednih događaja zbog kojih je nastao prekid saobraćaja, odnosno zbog čega su znatno otežani uvjeti za odvijanje saobraćaja.

(2) Nadležne institucije koje održavaju i upravljaju putevima, istovremeno s informiranjem javnosti, dužne su dostavljati auto-moto klubovima/savezima informacije o prohodnosti javnih puteva koje su im potrebne za vršenje njihovih javnih ovlaštenja.

Član 24.

Javni putevi van naselja moraju imati, na pogodnim rastojanjima, posebne površine za zadržavanje vozila van kolovoza, a na dijelovima s većim uzdužnim nagibom i posebnu traku za kretanje sporih vozila u slučaju vrlo gustog saobraćaja.

III. PRAVILA SAOBRAĆAJA

1. Opće odredbe

Član 25.

(1) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati u skladu s propisima o pravilima saobraćaja, saobraćajnoj signalizaciji i naredbama koje daje ovlašteno lice.

(2) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati u skladu sa saobraćajnom signalizacijom i kada se time odstupa od pravila saobraćaja.

(3) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati u skladu sa svjetlosnim saobraćajnim znakom i kada se značenje tog znaka razlikuje od značenja ostalih saobraćajnih znakova ili pravila saobraćaja.

(4) Međusobno prvenstvo prolaza učesnika u saobraćaju, koji na raskrsnici svjetlosnim saobraćajnim znakovima istovremeno dobivaju pravo prolaza, regulira se pravilima saobraćaja.

(5) Učesnici u saobraćaju dužni su postupati prema znacima ili naredbama koje daju ovlaštena lica i kad se time odstupa od svjetlosnog saobraćajnog znaka ili drugog saobraćajnog znaka ili pravila saobraćaja.

Član 26.

(1) Zabranjeno je na putu, parking-prostoru, trotoaru i drugim saobraćajnim površinama ostavljati oštećena, dotrajala ili neregistrirana vozila, nanositi blato na put sa savremenim kolovozom ili ostavljati ili bacati otpatke ili predmete i materije koji mogu ometati ili ugroziti saobraćaj ili zagađivati okolinu.

(2) Lice koje postupi suprotno stavu (1) ovog člana snosi troškove uklanjanja vozila, otpadaka, predmeta i materija koje je ostavilo, nanijelo blato ili bacilo otpatke ili predmete na put, parking-prostor ili neku drugu saobraćajnu površinu.

(3) Vozač je dužan s kolovoza ukloniti predmete i materije koje s njegovog vozila padnu na put, kao i predmete koje je prilikom zaustavljanja vozila stavio na put.

(4) Ako je u mogućnosti i ako time ne ometa sigurnost saobraćaja, vozač je dužan ukloniti s kolovoza i predmete na koje naiđe u toku vožnje, a ako nije u mogućnosti, dužan je o tome obavijestiti nadležnu instituciju koja upravlja putem ili policijsku upravu, odnosno preduzeće koje se brine o održavanju puta.

Član 27.

Vozač je dužan držati vozilo na takvom odstojanju i rastojanju od drugih vozila u saobraćaju da, s obzirom na brzinu kretanja vozila i druge okolnosti u saobraćaju, ne izaziva opasnost i ne ometa druge učesnike u saobraćaju.

Član 28.

(1) Vozač je dužan u toku upravljanja vozilom obratiti pažnju na pješake koji se nalaze na kolovozu ili stupaju na kolovoz.

(2) Kad prilazi obilježenom pješačkom prijelazu, vozač mora upravljati vozilom s naročitim oprezom i voziti takvom brzinom da u slučaju potrebe može zaustaviti vozilo ispred pješačkog prijelaza.

(3) Na dijelu puta po kojem se kreću djeca, ili na kojem su postavljeni saobraćajni znaci o učešću djece u saobraćaju, vozač je dužan voziti s naročitim oprezom i takvom brzinom da može vozilo zaustaviti u slučaju potrebe.

Član 29.

(1) Slijepa lica, kad samostalno učestvuju u saobraćaju, moraju nositi bijeli štap kao znak raspoznavanja.

(2) Vozilo koje je podešeno da njime upravlja lice kojem su oštećeni ekstremiteti bitni za upravljanje vozilom, mora biti obilježeno posebnim znakom.

(3) Osim vozila iz stava (2) ovog člana, posebnim znakom mogu biti obilježena i vozila u kojima se za vrijeme prevoženja nalaze lica sa stepenom invaliditeta 80% i više.

(4) Na posebno označenim mjestima za parkiranje vozila iz st. (2) i (3) ovog člana može se samo parkirati vozilo obilježeno znakom iz st. (2) i (3) ovog člana.

(5) Bliže odredbe o načinu obilježavanja vozila iz st. (2) i (3) ovog člana pravilnikom propisuje ministar.

Član 30.

(1) Vozač vozila koje se kreće pored vozila javnog prijevoza putnika ili pored autobusa kojim se obavlja prijevoz putnika, zaustavljenog na stajalištu, mora se kretati smanjenom brzinom tako da ne ugrožava lica koja ulaze ili izlaze iz tog vozila.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana, kad radi ulaska u vozilo ili po izlasku iz vozila moraju preći preko kolovoza, dužna su to činiti na način propisan u čl. 108., 109. i 110.

(3) Vozač mora zaustaviti vozilo iza vozila iz stava (1) ovog člana kada lica, ulazeći ili izlazeći iz tog vozila, moraju preći preko saobraćajne trake i biciklističke staze ili trake kojom se vozilo kreće.

(4) Vozač vozila koje se kreće iza vozila kojim se prevoze djeca, kao i vozač vozila koji tom vozilu dolazi u susret na putu s dvije saobraćajne trake, dužan je zaustaviti se, kad je vozilo kojim se prevoze djeca zaustavljeno na kolovozu, dok djeca ulaze ili izlaze iz vozila.

(5) Ako se vozilom obavlja organiziran prijevoz djece, vozilo mora biti obilježeno posebnim znakom.

Član 31.

(1) Za vrijeme vožnje u naselju vozač je dužan vozilu javnog gradskog prijevoza putnika ili posebno obilježenom vozilu kojim se obavlja organizirani prijevoz djece omogućiti uključivanje u saobraćaj kada ta vozila izlaze sa stajališta koja se nalaze van kolovoza, odnosno proširenja saobraćajne trake koje se koristi za stajalište.

(2) Vozač vozila javnog gradskog prijevoza putnika ili posebno obilježenog vozila kojim se obavlja organiziran prijevoz djece dužan je pomoću pokazivača pravca najaviti svoju namjeru da se uključi u saobraćaj i to uključivanje obaviti na način kojim se ne ugrožavaju drugi učesnici u saobraćaju.

Član 32.

Lice koje se prevozi vozilom ne smije ni na koji način ometati vozača u upravljanju vozilom, niti uticati na njega da upravlja vozilom na način kojim se umanjuje sigurnost saobraćaja.

Član 33.

(1) Za vrijeme kretanja vozila u saobraćaju na javnom putu vozač ne smije koristiti mobilni telefon odnosno druge uređaje za komuniciranje ako nema odnosno ne koristi opremu koja omogućava komuniciranje bez angažiranja ruku za vrijeme vožnje. Vozač ne smije koristiti audio odnosno videouređaje tako da ne čuje zvučne signale drugih učesnika u saobraćaju niti preduzimati druge radnje koje ometaju njegovu pažnju prilikom upravljanja vozilom.

(2) Kretanjem vozila u smislu stava (1) ovog člana smatrat će se i slučaj kada je vozilo zaustavljeno zbog postupanja po saobraćajnom znaku, postupanja po znaku i naredbi ovlaštenog lica, propuštanja vozila koja imaju pravo prvenstva prolaza i u drugim slučajevima kada je vozač dužan ili prinuđen zaustaviti vozilo na kolovozu prema odredbama ovog Zakona.

(3) Odredbe stava (1) ovog člana koje se odnose na druge uređaje za komuniciranje ne primjenjuju se na vozače vozila policije, sudske policije, vojnih vozila i vozila Granične policije Bosne i Hercegovine, hitne pomoći i vatrogasne službe, dok upravljaju vozilom prilikom izvršavanja poslova u vezi sa službenom dužnošću, odnosno djelatnošću, kao i vozače taksi prijevoza u obavljanju službene dužnosti.

Član 33a.

(1) U vozilu u saobraćaju na putu ne smije se koristiti niti nalaziti uređaj odnosno sredstvo kojim se može ometati rad uređaja za mjerenje brzine kretanja vozila, odnosno drugih uređaja namijenjenih za dokumentiranje prekršaja.

(2) Zabranjeno je stavljati na tržište i reklamirati uređaje i sredstva iz stava (1) ovog člana.

Član 34.

(1) Vozač motornog vozila i lica koja se prevoze tim vozilom dužni su koristiti sigurnosne pojaseve za vrijeme dok se vozilo kreće u saobraćaju na javnom putu.

(2) U putničkom automobilu na prednjem sjedištu do vozača ne smije se prevoziti lice koje je očigledno pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava.

(3) U putničkom automobilu na sjedištu suvozača ne smije se prevoziti dijete mlađe od 12 godina.

Član 34a.

(1) Izuzetno od člana 34. stav (3) ovog Zakona, u putničkom automobilu vozač može prevoziti dijete mlađe od dvije godine na prednjem sjedištu vozila ako vozilo nema suvozački zračni jastuk ili je suvozački zračni jastuk isključen i ako se dijete prevozi u sigurnosnoj sjedalici

postavljenoj suprotno od smjera kretanja vozila, a koja je pričvršćena za sjedište pomoću sigurnosnog pojasa u tri tačke vezivanja ili posebnim kopčama u vozilu. Dijete u sigurnosnoj sjedalici mora biti vezano.

(2) U putničkom automobilu na zadnjem sjedištu vozač smije prevoziti dijete mlađe od pet godina samo kada je dijete ispravno vezano u sigurnosnoj sjedalici koja je za sjedište pričvršćena pomoću sigurnosnog pojasa u tri tačke vezivanja ili posebnim kopčama u vozilu.

(3) Vozač u putničkom automobilu smije prevoziti dijete starije od pet a mlađe od 12 godina na zadnjem sjedištu samo kada dijete sjedi na posebnom podmetaču prilagođenom njegovoj visini koji omogućava upotrebu sigurnosnog pojasa i kada je ispravno vezano sigurnosnim pojasom, ili je ispravno vezano u sigurnosnoj sjedalici koja je za sjedište pričvršćena pomoću sigurnosnog pojasa u tri tačke vezivanja ili posebnim kopčama u vozilu.

(4) Načine i uslove prijevoza djece mlađe od 12 godina posebnim pravilnikom detaljnije propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 35.

(1) Vozila ne smiju na prednjoj strani imati svjetlosne, svjetlosno-signalne ili reflektujuće uređaje ili materije koji daju svjetla crvene boje, a na zadnjoj strani uređaje ili materije koji daju svjetla bijele boje.

(2) Odredba stava (1) ovog člana u pogledu svjetala bijele boje ne odnosi se na svjetlo za osvijetljavanje puta pri vožnji unazad, pokretno svjetlo za istraživanje (reflektor), svjetlo za osvijetljavanje zadnje registarske tablice i registarsku tablicu presvučenu bijelom reflektujućom bojom.

(3) Odredba stava (1) ovog člana ne odnosi se na crveno trepćuće svjetlo na ***posebno označenim*** motornim vozilima koja prate vozila pod pratnjom.

2. Radnje vozilom u saobraćaju

Član 36.

(1) Vozač koji namjerava obaviti neku radnju vozilom na putu *ili vozilo uključiti u saobraćaj* (pomjeranje vozila udesno ili ulijevo, mijenjanje saobraćajne trake, preticanje, obilaženje, zaustavljanje, skretanje udesno ili ulijevo, polukružno okretanje, vožnja unazad i sl.) smije početi takvu radnju samo ako se prethodno uvjerio da to može učiniti bez opasnosti za druge učesnike u saobraćaju ili imovinu, vodeći pritom računa o položaju vozila i pravcu i brzini kretanja.

(2) Vozač je dužan postupati prema odredbama stava (1) ovog člana i kada se uključuje u saobraćaj iz garaže, parkirališta, dvorišta ili drugih sličnih površina, a ako mu je vidik zaklonjen ili mu je vidljivost znatno smanjena zbog vremenskih ili drugih prilika, dužan je na mjestu na kojem se uključuje postaviti lice koje će omogućiti siguran izlazak vozila na put ili na drugi način osigurati sigurno uključenje na put.

(3) Zabranjeno je otvaranje vrata na motornom vozilu na kolovozu, kada je vozilo u kretanju ~~ili~~ **mirovanju** i u svim drugim slučajevima kada se može ugroziti sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

Član 37.

(1) Prije obavljanja radnji vozilom iz člana 36. ovog Zakona vozač je dužan jasno i pravovremeno obavijestiti o svojoj namjeri druge učesnike u saobraćaju, dajući znak pomoću pokazivača pravca ili, ako oni ne postoje, odgovarajućim znakom rukom.

(2) Ako znak iz stava (1) ovog člana vozač daje pomoću pokazivača pravca, mora ga davati sve vrijeme obavljanja radnje vozilom, a po izvršenoj radnji mora prestati da ga daje.

(3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovog člana, po izvršenom preticanju drugog vozila, vozač nije dužan davati znak o namjeri da se vrati na saobraćajnu traku kojom se kretao prije preticanja.

3. Kretanje vozila po putu

Član 38.

Vozač mora za kretanje vozila koristiti isključivo put, odnosno kolovoz ili saobraćajnu traku, odnosno stazu namijenjenu za saobraćaj one vrste vozila kojoj pripada osim u slučaju opasnosti.

Član 39.

(1) Vozač je dužan kretati se vozilom desnom stranom kolovoza u smjeru kretanja.

(2) Vozač je dužan držati vozilo u kretanju što bliže desnoj ivici kolovoza i na tolikoj udaljenosti od nje da, s obzirom na brzinu kretanja vozila, uvjete saobraćaja i stanje i osobine puta, ne ugrožava druge učesnike u saobraćaju i sebe ne izlaže opasnosti.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, na putu u naselju s kolovozom na kome za saobraćaj vozila u istom smjeru postoje najmanje dvije obilježene saobraćajne trake za kretanje vozila vozač može koristiti i saobraćajnu traku koja se ne nalazi uz desnu ivicu kolovoza ako time ne ometa ostala vozila koja se kreću iza vozila kojim upravlja.

(4) Odredba stava (3) ovog člana ne odnosi se na vozača autobusa, vozača teretnog vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od **7.500 kg**, vozača vozila koje na ravnom putu ne može razviti brzinu kretanja veću od 40 km/h i na vozača vozila koje se ne smatra motornim vozilom, osim na dijelu puta ispred raskrsnice ili drugog mjesta na kojem vozilo skreće ulijevo.

Član 40.

(1) Na putu s kolovozom za saobraćaj vozila u oba smjera na kome postoje najmanje četiri saobraćajne trake, vozač ne smije vozilom prelaziti na kolovoznu traku namijenjenu za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera.

(2) Na putu s kolovozom za saobraćaj vozila u oba smjera na kome postoje tri saobraćajne trake vozač se ne smije vozilom kretati saobraćajnom trakom koja se nalazi uz lijevu ivicu puta u smjeru kretanja vozila.

(3) Na putu na kojem su kolovozne trake fizički odvojene jedna od druge, vozač se ne smije vozilom kretati kolovoznom trakom namijenjenom za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera.

(4) Na putu s kolovozom za saobraćaj vozila u jednom smjeru, vozač se ne smije vozilom kretati u zabranjenom smjeru.

Član 41.

(1) Vozač koji se namjerava kretati vozilom unazad, može izvršiti tu radnju samo na kratkom dijelu puta pod uvjetom da ne ugrožava ili ne ometa druge učesnike u saobraćaju.

(2) Kad se vozač kreće vozilom unazad dužan je kretati se onom stranom kolovoza kojom se do tada kretao vožnjom unaprijed.

(3) Vozač ne smije kretanjem vozila unazad ulaziti u nepreglednu raskrnicu, kretati se putem na prijelazu preko željezničke pruge u istom nivou, uključivati se na put s pravom prvenstva, niti voziti na prijevojima i u krivinama u kojima je preglednost nedovoljna.

Član 42.

(1) Vozač ne smije mijenjati način upravljanja vozilom naglim smanjenjem brzine kretanja vozila osim u slučaju neposredne opasnosti.

(2) Vozač koji namjerava znatnije smanjiti brzinu kretanja vozila dužan je to učiniti na način kojim neće ugroziti druge vozače koji se kreću iza njega.

4. Brzina

Član 43.

(1) Vozač je dužan brzinu kretanja vozila prilagoditi karakteristikama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja, saobraćajnim znakovima i drugim saobraćajnim uvjetima, tako da vozilo može pravovremeno zaustaviti pred svakom preprekom koju pod navedenim uvjetima može predvidjeti.

(2) Vozač ne smije smanjiti brzinu kretanja vozila do te mjere da njegovo vozilo pričinjava smetnju normalnom odvijanju saobraćaja.

(3) Prilikom pokretanja vozila iz mjesta vozač ne smije naglo povećati brzinu kretanja tako da dolazi do stvaranja prekomjerne buke i škrife usljed proklizavanja pogonskih točkova vozila osim u slučaju opasnosti.

Član 44.

(1) Na putu u naselju vozač se ne smije vozilom kretati brzinom većom od **50 km/h** osim ako saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.

(2) Na putevima u naselju, ako saobraćajno-tehnički elementi to omogućavaju, saobraćajnim znakom može se dozvoliti kretanje vozilom i većom brzinom od propisane u stavu (1) ovog člana.

(3) Na putu van naselja vozač se ne smije vozilom kretati brzinom većom od:

1) 130 km/h na autoputevima;

2) 100 km/h na putevima rezerviranim za saobraćaj motornih vozila i brzim putevima;

3) 80 km/h na ostalim putevima.

(4) Na putu van naselja vozač se ne smije vozilom kretati brzinom većom od brzine određene saobraćajnim znakom postavljenim na putu.

Član 45.

(1) Brzina kretanja motornih vozila na putu pod normalnim uslovima saobraćaja ne smije se ograničiti saobraćajnim znakom ispod 40 km/h.

(2) Brzina kretanja vozila utvrđuje se na jedan od sljedećih načina:

- 1) pomoću uređaja za mjerenje brzine kretanja vozila,
- 2) tahografskim zapisom,
- 3) neposrednim praćenjem vozilom uz videonadzor.

(3) Fotografija i videozapis s podacima o utvrđenoj brzini kretanja vozila, tahografski zapis i zapisnik o očitavanju na radaru služe kao dokaz o utvrđenoj brzini kretanja vozila.

(4) U zapisnik, koji se sačinjava na licu mjesta, navodi se i izjava vozača da li ima ili ne primjedbi na tekst zapisnika.

Član 46.

(1) Na putevima brzina kretanja ograničava se za sljedeća vozila:

1) na 80 km/h - za autobuse i autobuse s lakom prikolicom, kao i za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg a manja od 7.500 kg;

2) na 80 km/h - za motorna vozila koja vuku prikolicu za stanovanje (karavan) ili lahku prikolicu;

3) na 70 km/h - za autobuse kada se obavlja organiziran prijevoz djece, za zglobne autobuse bez mjesta za stajanje, za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i za teretna motorna vozila sa priključnim vozilom;

4) na 50 km/h - za autobuse s priključnim vozilom za prijevoz lica, trolejbuse, gradske autobuse, autobuse koji osim ugrađenih sjedišta imaju i određena mjesta za stajanje, i teretna motorna vozila koja vuku dva priključna vozila;

5) na 40 km/h - motorno vozilo koje na putu vuče drugo neispravno motorno vozilo, kao i za traktore;

6) na 30 km/h - za traktore koji vuku priključno vozilo;

7) na 25 km/h - za bicikl i *moped* kada se kreću biciklističkom stazom, odnosno trakom;

8) na 20 km/h - za turistički voz i radnu mašinu.

(2) Izuzetno od odredbi iz stava (1) ovog člana, kada se kreću autoputem, brzina kretanja za autobuse ograničava se na 100km/h.

(3) Kad upravljaju motornim vozilima iz stava (1) ovog člana, vozači su dužni pridržavati se brzina propisanih u stavu (1) ovog člana i na putu na kojem je ovim Zakonom ili postavljenim saobraćajnim znakom dozvoljena veća brzina.

(4) Motorna vozila iz tač. 1), 3) i 4) i priključna vozila iz tač. 3) i 4) stava (1) ovog člana koja su registrirana u Bosni i Hercegovini, osim vojnih vozila, na lijevoj polovini zadnje strane na vidnom mjestu moraju imati oznaku u obliku kruga **bijele boje**, oivičenog crvenom bojom, u kome je crnom bojom ispisan broj koji označava najveću dozvoljenu brzinu kretanja tih vozila.

Član 47.

(1) Na osjetljivim mjestima u naselju, s intenzivnim saobraćajem pješaka, a posebno djece, može se ograničiti brzina kretanja vozila postavljanjem posebnih objekata na putu.

(2) Odobrenje za postavljanje posebnih objekata na putu daje nadležni organ koji upravlja putevima.

(3) Bliže odredbe o postavljanju posebnih objekata na putu, radi smanjenja brzine, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organom.

5. Skretanje

Član 48.

(1) Vozač vozila koje skreće udesno dužan je obaviti skretanje krećući se krajnjom saobraćajnom trakom koja se proteže uz desnu ivicu kolovoza, osim ako saobraćajnim znakom ili oznakom na kolovozu nije drugačije određeno.

(2) Vozač vozila koje skreće ulijevo dužan je obaviti skretanje krećući se krajnjom lijevom saobraćajnom trakom koja se proteže uz središnju liniju i uz zamišljeni ili obilježeni luk koji spaja dvije središnje linije bočnih kolovoza, odnosno saobraćajnom trakom koja se proteže uz lijevu ivicu puta s jednosmjernim saobraćajem, osim ako saobraćajnim znakom na putu nije drugačije određeno.

6. Prvenstvo prolaza

Član 49.

- (1) Na raskrsnici ili u susretu s drugim vozilom vozač je dužan propustiti vozilo koje dolazi s njegove desne strane, osim ako saobraćajnim znakom na putu nije drugačije određeno.
- (2) Vozač vozila koje na raskrsnici skreće ulijevo dužan je propustiti vozilo koje, dolazeći iz suprotnog smjera, na raskrsnici zadržava pravac svog kretanja ili skreće udesno, osim ako postavljenim saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.
- (3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovog člana, vozilo koje se kreće po šinama ima prvenstvo prolaza na raskrsnici ili u susretu s drugim vozilom, bez obzira na to s koje mu strane ono nailazi, osim ako postavljenim saobraćajnim znakom nije drugačije određeno.
- (4) Vozač koji ulazi vozilom na put koji je saobraćajnim znakom označen kao put s prvenstvom prolaza, dužan je propustiti sva vozila koja se kreću tim putem.
- (5) Vozač je dužan propustiti sva vozila koja se kreću putem na koji ulazi i kad taj put nije saobraćajnim znakom označen kao put s prvenstvom prolaza ako vozilom ulazi sa zemljanog puta *ili putevi s makadamskim zastorom* na put s kolovoznim zastorom, ili ako na put ulazi s površine na kojoj se ne odvija saobraćaj.
- (6) Vozač koji pri skretanju vozila presijeca biciklističku stazu ili traku ***koja se pruža uzduž kolovoza kojim se kreće***, dužan je propustiti bicikl i ***moped*** koji se kreće biciklističkom stazom ili trakom ***u istom ili suprotnom smjeru***.

7. Saobraćaj na raskrsnici

Član 50.

- (1) Vozač koji se približava raskrsnici mora voziti s povećanim oprezom, koji odgovara uvjetima saobraćaja na raskrsnici.
- (2) Vozač koji se približava raskrsnici dužan je voziti takvom brzinom da se može zaustaviti i propustiti vozila koja na raskrsnici imaju prvenstvo prolaza.
- (3) Vozač je dužan, pred raskrsnicom, vozilom zauzeti položaj na dovoljnoj udaljenosti na onoj saobraćajnoj traci kojom mora proći kroz raskrsnicu.
- (4) Prilikom reguliranja saobraćaja u raskrsnici s kružnim tokom, potrebno je saobraćaj regulirati tako da vozila u kružnom toku imaju prvenstvo prolaza.

Član 51.

- (1) Na raskrsnici i na drugom mjestu na kome je saobraćaj reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova za učesnike u saobraćaju, svjetlosni saobraćajni znakovi imaju sljedeća značenja:

1) crveno svjetlo - zabrana prolaza;

2) žuto svjetlo - zabrana prolaza osim za vozila koja se u trenutku kad se žuto svjetlo pojavi nalaze naolikoj udaljenosti od svjetlosnog znaka da se ne mogu sigurno zaustaviti a da ne prođu taj znak, a za ostale učesnike - zabrana prolaza;

3) zeleno svjetlo - slobodan prolaz.

(2) žuto svjetlo upaljeno istovremeno s crvenim svjetlom služi za upozoravanje učesnika u saobraćaju na skori prestanak zabrane prolaza i na pojavu zelenog svjetla.

(3) žuto trepćuće svjetlo obavezuje sve učesnike u saobraćaju na kretanje s povećanim oprezom, i da uređaj za davanje svjetlosnih znakova nije u funkciji reguliranja saobraćaja.

(4) Zeleno trepćuće svjetlo služi za upozoravanje učesnika u saobraćaju na skori prestanak slobodnog prolaza i na pojavu žutog, odnosno crvenog svjetla.

Član 52.

(1) Ako je uređaju za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova za reguliranje saobraćaja na raskrsnici dodat jedan ili više dopunskih znakova u obliku zelene svijetleće strelice, vozač može vozilom proći svjetlosni znak i kretati se u pravcu označenom zelenom svijetlećom strelicom i za vrijeme dok je upaljeno crveno ili žuto svjetlo pri čemu ne smije ometati saobraćaj vozila koja se kreću po putu na koji ulazi i mora propustiti pješake koji prelaze preko kolovoza.

(2) Ako zeleno svjetlo na uređaju za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova ima oblik strelice, vozač se vozilom smije kretati samo u pravcu koji pokazuje ta strelica.

Član 53.

Vozač koji je vozilom ušao u raskrsnicu na kojoj je saobraćaj reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova, može napustiti raskrsnicu ne čekajući da svjetlosnim saobraćajnim znakom saobraćaj bude otvoren u smjeru kojim namjerava produžiti kretanje pod uvjetom da propusti sve učesnike u saobraćaju koji se kreću u smjeru u kojem je saobraćaj dozvoljen.

Član 54.

Vozač kome je svjetlosnim saobraćajnim znakom dozvoljen ulazak u raskrsnicu, ne smije ući vozilom u raskrsnicu ako je gustina saobraćaja takva da on vozilo očigledno mora zaustaviti u raskrsnici i na taj način, pri promjeni svjetlosnog znaka, ometati ili onemogućiti saobraćaj vozila koja dolaze s bočnih kolovoza.

8. Mimoilaženje

Član 55.

- (1) Pri mimoilaženju vozač je dužan sa svoje lijeve strane ostaviti dovoljno rastojanja između vozila kojim upravlja i vozila s kojim se mimoilazi a, po potrebi, i da vozilo pomjeri ka desnoj ivici kolovoza.
- (2) Ako zbog neke prepreke na putu ili zbog drugih učesnika u saobraćaju vozač ne može postupiti prema odredbi stava (1) ovog člana, dužan je usporiti kretanje svog vozila i, po potrebi, zaustaviti ga da bi propustio vozilo iz suprotnog smjera.
- (3) Kad na raskrsnici vozila dolaze iz suprotnih smjerova i skreću ulijevo, vozači se mimoilaze sa svoje desne strane.
- (4) Ako je zbog nedovoljne širine puta ili zbog neke prepreke na putu mimoilaženje onemogućeno, vozač kojem je to lakše izvesti, s obzirom na karakteristike puta i okolnosti u saobraćaju, dužan se prvi zaustaviti i, po potrebi, kretanjem unazad ili na drugi način, pomjeriti svoje vozilo i zauzeti na putu položaj koji omogućava mimoilaženje.

Član 56.

- (1) Na dijelu puta s velikim uzdužnim nagibom na kome je mimoilaženje vozila nemoguće ili je veoma otežano, vozač vozila koje se kreće niz nagib dužan je zaustaviti svoje vozilo na pogodnom mjestu ako primijeti da mu drugo vozilo ide u susret uz nagib.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, vozač vozila koje se kreće uz nagib dužan je zaustaviti vozilo ako ispred sebe ima pogodno mjesto za zaustavljanje koje omogućava sigurno mimoilaženje i ako bi, u slučaju da tako ne postupi, mimoilaženje zahtijevalo kretanje unazad jednog od vozila.
- (3) Na putu iz stava (1) ovog člana, kad se jedno od vozila koja se mimoilaze mora kretati unazad, kretat će se unazad: svako vozilo koje se susrelo s vozilom koje vuče priključno vozilo; teretno motorno vozilo koje se susrelo s autobusom; lahko vozilo koje se susrelo s vozilom više kategorije, a ako se mimoilaze vozila iste kategorije - vozilo koje se kreće niz nagib osim ako je, s obzirom na uvjete i položaj vozila na putu, lakše da to učini vozač vozila koje se kreće uz nagib.

9. Preticanje i obilaženje

Član 57.

- (1) Preticanje i obilaženje vozač smije vršiti samo ako time ne ometa normalno kretanje vozila koja dolaze iz suprotnog smjera i ako na putu ima dovoljno prostora za sigurno izvođenje tih radnji.
- (2) Vozač ne smije preticati i obilaziti kad time, s obzirom na karakteristike puta i postojeće okolnosti na putu i u saobraćaju ili s obzirom na tehnička svojstva vozila kojim upravlja, ugrožava druge učesnike u saobraćaju.

Član 58.

- (1) Preticanje i obilaženje vrši se s lijeve strane.
- (2) Preticanje se mora vršiti s desne strane ako se vozilo na kolovozu nalazi u takvom položaju i njegov vozač daje takav znak da se sa sigurnošću može zaključiti da to vozilo skreće ulijevo.
- (3) Vozilo koje se kreće po šinama postavljenim na sredini kolovoza ne smije se preticati s lijeve strane. To vozilo može se preticati s desne strane ako između njega i desne ivice kolovoza postoji saobraćajna traka.

Član 59.

- (1) Ako se na sredini kolovoza nalazi pješačko ostrvo, ili obilježen ili na drugi način označen prostor za parkiranje vozila, ili neka druga površina koja nije namijenjena za saobraćaj vozila ili neki objekat ili uređaj, vozila ih moraju obilaziti s desne strane.
- (2) Ako se površine, objekti ili uređaji iz stava (1) ovog člana nalaze na sredini puta s jednosmjernim saobraćajem a postavljenim saobraćajnim znakom nije drugačije određeno, oni se mogu obilaziti s obje strane.

Član 60.

- (1) Vozač kome je dat znak za preticanje s njegove lijeve strane dužan je pomjeriti vozilo ka desnoj ivici kolovoza.
- (2) Vozač ne smije povećavati brzinu kretanja vozila dok ga drugo vozilo pretiče.
- (3) Ako zbog nedovoljne širine kolovoza ili njegovog stanja preticanje nije moguće bez ugrožavanja sigurnosti saobraćaja, vozač vozila koje se kreće sporije nego vozila koja se kreću neposredno iza njega dužan je pomjeriti svoje vozilo što više udesno, a ako to nije dovoljno, čim mu to bude moguće, zaustaviti svoje vozilo na pogodnom mjestu da bi propustio brža vozila.

Član 61.

Vozač ne smije vozilom početi preticanje ili obilaženje:

- 1) kolone vozila;
- 2) ako je vozač koji se kreće iza njega počeo preticanje;
- 3) ako je vozač koji je ispred njega na istoj saobraćajnoj traci dao znak da namjerava da pretekne ili obiđe vozilo koje je ispred njegovog vozila, ili da obiđe drugu prepreku na putu;
- 4) ako saobraćajna traka kojom namjerava izvršiti preticanje nije slobodna na dovoljnom rastojanju tako da bi, vodeći računa o razlici između brzine kretanja svog vozila za vrijeme preticanja i brzine kretanja vozila drugih učesnika u saobraćaju koje namjerava preteći, preticanjem ugrozio sigurnost saobraćaja, ili omeo saobraćaj iz suprotnog smjera;

5) ako po izvršenom preticanju ili obilaženju ne bi ponovo mogao zauzeti položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao prije preticanja ili obilaženja, i to bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, osim kad za preticanje ili obilaženje koristi saobraćajnu traku koja je zabranjena za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera;

6) saobraćajnom trakom koja je namijenjena za prinudno zaustavljanje vozila;

7) neposredno ispred tunela i u tunelu koji po smjeru kretanja ima samo jednu *saobraćajnu* traku.

Član 62.

(1) Vozač koji pretiče dužan je držati vozilo na potrebnom *odstojanju i* rastojanju od vozila koje pretiče, tako da ga ne ometa i ne ugrožava u saobraćaju.

(2) Poslije izvršenog preticanja ili obilaženja vozač je dužan, čim to bude moguće, bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, vozilom ponovo zauzeti položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao prije preticanja, odnosno obilaženja.

Član 63.

Na kolovozu na kome se saobraćaj odvija u dva smjera vozač ne smije vozilom preticati drugo vozilo ispred vrha prijevoja puta ili u krivini kad je preglednost puta nedovoljna, osim ako na tim mjestima ne postoji više saobraćajnih traka obilježenih uzdužnim oznakama na kolovozu i namijenjenih isključivo za kretanje vozila u smjeru kretanja njegovog vozila.

Član 64.

(1) Vozač ne smije preticati drugo vozilo, osim bicikla, *mopeda*, lakog motocikla i motocikla bez bočne prikolice, neposredno ispred raskrsnice, ili na raskrsnici koja nije s kružnim tokom saobraćaja, ili neposredno ispred i na prijelazu puta preko željezničke ili tramvajske pruge u nivou bez branika ili polubranika.

(2) Neposredno ispred raskrsnice i na raskrsnici vozač smije preticati: vozilo koje skreće ulijevo, a pretiče se s desne strane (član 58. stav (2)); vozilo koje skreće udesno, ali da pritom svojim vozilom ne prelazi na dio kolovoza namijenjen za saobraćaj vozila iz suprotnog smjera; vozilo koje se kreće na putu s pravom prvenstva prolaza, kao i kad je saobraćaj na raskrsnici reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima koje daje ovlašteno lice.

(3) Neposredno ispred i na prijelazu puta preko željezničke ili tramvajske pruge u istom nivou bez branika ili polubranika vozač smije preticati drugo vozilo kad je saobraćaj na tom prijelazu reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova.

Član 65.

Vozač ne smije preticati drugo vozilo koje se približava obilježenom pješačkom prijelazu, ili koje prelazi pješački prijelaz, ili koje je stalo radi propuštanja pješaka na tom prijelazu.

Član 66.

(1) Na putu na kojem postoje najmanje dvije saobraćajne trake namijenjene za saobraćaj vozila u istom smjeru i na kojoj su kolone vozila, vozač može napustiti traku na kojoj se nalazi samo radi skretanja ulijevo ili udesno, ili radi parkiranja vozila.

(2) Na putevima i pod uvjetom iz stava (1) ovog člana, brže kretanje vozila na jednoj traci od kretanja na drugoj traci ne smatra se preticanjem.

(3) Ne smatra se preticanjem ni prolaženje s desne strane vozila koje prema odredbi člana 39. stav (3) ovog Zakona za svoje kretanje ne koristi saobraćajnu traku uz desnu ivicu kolovoza.

10. Zvučni i svjetlosni znaci upozorenja

Član 67.

(1) Vozač je dužan upotrijebiti zvučni znak upozorenja kad god je u pitanju sigurnost saobraćaja a naročito:

1) na putu van naselja radi upozorenja drugog učesnika u saobraćaju da ga želi preteći ili obići ako bi nedavanjem tog znaka postojala opasnost od saobraćajne *nezgode*;

2) ako se pored kolovoza nalaze djeca koja ne obraćaju pažnju na kretanje vozila;

3) na putu van naselja, prije ulaska u nepreglednu krivinu ili prije dolaska na prijevoj na kojem je otežano mimoilaženje.

(2) Vozač je dužan davanje zvučnog znaka upozorenja svesti na neophodnu mjeru.

Član 68.

(1) Od prvog sumraka do potpunog svanuća vozač, prema pravilu, umjesto zvučnog znaka upozorenja upotrebljava svjetlosni znak upozorenja. Taj znak vozač može upotrijebiti i u naselju prilikom preticanja drugog vozila.

(2) Svjetlosni znak upozorenja vozač može upotrijebiti i danju ako takav način upozorenja drugim učesnicima u saobraćaju više odgovara uvjetima na putu.

(3) Svjetlosni znak upozorenja daje se kratkim uzastopnim paljenjem dugih svjetala, ili uzastopnim paljenjem kratkih svjetala za osvjetljenje puta, ili naizmjeničnim paljenjem, u kratkim razmacima, dugih i kratkih svjetala, vodeći računa pri tome da se time ne zasljepljuju vozači koji dolaze iz suprotnog smjera.

11. Zaustavljanje i parkiranje

Član 69.

Vozač ne smije zaustaviti ili parkirati vozilo na mjestu na kome bi ono ugrožavalo sigurnost drugih učesnika u saobraćaju ili predstavljalo smetnju za normalno odvijanje saobraćaja ili kretanje pješaka.

Član 70.

(1) Na javnom putu van naselja vozač je dužan, u slučaju potrebe zaustavljanja ili parkiranja vozila, kada za to postoji mogućnost, zaustaviti ili parkirati vozilo van kolovoza.

(2) Vozač koji je zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne **nezgode** ili drugog opravdanog razloga prinuđen zaustaviti vozilo na kolovozu dužan je **za vrijeme kretanja van vozila označiti se svjetloodbojnim prslukom** i preduzeti sve mjere da zaustavljeno vozilo ne dovede u opasnost druga vozila i što prije ga ukloniti s kolovoza.

(3) Ako je vozač zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne **nezgode** ili drugog opravdanog razloga prinuđen zaustaviti vozilo na šinama, dužan ga je sa šina odmah ukloniti a, ako je to nemoguće, odmah preduzeti potrebne mjere da lica koja upravljaju vozilima koja se kreću po šinama na vrijeme budu upozorena na opasnost.

Član 71.

(1) Vozač koji zaustavlja ili parkira vozilo na javnom putu **gdje je ta radnja dozvoljena** dužan je zaustaviti, odnosno parkirati vozilo neposredno uz desnu ivicu kolovoza, a na javnom putu na kojem se saobraćaj odvija samo u jednom smjeru vozilo može zaustaviti, odnosno parkirati uz desnu ili lijevu ivicu kolovoza.

(2) Ako se uz desnu ivicu kolovoza nalaze tramvajske ili druge šine, vozač mora zaustaviti ili parkirati vozilo uz lijevu ivicu kolovoza.

(3) Vozač može zaustaviti ili parkirati vozilo na mjestima koja se nalaze na sredini kolovoza samo ako su ta mjesta obilježena odgovarajućim saobraćajnim znakom ili oznakom na kolovozu.

Član 72.

Na zaustavljenom ili parkiranom vozilu ne smiju se otvarati vrata ako se time ometa kretanje drugih učesnika u saobraćaju ili ako se ugrožava sigurnost saobraćaja.

Član 73.

Vozač ne smije zaustaviti ili parkirati vozilo naročito:

- 1) na obilježenom pješačkom prijelazu i na udaljenosti manjoj od 5 m od tog prijelaza, kao i na prijelazu biciklističke staze preko kolovoza;
- 2) na prijelazu puta preko željezničke ili tramvajske pruge u istom nivou;
- 3) na željezničkim ili tramvajskim prugama ili u blizini tih pruga ako se time sprečava ili ometa saobraćaj vozila koja se kreću po šinama;
- 4) na raskrsnici i na udaljenosti manjoj od 5 m od najbliže ivice popriječnog kolovoza;
- 5) u tunelima, na mostovima, u podvožnjacima i na nadvožnjacima, kao i na dijelovima puta ispod mostova i nadvožnjaka i na udaljenosti manjoj od 15 m od tih objekata;

- 6) na dijelu puta u blizini vrha prijevoja i u krivini gdje je preglednost puta nedovoljna i gdje se obilaženje vozila ne bi moglo izvršiti bez opasnosti;
- 7) na dijelu puta na kojem bi širina slobodnog prolaza od zaustavljenog ili parkiranog vozila do neisprekidane uzdužne linije na kolovozu, ili do suprotne ivice kolovoza, ili do neke prepreke na putu, bila manja od 3 m;
- 8) na mjestu na kome bi vozilo zaklanjalo postavljeni saobraćajni znak ili uređaj za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova;
- 9) na biciklističkoj stazi, odnosno traci;
- 10) na dijelu kolovoza koji je kao stajalište za vozila javnog saobraćaja obilježen saobraćajnim znakom i oznakama na kolovozu;
- 11) na svim uređenim zelenim površinama, parkovima i sl.;
- 12) na mjestu koje je označeno kao parking-prostor za ***lica s invaliditetom ako vozilo nije obilježeno znakom iz člana 29. st. (2) i (3) ovog zakona;***
- 13) na trotoaru odnosno na pješačkoj stazi, ako to nije izričito regulirano saobraćajnim znakom, a ako je parkiranje dozvoljeno, mora se ostaviti najmanje 1,6 m širine na površini za kretanje pješaka, s tim da ta površina ne može biti uz ivicu kolovoza.

Član 74.

Osim u slučajevima iz člana 73. ovog Zakona, vozač ne smije parkirati vozilo naročito na:

- 1) dijelu puta ispred prijelaza puta preko željezničke ili tramvajske pruge u istom nivou, i to na udaljenosti manjoj od 15 m od tih prijelaza;
- 2) udaljenosti manjoj od 15 m ispred i iza znaka kojim je obilježeno stajalište za vozila javnog saobraćaja;
- 3) prolazima i ulazima škola, ustanova, preduzeća, stambenih zgrada i drugih objekata i iznad priključka na vodovodnu mrežu i ulaza u kanizacionu ili drugu mrežu komunalnih organizacija;
- 4) mjestu na kome bi parkirano vozilo onemogućilo pristup drugom vozilu radi parkiranja ili izlazak nekom već parkiranom vozilu;
- 5) trotoaru, odnosno na pješačkoj stazi, ako to nije izričito regulirano saobraćajnim znakom, a ako je parkiranje dozvoljeno, mora se ostaviti najmanje 1,6 m širine na površini za kretanje pješaka s tim da ta površina ne može biti uz ivicu kolovoza.
- 5) na kolovozu s dvije saobraćajne trake gdje se saobraćaj odvija u oba smjera.

Član 75.

- (1) Ovlašteno službeno lice odredit će da se vozilo premjesti na drugo mjesto ako je zaustavljeno ili parkirano na mjestima iz čl. 73. i 74. ovog Zakona, vozilo parkirano u pješačkoj zoni, kao i vozilo parkirano na mjestu rezerviranom za vozila invalida.
- (2) Ovlašteno službeno lice odredit će da se vozilo premjesti na drugo mjesto i u svim drugim slučajevima kada je zaustavljeno ili parkirano na mjestu na kojem ugrožava sigurnost saobraćaja, ili ometa normalan tok saobraćaja.

Član 76.

- (1) Premještanje vozila iz člana 75. ovog Zakona obavlja nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, uz prethodnu saglasnost nadležnog ministarstva unutrašnjih poslova, premještanje vozila obavljaju organizacija, pravno ili fizičko lice koje ovlasti nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova.
- (3) Troškove premještanja vozila u slučajevima iz člana 75. ovog Zakona snosi vlasnik *ili vozač vozila*.
- (4) Radi osiguranja plaćanja troškova premještanja vozila, od vlasnika vozila koji nije državljanin Bosne i Hercegovine pravno ili fizičko lice koje je premjestilo vozilo može zatražiti garanciju, a ako vlasnik neće ili ne može položiti garanciju, može zadržati vozilo.
- (5) Premještanje vozila na drugo mjesto i nadoknadu troškova za premještanje i čuvanje vozila uređuje organ nadležan za unutrašnje poslove entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine posebnim propisom.

Član 77.

- (1) Vozač je dužan motorno vozilo, traktor ili priključno vozilo, osim motocikla bez bočne prikolice, koje je zaustavljeno na kolovozu, obilježiti posebnim znakom kojim se označava zaustavljeno vozilo na kolovozu, i to:
 - 1) kad je bio prinuđen da zaustavi vozilo na mjestu ili dijelu puta iz člana **70. stav (2) i člana 73.** ovog Zakona;
 - 2) kad je vozilo zaustavljeno na kolovozu na takvom mjestu da vozači vozila koja nailaze istim smjerom ne mogu ili ga teško mogu pravovremeno uočiti;
 - 3) noću i u slučaju smanjene vidljivosti na autoputu i putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila, kao i na dijelu puta koji nije dovoljno pregledan.
- (2) Znak iz stava (1) ovog člana postavlja se na kolovoz iza zaustavljenog vozila, u vertikalnom položaju i na *dovoljnom odstojanju koje* na putu van naselja ne smije biti manja od 50 m *a u*

naselju 10 m, tako da vozači motornih vozila koji nailaze iz smjera na kojem je znak postavljen mogu pravovremeno zaustaviti svoja vozila, odnosno sigurno obići zaustavljeno vozilo.

(3) Na isti način taj znak postavlja se i kad je na putu zaustavljena kolona motornih vozila s tim što se umjesto jednog znaka na kolovoz postavljaju dva znaka, jedan pored drugog.

(4) Ako je u motornom vozilu ugrađen uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača pravca, u slučaju iz stava (1) ovog člana taj uređaj mora biti uključen.

Član 78.

Prije nego što parkira i napusti vozilo, vozač je dužan preduzeti sve mjere kojima se sprečava da vozilo samo krene s mjesta i da se osigura od neovlaštene upotrebe.

Član 79.

(1) Za nepravilno parkirano ili zaustavljeno vozilo na trotoarima ili bilo kojim drugim mjestima iz čl. 69. do 78. ovog Zakona, u kojem nije prisutan vozač, ovlaštena službena lica ostavit će pisano obavještenje da vozač koji je parkirao ili zaustavio vozilo u roku od osam dana kod nadležnog organa na ime novčane kazne uplati zakonom propisani iznos.

(2) Vlasnik ili korisnik vozila dužan je ovlaštenom službenom licu nadležne službe dati podatke o vozaču koji je upravljao vozilom u vrijeme izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana, kao i u slučaju drugih prekršaja propisanih ovim Zakonom u kojima je učestvovalo njegovo vozilo.

12. Presijecanje kolone pješaka

Član 80.

Vozač ne smije vozilom presijecati kolonu djece, vojnika, pogrebnu povorku i svaku drugu organiziranu kolonu pješaka koja se kreće po kolovozu.

13. Vuča vozila

Član 81.

(1) U saobraćaju na javnom putu **motornom vozilu** mogu se pridodati najviše dva priključna vozila za prijevoz tereta, odnosno jedno priključno vozilo za prijevoz lica, a na autoputu i putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila samo jedno priključno vozilo.

(2) **Motornim vozilom** smije se vući samo priključno vozilo koje značajno ne umanjuje njegovu stabilnost.

(3) Zabranjena je vuča neispravnih vozila na autoputu i putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila.

(4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, vuča drugog motornog vozila autoputem dozvoljena je ako je razlog za vuču nastao za vrijeme kretanja motornog vozila autoputem, ali samo krajnjom desnom saobraćajnom trakom do prvog priključnog puta kojim se vučeno vozilo može isključiti iz saobraćaja na autoputu.

(5) U saobraćaju na javnom putu radnom mašinom smiju se vući samo priključci za izvođenje radova.

Član 82.

(1) **Motornim vozilom** smije se vući drugo **motorno vozilo** samo ako se ono zbog neispravnosti ili nedostataka pojedinih dijelova ne može samo kretati i ako se pritom značajno ne umanjuje stabilnost vučnog vozila.

(2) **Motornim vozilom** ne smije se vući motocikl bez bočne prikolice ili drugo vozilo na dva točka.

Član 83.

Motorno vozilo smije se vući noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, samo ako na svojoj zadnjoj strani ima upaljena crvena svjetla za označavanje vozila, ili ako ga vuče motorno vozilo koje ima i pri vući koristi žuto rotaciono svjetlo.

Član 84.

(1) Za vrijeme vuče vozila iz člana 82. stav (1), oba vozila moraju imati znak kojim se označava zaustavljeno vozilo na kolovozu (sigurnosni trokut).

(2) Na motornom vozilu koje vuče drugo vozilo trokut se postavlja s prednje, a na vučenom vozilu sa zadnje strane.

(3) Za vrijeme vuče neispravnog vozila, na vozilima moraju biti uključeni uređaji za istovremeno paljenje svih pokazivača pravca.

Član 85.

(1) **Motorno vozilo** na putu dozvoljeno je vući pomoću užeta, krute veze (rude), automatskih vučnih kuka s višestepenovanom regulacijom i oslanjanjem ili vješanjem vozila na vučno vozilo.

(2) Pomoću užeta ne smije se vući **motorno vozilo** na kojem su neispravni uređaji za upravljanje ili uređaji za zaustavljanje, niti teretno motorno vozilo i autobus.

(3) Krutom vezom ne smije se vući **motorno vozilo** koje nema ispravan uređaj za upravljanje, niti **motorno vozilo** teže od vučnog vozila ako mu je neispravna pomoćna kočnica.

Član 86.

Ako se **motorno vozilo** vuče pomoću užeta, automatskih vučnih kuka s višestepenovanom regulacijom ili krute veze, vozač koji upravlja vučenim vozilom mora imati odgovarajuću dozvolu za upravljanje vozilom one kategorije kojoj pripada vozilo koje se vuče.

Član 87.

Vuča natovarenog teretnog vozila s priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora s priključnim vozilom, dozvoljena je samo do prvog mjesta pogodnog za pretovar tereta a, izuzetno, i do prvog mjesta na kojem se može otkloniti kvar na vozilu.

Član 88.

(1) Odstojanje između vučnog i vučenog **motornog vozila**, ako se vuče užetom, mora iznositi tri do pet metara, a ako se vuče pomoću kuke ili krute veze (rude), može iznositi i manje od tri metra.

(2) Kuka i kruta veza (ruda) iz stava (1) ovog člana moraju biti certificirane prema procedurama definiranim posebnim propisom iz stava (3) člana 6. ovog Zakona a vozač mora imati dokaz o izvršenom certificiranju.

Član 89.

(1) Vučenim vozilom zabranjeno je prevoziti lica **osim lica koje upravlja vučenim vozilom**.

(2) Vozila koja prevoze opasne materije ne smiju se vući, niti koristiti za vuču drugih vozila.

(3) Izuzetno od odredbi iz **stava (2)** ovog člana, u slučaju neispravnosti vozila koje je natovareno opasnim materijama, takvo vozilo može se prevući samo do najbližeg mjesta pogodnog za pretovar ili popravku a takvo vozilo vuče se krutom vezom (rudom).

14. Upotreba svjetala u saobraćaju

Član 90.

(1) Za vrijeme upravljanja motornim vozilom danju na vozilu moraju biti upaljena kratka ili dnevna svjetla.

(2) U vremenu od prvog sumraka do potpunog svanuća (noću), kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, na vozilu u saobraćaju na putu, osim svjetla iz stava (1) ovog člana, moraju biti upaljena svjetla za osvjetljavanje puta, i to na:

1) **motornom vozilu** - osim na **mopedu**, lahkom motociklu i na motociklu bez bočne prikolice - najmanje dva bijela ili žuta svjetla na prednjoj strani i **najmanje dva crvena svjetla** na zadnjoj strani;

2) **mopedu**, lahkom motociklu i na motociklu bez bočne prikolice - najmanje jedno bijelo ili žuto svjetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svjetlo na zadnjoj strani;

3) biciklu - jedno bijelo svjetlo na prednjoj strani i jedno crveno svjetlo na zadnjoj strani;

4) zaprežnom vozilu - najmanje jedno bijelo svjetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svjetlo na zadnjoj strani, ili samo jedna svjetiljka koja je izrađena tako da se s prednje strane vozila vidi bijelo svjetlo, a sa zadnje strane vozila crveno svjetlo.

(3) Ako se na zaprežnom vozilu jedno svjetlo nalazi na prednjoj strani, a drugo na zadnjoj strani, ta svjetla moraju biti postavljena na uzdužnoj osi vozila ili na njegovoj lijevoj strani, a ako se na zaprežnom vozilu nalazi samo jedna svjetiljka, ona mora biti postavljena na lijevoj strani vozila.

(4) U uvjetima iz stava (2) ovog člana, zaprežno vozilo mora imati i dva katadioptera crvene boje, simetrično postavljena na zadnjoj strani vozila, a bicikl - jedan katadiopter crvene boje na zadnjoj strani i po jedan katadiopter žute ili narandžaste boje na svakoj strani pedale.

(5) Kad **motorno vozilo** vuče jedno ili dva priključna vozila, na zadnjoj strani posljednjeg priključnog vozila moraju biti upaljena najmanje dva crvena svjetla, a ako širina priključnog vozila iznosi više od 1,60 m, na prednjoj strani prvog priključnog vozila moraju biti uključena dva bijela svjetla.

(6) Na traktoru za vrijeme vožnje po javnom putu mora biti upaljeno žuto rotaciono svjetlo.

Član 91.

(1) Izuzetno od odredbi člana 90. ovog Zakona, ne mora imati upaljena svjetla:

1) vozilo koje je zaustavljeno ili parkirano na osvijetljenom dijelu puta, tako da se jasno vidi s dovoljne udaljenosti;

2) vozilo koje je zaustavljeno ili parkirano na za to posebno određenim mjestima na kolovozu ili van njega ili na ulicama sa slabijim saobraćajem;

3) bicikl, lahki motocikl i motocikl bez bočne prikolice koji nema akumulator - kad su zaustavljeni ili parkirani u naselju uz samu ivicu kolovoza.

(2) **Motorno vozilo** čija dužina nije veća od osam metara, a širina od dva metra, i kojem nije pridodato priključno vozilo, kad je zaustavljeno ili parkirano na ulici u naselju, umjesto svjetala iz člana 90. stav (1) tačka 1) može imati upaljeno samo jedno svjetlo koje se s prednje strane vidi kao bijelo svjetlo i sa zadnje strane kao crveno svjetlo i koje je postavljeno na strani suprotnoj od ivice kolovoza uz koju je vozilo zaustavljeno ili parkirano.

Član 92.

(1) Od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, moraju nositi upaljena svjetla kad se kreću po kolovozu van naselja:

1) grupa pješaka koja se kreće u organiziranoj koloni ili povorci - najmanje jedno bijelo ili žuto svjetlo na čelu kolone, odnosno povorke, i najmanje jedno crveno svjetlo na njenom začelju;

2) vođači teglećih, tovarnih i jahaćih životinja i goniči stoke - najmanje jedno bijelo ili žuto svjetlo naprijed i najmanje jedno crveno svjetlo pozadi.

(2) Umjesto svjetala iz stava (1) ovog člana mogu se upotrebljavati reflektujuće materije.

Član 93.

- (1) Za osvjetljavanje puta vozač **motornog vozila**, u pravilu, upotrebljava duga svjetla.
- (2) Vozač **motornog vozila** dužan je upotrebljavati za osvjetljavanje puta kratka svjetla umjesto dugih svjetala:
 - 1) prije mimoilaženja s drugim vozilom na udaljenosti s koje ocijeni da svjetlom svog vozila zasljepljuje vozača vozila koje mu dolazi u susret, a pri mimoilaženju s drugim vozilom - kad vozač tog vozila upali kratka svjetla ili kad naizmjeničnim paljenjem i gašenjem svjetala upozorava da mu duga svjetla smetaju, uvijek na udaljenosti manjoj od 200 m;
 - 2) za vrijeme kretanja za drugim vozilom na odstojanju od najmanje 100 m da dugim svjetlima svog vozila ne zasljepljuje vozača vozila ispred sebe;
 - 3) za vrijeme dok vozilom prolazi pored organizirane kolone ili povorke pješaka;
 - 4) kada se kreće putem koji se pruža neposredno pored plovnog puta ili pored željezničke ili tramvajske pruge - u susretu s plovilom, odnosno s vozilom koje se kreće po šinama a koje nailazi iz suprotnog smjera.
- (3) Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, vozač **motornog vozila** za vrijeme vožnje mora imati na vozilu upaljena najmanje kratka svjetla za osvjetljavanje puta.

Član 94.

- (1) Svjetla za označavanje **motornog vozila** upotrebljavaju se u uvjetima iz člana 90. stav (1) ovog Zakona kada je vozilo zaustavljeno ili parkirano na putu.
- (2) Svjetla za označavanje **motornog vozila** moraju biti upaljena za vrijeme dok su upaljena bilo koja svjetla za osvjetljavanje puta ili posebna svjetla za maglu.

Član 95.

- (1) Po magli vozač **motornog vozila** na vozilu treba imati upaljena kratka svjetla za osvjetljavanje puta ili svjetla za maglu ili oba svjetla istovremeno.
- (2) ~~Svjetla za maglu mogu se upotrebljavati samo za vrijeme magle ili u slučaju smanjene vidljivosti i ne mogu se istovremeno koristiti s dugim svjetlima.~~
- (2) Svjetla za maglu koja se nalaze na prednjoj strani vozila moraju biti bijele ili žute boje, a na zadnjoj strani crvene boje.

15. Odstojanje između vozila

Član 96.

Vozač je dužan držati potrebno odstojanje kad se kreće iza drugog vozila, tako da ne ugrožava sigurnost saobraćaja.

Član 97.

(1) Kad se na javnom putu van naselja, koji ima samo jednu saobraćajnu traku namijenjenu za saobraćaj vozila u jednom smjeru, kreću jedno za drugim **motorna vozila** čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ili čija je dužina veća od sedam metara, vozači su dužni između svakog od tih vozila držati odstojanje od najmanje 100 m.

(2) Odredba stava (1) ovog člana ne odnosi se na dio puta na kojem je preticanje zabranjeno.

(3) Ako se na putu kreću dva ili više vozila koja prevoze opasne materije, odstojanje između tih vozila ne smije biti manje od 200 metara.

16. Saobraćaj tramvaja i drugih vozila na šinama

Član 98.

Odredbe čl. od 25. do 97. ovog Zakona primjenjuju se i na saobraćaj tramvaja i drugih vozila koja se na putu kreću po šinama, osim ako to ne isključuju konstrukcione karakteristike tih vozila ili način njihovog kretanja.

17. Saobraćaj bicikala, **mopeda**, lakih motocikala i motocikala

Član 99.

(1) Biciklom na javnom putu smije upravljati lice koje je navršilo 12 godina, a mopedom na javnom putu smije upravljati lice koje je navršilo 14 godina i posjeduje odgovarajući dokument o poznavanju propisa o sigurnosti saobraćaja.

(2) Vozač bicikla i vozač **mopeda** ukoliko je pokretan snagom vozača dužni su se kretati što bliže desnoj ivici kolovoza, a ako postoji biciklistička staza, po biciklističkoj stazi, odnosno traci.

(3) Ako se dva ili više vozača bicikala ili **mopeda** kreću u grupi, dužni su se kretati jedan za drugim.

(4) Ako na putu postoji posebno uređena biciklistička staza, vozač **mopeda** ukoliko je pokretan snagom vozača i vozač bicikla moraju se kretati desnom biciklističkom stazom u odnosu na smjer kretanja saobraćaja.

(5) Na biciklističkim stazama uređenim i obilježenim za saobraćaj bicikla i **mopeda** u oba smjera, vozila se moraju kretati desnom stranom u smjeru kretanja vozila.

(6) Vozač bicikla i vozač **mopeda** smiju se kretati samo po onim saobraćajnim površinama po kojima je kretanje takvim vozilima dozvoljeno.

Član 100.

Vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla i motocikla mora upravljati vozilom na način kojim se ne umanjuje stabilnost vozila i ne ometaju drugi učesnici u saobraćaju, a naročito ne smije:

1) ispuštati upravljač iz ruku, osim kad najavljuje promjenu smjera kretanja,

- 2) sklanjati noge s pedala,
- 3) pridrživati se za drugo vozilo,
- 4) voditi, vući ili potiskivati druga vozila, odnosno životinje, osim vući priključno vozilo za bicikl,
- 5) dopustiti da vozilo kojim upravlja bude vučeno ili potiskivano,
- 6) prevoziti predmete koji ga mogu ometati tokom upravljanja,
- 7) upotrebljavati na oba uha slušalice za audiouređaje,
- 8) upotrebljavati mobilni telefon.

Član 101.

Vozač bicikla, **mopeda**, lakog motocikla i motocikla može prevoziti druga lica samo ako na vozilu postoje posebna sjedišta i oslonci za noge, a vozač motocikla može to činiti i u bočnoj prikolici.

Član 102.

(1) Vozač mopeda, lakog motocikla, motocikla, tricikla, lakog četvorocikla ili četverocikla, kao i lica koja se prevoze tim vozilima moraju za vrijeme vožnje nositi na glavi zakopčanu zaštitnu kacigu.

(2) Vozač bicikla u periodu od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, mora koristiti svjetloodbojni prsluk ili odgovarajuću retroreflektirajuću opremu koja osigurava adekvatnu uočljivost vozača bicikla ili bicikla.

(3) Vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla, motocikla, tricikla, lakog četverocikla ili četverocikla ne smije prevoziti lice koje je pod uticajem alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci ili iz drugih razloga nije sposobno da upravlja svojim postupcima.

(4) Vozač bicikla stariji od 18 godina može na javnom putu biciklom prevoziti dijete do osam godina starosti, ako je na biciklu ugrađeno posebno sjedalo, prilagođeno uzrastu djeteta i čvrsto spojeno s biciklom, te ako dijete na glavi nosi zakopčanu zaštitnu kacigu.

18. Saobraćaj zaprežnih vozila i kretanje stoke

Član 103.

(1) Zaprežnim vozilom na javnom putu može upravljati lice s navršenih 16 godina života.

(2) Vozač zaprežnog vozila treba upravljati vozilom sve vrijeme dok se vozilo kreće putem i dužan je vozilo držati što bliže desnoj ivici kolovoza.

(3) Zaprežno vozilo ne smije se ostavljati bez nadzora na putu ili uz put.

(4) Lica koja se voze zaprežnim vozilom za vrijeme kretanja vozila ne smiju stajati na vozilu, sjediti na stranicama vozila, sjediti na platou vozila sa strane, niti se nalaziti na rudi vozila dok je vozilo u pokretu.

(5) Vozač zaprežnog vozila mora voditi zapregu na nepreglednom i neosigurnom prijelazu puta preko željezničke pruge, kao i pri uključivanju u saobraćaj s kolskog ulaza.

(6) Za zaprežno vozilo se, u saobraćaju na putu, sa zadnje desne strane može privezati jedno grlo stoke.

(7) Vozač zaprežnog vozila mora, dok vozi ili vodi zapregu, u periodu od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, nositi i svjetloodbojni prsluk.

(8) Zaprežna vozila koja se kreću jedno iza drugog moraju držati odstojanje najmanje 50m.

Član 104.

(1) Gonič stoke, ako stoku goni javnim putem, može biti lice s navršenih 16 godina života.

(2) Stoku koja se kreće javnim putem gonič stoke mora držati što je moguće bliže desnoj ivici puta.

(3) Stoka se ne smije ostavljati na putu ili uz put bez nadzora goniča stoke.

(4) Stoka se na javnom putu smije goniti u grupama i na takvom odstojanju između grupa da takvo kretanje bitno ne utiče na prohodnost puta i sigurnost saobraćaja koji se odvija tim putem.

19. Kretanje pješaka

Član 105.

(1) Pješak se ne smije, po pravilu, kretati i zadržavati na kolovozu.

(2) Ako se pješak kreće po kolovozu, on se mora kretati što bliže ivici kolovoza, i to veoma pažljivo i na način kojim ne ometa ili ne sprečava saobraćaj vozila.

Član 106.

(1) Na putu koji ima trotoar ili drugu površinu određenu za kretanje pješaka, odnosno površinu pored kolovoza pogodnu za kretanje pješaka, pješak je dužan kretati se tim površinama.

(2) Na putu na kojem ne postoji trotoar ili druga površina određena za kretanje pješaka, odnosno pogodna za kretanje pješaka, a koju pješaci ne mogu koristiti iz bilo kojeg razloga, pješaci se mogu kretati kolovozom.

(3) Na kolovozu puta zabranjeno je igranje, vožnja dječijim biciklom, romobilom, koturaljkama i slično, kao i sankanje, skijanje i drugo, osim ako je to posebno dozvoljeno.

Član 107.

(1) Kad se pješak kreće kolovozom na javnom putu van naselja, dužan je kretati se uz lijevu ivicu kolovoza u smjeru kretanja, a noću i danju u uvjetima smanjene vidljivosti mora biti osvijetljen ili označen svjetloodbojnim prslukom, a kretanje u grupi izvoditi krećući se jedan iza drugog.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, pješak se može kretati uz desnu ivicu kolovoza samo kad je takvo kretanje za njega sigurnije (nepregledna krivina, provalija, usjek, zasjek, odron i sl.).

(3) Pješak koji gura ručna kolica, bicikl, lahki motocikl ili motocikl, lica koja se kreću pomoću pokretnih stolica za nemoćna lica, kao i organizirana kolona pješaka, moraju se kretati uz desnu ivicu kolovoza u smjeru kretanja.

Član 108.

(1) Pješak je dužan prelaziti preko kolovoza i biciklističke staze pažljivo i najkraćim putem pošto se prije stupanja na kolovoz uvjeri da to može učiniti na siguran način.

(2) Za vrijeme kretanja kolovozom pješak ne smije koristiti mobilni telefon niti imati slušalice u oba uha.

(3) Na putu koji ima obilježene pješačke prijelaze ili posebno izgrađene prijelaze, odnosno prolaze za pješake, pri prelaženju puta pješak je dužan kretati se tim prijelazima, odnosno prolazima, ako oni nisu od njega udaljeni više od 100 m.

Član 109.

(1) Na obilježenom pješačkom prijelazu, na kome je saobraćaj pješaka reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima za pješake, pješak je dužan postupati prema tim znakovima.

(2) Na obilježenom pješačkom prijelazu na kome saobraćaj pješaka nije reguliran posebnim svjetlosnim saobraćajnim znakovima za pješake, ali je saobraćaj vozila reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima za vozila ili znakovima koje daju ovlaštena lica, pješaci mogu prelaziti kolovoz samo dok im je datim znakom dozvoljen prijelaz kolovoza.

(3) Na obilježenom pješačkom prijelazu na kome saobraćaj nije reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima, ni znakovima koje daje ovlašteno lice, prije stupanja na pješački prijelaz pješak je dužan obratiti pažnju na udaljenost i brzinu vozila koja mu se približavaju.

Član 110.

Pješak koji namjerava prijeći kolovoz na mjestu na kojem ne postoji obilježen pješački prijelaz ne smije stupiti na kolovoz ako time ometa saobraćaj vozila.

20. Obaveze vozača prema pješacima

Član 111.

(1) Ako je saobraćaj na obilježenom pješačkom prijelazu reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, vozač je dužan zaustaviti vozilo ispred pješačkog prijelaza kad mu je datim znakom zabranjen prolaz, a ako mu je na takvom prijelazu datim znakom dozvoljen prolaz, vozač ne smije ometati prolaz pješaka koji su već stupili na pješački prijelaz.

(2) Ako se obilježeni pješački prijelaz iz stava (1) ovog člana nalazi na ulazu na bočni put, vozač koji skreće na taj put dužan je skretanje vršiti smanjenom brzinom i propustiti pješake koji su već stupili ili stupaju na pješački prijelaz i, po potrebi, zaustaviti vozilo kojim upravlja da bi propustio pješake.

(3) Ako na obilježenom pješačkom prijelazu saobraćaj nije reguliran uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova ni znakovima ovlaštenog lica, vozač je dužan zaustaviti vozilo pred takvim pješačkim prijelazom, kako bi propustio pješake koji prelaze ili stupaju na pješački prijelaz, ili nedvosmisleno pokazuju namjeru da pređu preko pješačkog prijelaza.

(4) U slučaju iz stava (3) ovog člana na kolovozu s dvije ili više saobraćajnih traka za saobraćaj u istom smjeru, zabranjeno je prolazanje pored vozila koje je zaustavljeno ili usporava ispred pješačkog prijelaza da bi propustilo pješake.

Član 112.

(1) Vozač koji skreće na bočni put na čijem ulazu ne postoji obilježen pješački prijelaz dužan je skretanje izvršiti smanjenom brzinom i ne smije ugroziti pješake koji su već stupili na kolovoz.

(2) Vozač koji se kreće po mokrom kolovozu u naselju dužan je prilagoditi brzinu kretanja vozila tako da izbjegne prskanje pješaka koji se kreću ivicom kolovoza ili trotoara.

21. Saobraćaj na prijelazu puta preko željezničke pruge

Član 113.

Vozač koji se vozilom približava prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou dužan je kretanje vozila podesiti tako da ga može zaustaviti pred uređajem za zatvaranje saobraćaja na prijelazu, ili pred uređajem za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje vozila koja se kreću po šinama, odnosno da može zaustaviti vozilo prije nego što stupi na željezničku prugu.

Član 114.

Učesnici u saobraćaju dužni su zaustaviti se pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten, ili ako se taj uređaj već počeo spuštati, ili ako se daju svjetlosni ili zvučni znakovi koji upozoravaju da će se taj uređaj početi spuštati, odnosno da se prijelazu puta preko željezničke pruge približava vozilo koje se kreće šinama.

Član 115.

(1) Pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svjetlosni saobraćajni znakovi, učesnici u saobraćaju dužni su se zaustaviti kad se pojavi crveno treptajuće svjetlo ili crveno neprekidno svjetlo.

(2) Učesnici u saobraćaju koji prelaze preko željezničke pruge u istom nivou dužni su to činiti s pojačanim oprezom i kad svjetla na prijelazu nisu upaljena.

(3) Na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome nema uređaja za zatvaranje saobraćaja, niti uređaja za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza, učesnici u saobraćaju mogu preći preko željezničke pruge tek pošto se prethodno uvjere da prugom ne nailazi voz ili neko drugo vozilo koje se kreće po šinama.

22. Saobraćaj na autoputu, putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila i brzom putu

Član 116.

(1) Autoputem se ne smiju kretati pješaci, stoka ni vozila koja se, prema odredbama ovog Zakona, ne smatraju motornim vozilima.

(2) Autoputem se ne smiju kretati ni motorna vozila koja se prema svojim konstrukcionim karakteristikama ne mogu kretati brzinom većom od 40 km/h.

(3) Odredba stava (2) ovog člana ne odnosi se na vojna vozila i na vozila organa unutrašnjih poslova, te vozila za održavanje puta kada daju posebne svjetlosne znakove.

Član 117.

(1) Na autoputu vozač ne smije zaustavljati motorno vozilo osim na površinama van kolovoza koje su za to posebno uređene i obilježene.

(2) Vozač koji je zbog neispravnosti vozila ili zbog drugih razloga prinuđen zaustaviti vozilo na kolovozu autoputa, dužan je zaustaviti ga na posebnoj traci za prinudno zaustavljanje vozila, ako ona na tom mjestu postoji, i preduzeti potrebne mjere da se vozilo što prije ukloni s kolovoza.

(3) Na autoputu vozač ne smije vršiti polukružno okretanje, niti se kretati vozilom unazad.

Član 118.

Na autoput se ne smije uključiti motorno vozilo koje vuče drugo motorno vozilo koje se zbog neispravnosti ne može kretati.

Član 119.

(1) Autoputem se motorna vozila moraju kretati krajnjom desnom saobraćajnom trakom koja nije zauzeta vozilima u koloni.

(2) Odredba člana 39. stav (3) ovog Zakona ne primjenjuje se na vozila koja se kreću dijelom autoputa koji prolazi kroz naselje.

Član 120.

Na autoputu sa tri ili više saobraćajnih traka, namijenjenih za saobraćaj vozila u jednom smjeru, vozači teretnih motornih vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od **7.500 kg** i skupova vozila čija je dužina veća od sedam metara, smiju koristiti samo dvije saobraćajne trake koje se nalaze uz desnu ivicu kolovoza.

Član 121.

(1) Vozač koji se motornim vozilom uključuje u saobraćaj na autoputu dužan je:

1) koristiti posebnu traku za ubrzavanje, kad takva traka postoji u produženju priključnog puta, i da se u saobraćaj na autoputu uključi dajući odgovarajući znak, na način kojim ne ugrožava saobraćaj vozila koja se kreću autoputem;

2) propustiti vozila koja se kreću autoputem ako na mjestu na kome se uključuje u saobraćaj na autoputu ne postoji posebna traka za ubrzavanje.

(2) Vozač koji se vozilom isključuje iz saobraćaja na autoputu dužan je pravovremeno zauzeti položaj vozilom na krajnjoj desnoj saobraćajnoj traci i što prije preći na posebnu traku za usporavanje, ako takva traka postoji na ulazu u priključni put.

Član 122.

Odredbe čl. od 116. do 121. ovog Zakona primjenjuju se i na saobraćaj na putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila i brzom putu.

23. Saobraćaj u tunelu

Član 123.

Vozač koji se vozilom kreće kroz tunel ne smije zaustavljati **niti parkirati** vozilo, polukružno okretati vozilo ili se kretati unazad u tunelu.

Član 124.

Na **motornim vozilima** za vrijeme kretanja kroz tunel moraju biti upaljena kratka svjetla za osvijetljavanje puta.

24. Vozila pod pratnjom

Član 125.

(1) Vozilima pod pratnjom, u skladu s ovim Zakonom, podrazumijevaju se vozila kojima je dodijeljena pratnja policije ili vojne policije, s motornim vozilima opremljenim uređajima za davanje posebnih zvučnih i svjetlosnih znakova crvene i plave boje, i to za vrijeme dok se ti znakovi daju.

(2) Vozač koji na putu susretne vozilo ili kolonu vozila pod pratnjom i vozač kojeg sustigne vozilo ili kolona vozila pod pratnjom dužni su ustupiti prvenstvo prolaza, omogućiti nesmetan prolaz, a, po potrebi, zaustaviti vozilo, umjesto dugih svjetala noću upotrijebiti kratka svjetla za osvijetljavanje puta, strogo se pridržavati naredbi koje im daju lica iz pratnje i kretanje nastaviti tek pošto prođu sva vozila pod pratnjom.

(3) Vozila pod pratnjom imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 49.), osim u odnosu na vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znakove i vozila koja se kreću raskrsnicom na kojoj je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, i na njih se ne primjenjuju odredbe o ograničenju brzine (čl. 44. i 46.), zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 61. stav (1) tačka 1.) i zabrani presijecanja kolone pješaka (član 80.), pod uvjetom da ne ugrožavaju sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

(4) Da bi omogućili nesmetan prolaz vozilima iz stava (1) ovog člana, pješaci su se dužni skloniti s kolovoza dok ta vozila prođu.

25. Vozila s pravom prvenstva prolaza

Član 126.

(1) Vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znakove, imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 49.), osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrsnicom na kojoj je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, i na njih se ne primjenjuju odredbe o ograničenju brzine (čl. 44. i 46.), zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 61. stav (1) tačka 1)) i zabrani presijecanja kolone pješaka (član 80.), poduslovom da ne ugrožavaju sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

(2) Vozila policije i sudske policije, zatvorske policije - straže, vojna vozila i vozila Granične policije Bosne i Hercegovine, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znakove, imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 49.), osim u odnosu na vozila iz stava (1) ovog člana, vozila pod pratnjom (član 125.) i vozila koja se kreću raskrsnicom na kojoj je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima ovlaštenog lica, i na njih se ne primjenjuju odredbe o ograničenju brzine (čl. 44. i 46.), zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 61. stav (1) tačka 1)) i zabrani presijecanja kolone pješaka (član 80.), pod uslovom da ne ugrožavaju sigurnost drugih učesnika u saobraćaju.

(3) Kako bi omogućili prolaz vozilima iz stava (1) i (2) ovog člana, pješaci su se dužni skloniti s kolovoza, a ostala vozila propustiti ih i, prema potrebi, zaustaviti se dok ta vozila prođu.

(4) Kad vozilo policije ili vojno vozilo upotrebom plavih svjetala osigurava prolaz jednom vozilu ili koloni vozila koja se kreću iza njega, vozači su dužni obratiti pažnju i na vozila kojima se osigurava prolaz, propustiti ih i, prema potrebi, zaustaviti svoja vozila dok ta vozila prođu.

(5) U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza, za vozila iz stava (1) i (2) ovog člana važe odredbe o prvenstvu prolaza.

(6) Uređaji za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova ne smiju se ugrađivati osim na vozila iz stava (1) i (2) ovog člana.

26. Teret na vozilu

Član 127.

(1) Vozilo u saobraćaju na putu ne smije se opteretiti preko svoje nosivosti koja je upisana u ***potvrdu o registraciji***, ili preko dozvoljenog osovinskog opterećenja, ili preko najveće dozvoljene mase, ili preko mogućnosti koje dozvoljavaju karakteristike puta i ***utvrđene propisima ili saobraćajnim znakom***.

(2) Teret na vozilu treba biti tako raspoređen i, prema potrebi, pričvršćen i pokriven da:

- 1) ne ugrožava sigurnost učesnika u saobraćaju i ne nanosi štetu putu i objektima na putu;
- 2) ne umanjuje u većoj mjeri stabilnost vozila i ne otežava upravljanje vozilom;
- 3) ne umanjuje vozaču preglednost puta;
- 4) ne stvara suvišnu buku i ne rasipa se po putu;
- 5) ne zaklanja svjetlosne i svjetlosno-signalne uređaje na vozilu, registarske tablice i druge propisane oznake na vozilu.

Član 128.

(1) Teret na vozilu ne smije preći najudaljeniju tačku na prednjoj strani vozila više od jednog metra.

(2) Teret koji se prevozi na vozilu i priključnom vozilu može preći najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila najviše za jednu šestinu svoje dužine koja je kao kontinuiran teret oslonjena na tovarni prostor.

(3) Ako se vozilom prevozi teret u kombinaciji koja se sastoji od vučnog vozila i jednoosovinske prikolice, pod dužinom vozila podrazumijeva se ukupna dužina vučnog vozila i jednoosovinske prikolice.

(4) Ako teret na vozilu prelazi za više od jednog metra najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila, najisturenija tačka tereta mora biti označena crvenom tkaninom.

(5) Najisturenija tačka tereta koji se prevozi teretnim motornim ili priključnim vozilom u slučaju iz stava (4) ovog člana mora biti označena tablom. Ta tabla je kvadratnog oblika, dimenzija 50 x 50 cm, obojena naizmjenično kosim trakama reflektujuće narandžaste i bijele boje i postavljena uspravno na uzdužnu osu vozila.

(6) Teret u rasutom stanju koji po svojim karakteristikama i granulaciji nije na odgovarajući način zaštićen od rasipanja, kada se prevozi u otvorenom tovarnom prostoru na javnom putu, mora biti prekriven na odgovarajući način, tako da se spriječi rasipanje tereta.

Član 129.

Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, najisturenija tačka na teretu koji se prevozi vozilom mora biti označena:

- 1) u slučaju iz člana 128. stav (4) ovog Zakona - svjetlom i reflektujućom materijom crvene boje;
- 2) kad teret na *motornom vozilu* ili na priključnom vozilu bočno prelazi za više od 20 cm vanjsku ivicu prednjeg ili zadnjeg svjetla za označavanje vozila - svjetlom i katadiopтером koji s prednje strane daju bijelo svjetlo, a sa zadnje strane - crveno svjetlo.

27. Prijevoz lica vozilima

Član 129a.

(1) U motornom vozilu, odnosno na vozilu i priključnom vozilu u saobraćaju na putu, osim u teretnom vozilu policije i oružanih snaga, dozvoljeno je prevoziti najviše onoliko lica koliko je označeno u potvrdi o registraciji, na mjestima koja su za to predviđena.

(2) Na teretnom vozilu u prostoru za smještaj tereta i priključnom vozilu koje vuče traktor može se prevoziti najviše pet lica, a u tovarnom prostoru motokultivatora mogu se prevoziti najviše tri lica, koja utovaraju ili istovaraju teret ili obavljaju poljoprivredne ili druge radnje.

(3) Lica iz stava (2) ovog člana koja se prevoze u tovarnom prostoru ne smiju stajati, sjediti na stranicama karoserije, na nestabilnom teretu ili teretu koji prelazi visinu tovarnog sanduka.

(4) U zatvorenom prostoru vozila koje se ne može iznutra otvoriti ne smiju se prevoziti lica.

(5) Vozilima organa za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija smiju se prevoziti lica i to samo za službene potrebe.

(6) U priključnom vozilu za stanovanje (kamp prikolica) ne smiju se prevoziti lica.

(7) Vozač ne smije pokrenuti vozilo dok putnici sigurno ne uđu, odnosno izađu iz vozila i dok vrata ne budu zatvorena.

(8) Za vrijeme kretanja vozila ne smije se uskakati u vozilo, iskakati iz vozila, otvarati vrata, nagnjati se van vozila, isturati dijelove tijela iz vozila i voziti se na vanjskim dijelovima vozila ili na traktorskim prikolicama.

(9) Izuzetno od stava (8) ovog člana, na vanjskim dijelovima vozila i priključnog vozila mogu se voziti lica koja obavljaju poslove svog radnog mjesta u vezi s namjenom vozila (na vozilima vatrogasne službe, komunalne službe, elektrodistribucije i drugih djelatnosti), dok su na dužnosti, ako je na tim vozilima ugrađena platforma za stajanje i držači.

Član 129b.

~~(1) Vozač bicikla stariji od 18 godina može na biciklu prevoziti dijete do osam godina starosti ako je na biciklu ugrađeno posebno sjedište, prilagođeno veličini djeteta i čvrsto spojeno s biciklom.~~

(1) Dijete mlađe od 12 godina ne smije se prevoziti na mopedu, triciklu, motociklu i četvorociklu.

(2) U prostoru za smještaj tereta vozila iz člana 129a. stav (2) ovog zakona zabranjeno je prevoziti lica mlađa od 15 godina.

IV. SAOBRAĆAJNA I TURISTIČKA SIGNALIZACIJA, OPREMA PUTA I ZNAKOVI OVLAŠTENIH LICA

1. Opće odredbe

Član 130.

(1) Javni putevi moraju se obilježiti *propisanom saobraćajnom signalizacijom*, kojima se učesnici u saobraćaju upozoravaju na opasnost koja im prijeti na određenom javnom putu ili dijelu tog puta, stavljaju do znanja ograničenja, zabrane i obaveze kojih se učesnici u saobraćaju moraju pridržavati i daju potrebna obavještenja za sigurno i nesmetano odvijanje saobraćaja.

(2) *Saobraćajnom signalizacijom* moraju se obilježiti i opasnosti privremenog karaktera, naročito one koje nastanu usljed iznenadnog oštećenja ili onesposobljavanja puta, kao i privremena ograničenja i privremene zabrane u saobraćaju i ti znakovi moraju se ukloniti čim prestanu razlozi zbog kojih su postavljeni.

(3) *Saobraćajnu signalizaciju čine saobraćajni znakovi (znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi, znakovi obavještenja i dopunske table koje su sastavni dio saobraćajnog znaka i koje bliže određuju značenje saobraćajnog znaka ako su postavljene), svjetlosni saobraćajni znakovi, oznake na kolovozu i trotoaru, te svjetlosne i druge oznake na putu.*

(4) *Učesnici u saobraćaju dužni su pridržavati se ograničenja, zabrana i obaveza izraženih saobraćajnom signalizacijom i postupiti u skladu s njihovim značenjem.*

Član 131.

(1) Saobraćajnu signalizaciju i opremu puta postavljaju i održavaju institucije koje upravljaju putevima u skladu s važećim propisima.

(2) Saobraćajna signalizacija postavlja se i održava tako da je učesnici u saobraćaju mogu na vrijeme i lako uočiti danju i noću i blagovremeno postupiti u skladu s njenim značenjem.

(3) Saobraćajna signalizacija mora se ukloniti, dopuniti ili zamijeniti ako njeno značenje ne odgovara izmijenjenim uslovima saobraćaja na putu ili zahtjevima sigurnosti saobraćaja.

(4) Sadržaj, oblik, boja i veličina saobraćajne signalizacije mora biti ista u svim vremenskim uslovima, pri dnevnom svijetlu i pri osvijetljavanju farovima.

(5) Saobraćajna signalizacija mora biti osvijetljena ili izrađena od svjetloodbojnih materijala.

Član 132.

(1) Na saobraćajnu signalizaciju i na njenom nosaču zabranjeno je postavljanje bilo čega što nije u vezi sa značenjem same signalizacije.

(2) Zabranjeno je neovlašteno postavljanje, uklanjanje, oštećivanje i izmjena značenja saobraćajne signalizacije kao i opreme puta.

Član 133.

Na putu i njegovom zaštitnom pojasu ne smiju se postavljati table, znakovi, svjetla, stubovi ili drugi slični predmeti kojima se zaklanja ili umanjuje uočljivost postavljene saobraćajne signalizacije ili koji svojim oblikom, bojom, izgledom ili mjestom postavljanja podražavaju ili liče na saobraćajnu signalizaciju ili zasljepljuju učesnike u saobraćaju ili odvrćaju njihovu pažnju u mjeri koja može biti opasna za sigurnost saobraćaja.

2. Saobraćajni znakovi

Član 134.

(1) Saobraćajni znakovi su znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi, znakovi obavještenja. Uz saobraćajni znak može biti postavljena dopunska tabla koja je sastavni dio saobraćajnog znaka i koja bliže određuje njegovo značenje.

(2) Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju na putu upozore na opasnost koja prijeto na određenom mjestu, odnosno dijelu puta, i da se obavijeste o prirodi te opasnosti.

(3) Znakovi izričitih naredbi stavljaju do znanja učesnicima u saobraćaju na putu zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

(4) Znakovi obavještenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obavještenja o putu kojim se kreću i druga obavještenja koja im mogu biti korisna.

Član 135.

Znakovi opasnosti i znakovi izričitih naredbi na autoputu, putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila, magistralnom i regionalnom putu i u naselju moraju biti presvučeni reflektujućim materijama ili osvijetljeni vlastitim izvorom svjetlosti.

3. Svjetlosni saobraćajni znakovi i svjetlosne oznake

Član 136.

(1) Za reguliranje saobraćaja upotrebljavaju se uređaji kojima se daju svjetlosni saobraćajni znakovi crvene, žute i zelene boje.

(2) Na uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svjetlima svjetla se postavljaju po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to: crveno gore, žuto u sredini, a zeleno dolje. Ako je uređaj za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova postavljen i iznad saobraćajne trake, svjetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog, i to: crveno lijevo, žuto u sredini, a zeleno desno. Ta svjetla imaju oblik kruga, a zeleno svjetlo može biti i u obliku jedne ili više strelica smještenih u krugu crne boje.

Član 137.

(1) Na uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svjetlima:

1) crveno i zeleno svjetlo ne smiju biti upaljeni istovremeno;

2) žuto svjetlo može biti upaljeno kao samostalno svjetlo u vremenskom razmaku od prestanka zelenog do pojave crvenog svjetla ili istovremeno sa crvenim svjetlom, prije pojave zelenog svjetla;

3) žuto svjetlo može biti upaljeno kao trepćuće svjetlo kada ne rade ostali svjetlosni signali na raskrsnici.

(2) Prilikom projektiranja nove ili reprogramiranja postojeće svjetlosne saobraćajne signalizacije, obavezno treba ugraditi zeleno trepćuće svjetlo, kao najavu prestanka slobodnog prolaza.

(3) Prilikom projektiranja nove ili reprogramiranja postojeće svjetlosne saobraćajne signalizacije, obavezno treba ugraditi dodatni signal u vidu strelice, u slučaju zaštićene zelene faze, za vozila koja skreću.

Član 138.

(1) Uređaju za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svjetlima može se dodati dopunski svjetlosni znak u obliku zelene svijetleće strelice ili više takvih znakova.

(2) Dopunski svjetlosni znakovi iz stava (1) ovog člana postavljaju se s odgovarajuće strane svjetlosnog saobraćajnog znaka, i to na visini na kojoj se nalazi zeleno svjetlo.

Član 139.

(1) Na uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova kojima se regulira saobraćaj na kolovozu s više od dvije saobraćajne trake, obilježene uzdužnim linijama, za svaku saobraćajnu traku posebno i koji se nalazi iznad saobraćajne trake, crveno svjetlo znači zabranu saobraćaja duž saobraćajne trake iznad koje je postavljeno, a zeleno svjetlo znači slobodan prolaz tom saobraćajnom trakom.

(2) Crveno svjetlo iz stava (1) ovog člana ima oblik ukrštenih linija, a zeleno svjetlo ima oblik strelice s vrhom okrenutim nadolje.

Član 140.

(1) Za reguliranje saobraćaja pješaka mogu se upotrebljavati i posebni uređaji za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova crvene i zelene boje i uređaji za davanje zvučnih signala.

(2) Ta svjetla moraju biti postavljena po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to: crveno svjetlo gore, a zeleno svjetlo dolje.

(3) Svjetla iz stava (1) ovog člana sastoje se od svijetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pješaka, ili od tamne površine na kojoj se nalazi svijetleća silueta pješaka crvene ili zelene boje. Ta svjetla ne smiju biti upaljena istovremeno.

Član 141.

(1) Ako se ivice kolovoza na javnom putu obilježavaju svjetlosnim saobraćajnim oznakama, one se obilježavaju svjetlima, refleksnim staklima ili reflektujućim materijama, i to desna strana kolovoza oznakama crvene boje, a lijeva strana oznakama bijele boje.

(2) Ivice kolovoza na dijelu puta kroz tunel moraju biti obilježene oznakama iz stava (1) ovog člana.

(3) Ako vrhovi pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i drugi objekti na kolovozu noću nisu osvijetljeni, moraju se obilježiti svjetlima, refleksnim staklima ili reflektujućim materijama žute boje.

4. Oznake na kolovozu

Član 142.

(1) Oznake na kolovozu služe za reguliranje saobraćaja na putevima i za obavješćavanje i vođenje učesnika u saobraćaju.

(2) Oznake na kolovozu mogu biti postavljene same ili uz druge saobraćajne znakove ako je potrebno da se značenje tih znakova jače istakne, odnosno potpunije odredi ili objasni.

(3) Oznake na kolovozu čine linije, strelice, natpisi i druge oznake.

(4) Oznake na kolovozu mogu imati i reflektujuće karakteristike.

Član 143.

(1) Oznake na kolovozu postavljaju se na putevima sa savremenim kolovozom.

(2) Na javnom putu van naselja sa savremenim kolovozom za saobraćaj u oba smjera, na kome postoje samo dvije saobraćajne trake, te trake moraju biti odvojene odgovarajućom uzdužnom linijom na kolovozu, a na magistralnom putu obilježene i ivičnim linijama.

5. Turistička i ostala signalizacija na putu

Član 144.

(1) Turistička i ostala signalizacija na putu namijenjena je obavješćavanju učesnika u saobraćaju o kulturnim, historijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima, te ostalim objektima i sadržajima.

(2) Bliže propise o turističkoj i ostaloj signalizaciji na putu donosi ministar u saradnji s nadležnim organom.

6. Obilježavanje prijelaza puta preko željezničke pruge

Član 145.

Na dijelu puta ispred prijelaza puta preko željezničke pruge u istom nivou mora biti postavljena odgovarajuća saobraćajna signalizacija.

Član 146.

(1) Na prijelazima puta preko željezničke pruge u istom nivou, osim saobraćajnih znakova iz člana 145. ovog Zakona, postavljaju se i branici ili polubranici, odnosno uređaji za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza ako to zahtijeva gustina saobraćaja ili drugi uvjeti na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou.

(2) Uslovi u kojima uređaji iz stava (1) ovog člana moraju biti postavljeni utvrđuju se posebnim zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona.

Član 147.

Svjetlosni znakovi kojima se najavljuje približavanje voza na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou daju se naizmjeničnim paljenjem dva crvena trepćuća svjetla koja imaju oblik kruga.

Član 148.

(1) Na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome postoji uređaj za davanje svjetlosnih znakova kojima se najavljuje približavanje voza, odnosno spuštanje branika ili polubranika, tom uređaju može se dodati i uređaj za davanje zvučnih znakova.

(2) Na prijelazima zemljanog puta s manjim saobraćajem i pješačke staze preko željezničke pruge u istom nivou učesnici u saobraćaju mogu se osigurati samo uređajem za davanje zvučnih znakova.

Član 149.

(1) Na prijelazima puta preko željezničke pruge u istom nivou branici ili polubranici moraju biti naizmjenično obojeni crvenom i žutom bojom.

(2) Branici i polubranici, kao i saobraćajni znakovi postavljeni na dijelu puta ispred prijelaza puta preko željezničke pruge u istom nivou, moraju imati refleksna stakla ili biti presvučeni reflektujućim materijama odgovarajuće boje.

(3) Branici i polubranici moraju biti opremljeni trepćućim crvenim svjetlom.

Član 150.

Na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome se prilikom nailaska voza branici ili polubranici automatski spuštaju, kao i na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome se branici ili polubranici rukuje ručno, i to s mjesta s kojeg se oni ne vide, mora se postaviti uređaj za davanje svjetlosnih znakova ili uređaj za davanje zvučnih znakova kojima se učesnici u saobraćaju obavještavaju o spuštanju branika ili polubranika.

7. Obilježavanje radova i prepreka na putu

Član 151.

(1) Dio puta na kome su nastale prepreke koje se ne mogu odmah otkloniti ili na kome se izvode radovi, mora se vidno obilježiti i učiniti sigurnim za učesnike u saobraćaju.

(2) Obilježavanje dijela puta iz stava (1) ovog člana vrši se postavljanjem odgovarajućih saobraćajnih znakova, a osiguranje učesnika u saobraćaju - postavljanjem branika.

(3) Branici moraju biti obojeni naizmjenično crvenom i bijelom bojom, opremljeni refleksnim staklima ili presvučeni reflektujućim materijama odgovarajuće boje, a noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, na njima moraju biti postavljena i trepćuća svjetla narandžaste boje.

(4) Prilikom izvođenja radova na putu ili obavljanja drugih poslova na putu, na dijelu koji nije zatvoren za saobraćaj, lica koja izvode radove i koja su na putu moraju na sebi imati svjetloodbojni prsluk.

(5) Učesnik u saobraćaju ne smije ometati radnika koji obavlja radove na putu ili pored puta i dužan je ukloniti svoje vozilo na zahtjev izvođača radova. Zahtjev izvođača radova može biti dat i kao javni poziv.

8. Znakovi koje daju ovlaštena lica

Član 152.

(1) Učesnici u saobraćaju moraju postupati po zahtjevima izraženim pomoću znakova ili po naredbi policajca ili drugog lica koje na osnovu ovlaštenja iz zakona obavlja kontrolu i reguliranje saobraćaja na putevima (u daljnjem tekstu: ovlašteno lice).

(2) Ovlašteno lice pri davanju znakova dužno se postaviti na putu tako da ga učesnici u saobraćaju, kojima su znakovi namijenjeni, mogu jasno i s dovoljne udaljenosti uočiti.

(3) Znakovi iz stava (1) ovog člana mogu se davati i iz vozila.

Član 153.

- (1) Znakovi koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice su znakovi koji se daju rukama i položajem tijela, zvučni znakovi i svjetlosni znakovi.
- (2) Znakovi iz stava (1) ovog člana moraju se davati tako da njihovo značenje učesnicima u saobraćaju bude jasno i nedvosmisleno.
- (3) Bliže odredbe o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

V. DUŽNOSTI U SLUČAJU SAOBRAĆAJNE *NEZGODE*

Član 154.

- (1) Učesnik u saobraćajnoj *nezgodi* u kojoj je neko izgubio život ili bio povrijeđen, ili je nastala veća materijalna šteta, dužan je:
 - 1) ostati na mjestu saobraćajne *nezgode* s tim što se može privremeno udaljiti samo radi pružanja pomoći povrijeđenim u saobraćajnoj *nezgodi*, ili ako mu je samom potrebna ljekarska pomoć;
 - 2) preduzeti sve što je u njegovoj moći da se otklone nove opasnosti koje mogu nastati na mjestu saobraćajne *nezgode* i omogućiti normalno odvijanje saobraćaja i nastojati da se ne mijenja stanje na mjestu *nezgode* i sačuvaju postojeći tragovi pod uvjetom da preduzimanje tih mjera ne ugrožava sigurnost saobraćaja;
 - 3) obavijestiti najbližu policijsku stanicu o saobraćajnoj *nezgodi* i vratiti se na mjesto saobraćajne *nezgode* i sačekati dolazak službenog lica koje obavlja uviđaj.
- (2) Nadležni organ i druga pravna ili fizička lica koji su obaviješteni o saobraćajnoj *nezgodi* u kojoj je neko lice bilo povrijeđeno dužni su o tome odmah obavijestiti najbližu zdravstvenu ustanovu.

Član 155.

Lice koje se zatekne ili naiđe na mjesto saobraćajne *nezgode* u kojoj ima povrijeđenih, dužno je ukazati pomoć licima povrijeđenim u saobraćajnoj *nezgodi*.

Član 156.

- (1) Vozač koji se zatekne ili naiđe na mjesto saobraćajne *nezgode* dužan je, na zahtjev ovlaštenog lica, prevesti lice povrijeđeno u saobraćajnoj *nezgodi* do najbliže zdravstvene ustanove.
- (2) Vozač je dužan postupiti prema odredbi stava (1) ovog člana i prije dolaska ovlaštenog lica, osim ako se *nezgoda* dogodila na mjestu na kome se može očekivati brzi dolazak vozila hitne

pomoći, ili ako vozač zaključi da se nestručnim i neodgovarajućim prijevozom stanje povrijeđenog lica može pogoršati.

Član 157.

(1) Ako je zdravstvena ustanova obaviještena o saobraćajnoj **nezgodi** ili je primila na liječenje lice povrijeđeno u saobraćajnoj **nezgodi**, dužna je o tome odmah obavijestiti najbližu policijsku stanicu.

(2) Ako lice povrijeđeno u saobraćajnoj **nezgodi** umre od zadobijenih povreda, ili ako postoji opravdana sumnja da je kod vozača usljed povrede došlo do smanjenja psihičke ili fizičke sposobnosti za upravljanje **motornim vozilom** ili tramvajem, zdravstvena ustanova dužna je o tome odmah obavijestiti nadležni organ koji vozača vodi u evidenciji ili najbližu policijsku stanicu.

Član 157a.

(1) Ako je zdravstvena ustanova primila lice na liječenje koje zbog svog zdravstvenog stanja nije sposobno za samostalno upravljanje motornim vozilom, a otpušta se iz zdravstvene ustanove na kućno liječenje, dužna je o tome odmah obavijestiti organ nadležan za unutrašnje poslove radi provjere važenja vozačke dozvole.

(2) Nadležni organ koji vozača vodi u evidenciji dužan je da u roku od tri dana, vozača koji prema informaciji zdravstvene ustanove nije sposoban da zbog svog stanja sigurno upravlja vozilom, pozove i privremeno oduzme vozačku dozvolu, te da ga uputi na vanredni ljekarski pregled ako on nije saglasan s privremenim oduzimanjem vozačke dozvole.

(3) U slučaju vanrednog ljekarskog pregleda iz stava (2) ovog člana, pregled se obavlja na trošak lica upućenog na vanredni ljekarski pregled.

Član 158.

(1) Policija i druga ovlaštena lica dužni su izaći na mjesto saobraćajne **nezgode** u kojoj ima poginulih ili povrijeđenih lica ili je nastala veća materijalna šteta, izvršiti fotografiranje mjesta **nezgode**, napraviti zapisnik o uviđaju i izvršiti druge potrebne radnje u skladu s ovim Zakonom.

(2) Vozač učesnik u saobraćajnoj **nezgodi** obavezan je da prijavi i saobraćajnu **nezgodu** s manjom materijalnom štetom, ako je šteta nastala drugom licu odnosno njegovom vozilu ili na drugoj stvari.

(3) Poslije saobraćajne **nezgode** u kojoj je prouzrokovana samo manja materijalna šteta, vozači su dužni odmah ukloniti vozila s kolovoza i razmijeniti lične podatke, te popuniti i potpisati obrazac evropskog izvještaja o saobraćajnoj **nezgodi**. Vozači ne smiju napustiti mjesto saobraćajne **nezgode** prije nego što popune i potpišu izvještaj i razmijene podatke iz ovog stava.

(4) Ako je u saobraćajnoj **nezgodi** učestvovalo vozilo strane registarske oznake, prije izdavanja potvrde o oštećenju vozila stranih registarskih oznaka ili potvrde o izvršenom uviđaju na mjestu događaja saobraćajne **nezgode**, obavezno je: izvršiti fotografiranje štete na vozilu stranih

registarskih oznaka, sačiniti zapisnik u koji se, pored ostalog, unose podaci iz pasoša, vozačke dozvole i osiguranja od automobilske odgovornosti - zelena karta.

(5) Nadležni organ unutrašnjih poslova dužan je izaći na mjesto saobraćajne **nezgode** u kojoj je nastala manja materijalna šteta ako to zahtijeva jedan od učesnika saobraćajne **nezgode**.

(6) Bliže odredbe o sadržaju obrasca evropskog izvještaja o saobraćajnoj **nezgodi** donosi ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

(7) Bliže odredbe o načinu prikupljanja i obradi statističkih podataka o saobraćajnim nezgodama pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organima nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 159.

(1) Lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj **nezgodi** u kojoj ima poginulih ili povrijeđenih lica ili je nastala veća materijalna šteta, ne smije uzimati alkoholna pića, opojne droge ili lijekove na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje dok se ne izvrši uviđaj.

(2) Policija je dužna izaći na mjesto saobraćajne **nezgode** u kojoj je nastala manja materijalna šteta ako dođe do nesporazuma ili neslaganja jednog od učesnika prilikom popunjavanja obrasca evropskog izvještaja ili učesnici u **nezgodi** nemaju obrazac evropskog izvještaja.

(3) Ovlašteno lice koje vrši uviđaj saobraćajne **nezgode** u kojoj ima povrijeđenih lica ili je nastala veća materijalna šteta podvrgnut će neposredne učesnike saobraćajne **nezgode** ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata, ili će ih uputiti na stručni pregled radi provjere da li imaju alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu.

(4) Ako se tim ispitivanjima utvrdi da neposredni učesnici saobraćajne **nezgode** imaju alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu, ovlašteno lice koje vrši uviđaj odredit će da im se uzme krv ili urin radi analize.

(5) Ako u saobraćajnoj **nezgodi** ima poginulih, ovlašteno lice koje vrši uviđaj odredit će da se neposrednim učesnicima **nezgode** uzmu krv i urin radi utvrđivanja da li su pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu.

(6) Bliže odredbe o načinu i postupku uzimanja uzoraka na analizu radi utvrđivanja koncentracije alkohola ili opojnih sredstava u organizmu pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organima nadležnim za zdravstvo i organima nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 160.

(1) Ovlašteno lice koje vrši uviđaj dužno je organizirati popis imovine koja na mjestu događaja ostaje iza lica koje je u saobraćajnoj **nezgodi** poginulo ili teže povrijeđeno, obavijestiti organizaciju koja uklanja vozila i stvari s puta ili zainteresirano lice i pružiti pomoć radi zaštite imovine ako na mjestu događaja nema lica koje tu imovinu može preuzeti.

(2) Vozač koji je vozilom učestvovao u saobraćajnoj **nezgodi** u kojoj ima poginulih ili povrijeđenih lica, kao i drugo lice koje je neposredno učestvovalo u **nezgodi**, imaju pravo tražiti lične podatke i adresu od lica koja su bila prisutna kad se **nezgoda** dogodila.

Član 161.

(1) Ako je vozilo zbog saobraćajne **nezgode** ili neispravnosti onesposobljeno za dalje kretanje na putu, vozač ili vlasnik, odnosno korisnik vozila dužan je vozilo, teret, stvari ili drugi rasuti materijal odmah ukloniti s kolovoza.

(2) Ako vozač ili vlasnik, odnosno korisnik vozila nije u stanju postupiti prema stavu (1) ovog člana, ovlašteno lice koje se zatekne na mjestu **nezgode** ili neispravnosti vozila zatražit će od nadležne organizacije koja upravlja putevima ili druge ovlaštene organizacije da na sigurno mjesto ukloni vozilo, teret, stvari ili drugi rasuti materijal s kolovoza.

(3) Organizacija za održavanje puteva ili druga ovlaštena organizacija za održavanje puta dužna je, na zahtjev ovlaštenog lica, hitno preduzeti sve potrebne mjere radi uklanjanja i čuvanja vozila s teretom, stvari ili drugog rasutog materijala s kolovoza i osigurati prohodnost puta.

(4) Ako nadležna organizacija koja upravlja putevima ili druga ovlaštena organizacija ne postupi prema odredbi stava (2) ovog člana, ovlašteno službeno lice preduzet će druge mjere da se omogući normalno odvijanje saobraćaja.

VI. SPORTSKE I DRUGE PRIREDBE ILI AKTIVNOSTI NA PUTEVIMA

Član 162.

(1) Sportske i druge priredbe ili slične aktivnosti na putu ne smiju se održavati bez odobrenja.

(2) Odobrenje izdaje nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova na čijem se području održava priredba ili obavlja aktivnost.

(3) Ako se zbog održavanja priredbe ili obavljanja aktivnosti na putu zabranjuje saobraćaj, odobrenje se izdaje uz prethodnu saglasnost nadležnog organa za saobraćaj na čijem se području zabranjuje saobraćaj.

Član 163.

(1) U slučaju iz člana 162. ovog Zakona, ako za druge učesnike u saobraćaju nije osiguran zaobilazni put, zahtjev za izdavanje odobrenja bit će odbijen.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, održavanje automobilske, motociklističke ili biciklističke trke na putu može se odobriti i kad u određenom pravcu nema zaobilaznog puta (brdske trke i dr.), ali samo u vrijeme kada se tim putem drugi učesnici u saobraćaju najmanje kreću. U tom slučaju saobraćaj se može zabraniti najduže dva sata.

Član 164.

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz člana 162. ovog Zakona podnosi se najkasnije 15 dana prije održavanja sportske ili druge priredbe ili obavljanja aktivnosti.

(2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja mora se priložiti program priredbe, odnosno aktivnosti, pravila takmičenja, pregled mjera koje organizator predviđa za osiguranje učesnika u saobraćaju, učesnika i gledalaca sportske i druge priredbe ili aktivnosti i znak kojim će vozila iz pratnje takmičara biti označena.

Član 165.

(1) Zahtjev za održavanje sportske ili druge priredbe ili za obavljanje aktivnosti na putu bit će odbijen ako organizator, prema procjeni nadležnog organa unutrašnjih poslova, nije u stanju provesti mjere iz člana 164. stav (2) ovog Zakona.

(2) Ako bi zbog održavanja sportske ili druge priredbe ili obavljanja aktivnosti na putu trebalo obustaviti saobraćaj na važnijim putnim pravcima, ili ako bi održavanje priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti u većoj mjeri ugrozilo ili ometalo saobraćaj na putu, zahtjev za izdavanje odobrenja može biti odbijen.

Član 166.

(1) U odobrenju za održavanje sportske ili druge priredbe ili za obavljanje aktivnosti na putu određuju se mjere osiguranja koje organizator mora preduzeti.

(2) Kada se saobraćaj na putu ograničava ili zabranjuje zbog održavanja priredbe ili obavljanja aktivnosti, odobrenje sadrži i obavezu organizatora da o mjerama ograničavanja ili zabrane saobraćaja obavijesti javnost putem sredstava javnog informiranja, najkasnije 48 sati prije početka priredbe, odnosno aktivnosti.

(3) Organizator ne smije početi održavanje sportske ili druge priredbe ili aktivnosti na putu ako nisu preduzete sve mjere osiguranja određene u odobrenju.

(4) Ako se utvrdi da organizator nije preduzeo sve mjere osiguranja određene u odobrenju, priredba, odnosno aktivnosti bit će zabranjene.

Član 167.

(1) Organizator je dužan prekinuti održavanje sportske ili druge priredbe, odnosno aktivnosti na putu ako:

- 1) su ugroženi učesnici ili gledaoci;
- 2) se u većoj mjeri naruši javni red i mir;
- 3) nastanu okolnosti zbog kojih priredba, odnosno aktivnosti ne bi bile odobrene;
- 4) organizator ne provodi određene mjere osiguranja;

5) to zahtijevaju drugi sigurnosni razlozi.

(2) Ako organizator ne prekine priredbu, odnosno aktivnosti u slučajevima iz stava (1) ovog člana, nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova naredit će organizatoru da priredbu, odnosno aktivnosti prekine i preduzet će potrebne mjere da se naredba izvrši.

Član 168.

Takmičare na sportskoj priredbi na putu mogu pratiti samo vozila označena posebnim znakom koji utvrdi organizator.

Član 169.

(1) Nakon završetka sportske ili druge priredbe, odnosno aktivnosti na putu organizator je dužan odmah:

- 1) ukloniti s puta sve saobraćajne znakove i druge oznake, uređaje, predmete i objekte koji su postavljeni radi održavanja priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti;
- 2) postaviti na put sve saobraćajne znakove i druge oznake, predmete i objekte koji su bili uklonjeni radi održavanja priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti;
- 3) popraviti i dovesti u prvobitno stanje put i putne objekte ako su oštećeni pri održavanju priredbe, odnosno obavljanja aktivnosti.

(2) Ako organizator ne postupi po tač. 1) i 2) stava (1) ovog člana, nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova preduzet će odgovarajuće mjere da se o trošku organizatora uklone, odnosno postave saobraćajni znakovi i druge oznake, predmeti i objekti na putu.

VII. OGRANIČENJA SAOBRAĆAJA

Član 170.

(1) Organ nadležan za unutrašnje poslove, u saglasnosti s organom nadležnim za saobraćaj, može na određenom putu ili dijelu puta, u određene dane ili u određenom vremenskom periodu, propisati zabranu ili ograničenje saobraćaja svih ili pojedinih vrsta vozila, ograničiti brzinu kretanja vozila ako su te zabrane ili ograničenja neophodni radi sprečavanja ili uklanjanja opasnosti za učesnike u saobraćaju, ili ako su u pitanju razlozi za nesmetani saobraćaj, odnosno ako se može opravdano očekivati da će saobraćaj biti posebno gust ili otežan.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ministar u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove, može donijeti naredbu o ograničenju saobraćaja u dane vikenda i praznika za pojedine putne pravce.

(3) Bliže odredbe o saobraćaju u zimskim uvjetima, vrsti vozila kojima je zabranjen ili ograničen saobraćaj, te načinu upotrebe zimske opreme na vozilima u zimskim uvjetima, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 171.

U slučaju kada su u pitanju razlozi sigurnosti i nesmetanog odvijanja saobraćaja ili razlozi održavanja javnog reda i mira, policijska uprava, odnosno nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova može zabraniti saobraćaj ili odrediti posebno ograničenje saobraćaja na određenim putevima i dijelovima puteva sve dok postoje razlozi zbog kojih se preduzimaju te mjere.

VIII. VOZAČI

1. Uvjeti za upravljanje vozilima

Član 172.

(1) Motornim vozilom u saobraćaju na putu može upravljati samo lice koje ima važeću vozačku dozvolu, stranu vozačku dozvolu ili međunarodnu vozačku dozvolu, ***odgovarajuće kategorije***.

(2) Kad upravlja motornim vozilom, vozač mora sa sobom nositi važeću vozačku dozvolu i dužan ju je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

(3) Kandidat za vozača motornih vozila može i prije položenog ispita za vozača upravljati motornim vozilom one kategorije za koju priprema ispit ako vozilom upravlja uz prisustvo instruktora vožnje.

(4) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana mopedom, traktorom, radnom mašinom i motokultivatorom može upravljati i lice koje posjeduje odgovarajući dokument o poznavanju propisa o sigurnosti saobraćaja.

(5) Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom ne smije dozvoliti da vozilom u saobraćaju na putu upravlja lice koje nema pravo upravljati tim vozilom, odnosno lice koje nema pravo upravljati kategorijom motornog vozila u koju se ubraja to vozilo i lice iz čl. 173. i 174. ovog Zakona.

(6) Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom dužan je, na zahtjev ovlaštenog lica, dati podatke o identitetu lica kome je dao vozilo na upravljanje.

(7) Vozač je dužan za vrijeme upravljanja motornim vozilom u saobraćaju koristiti pomagala koja su mu neophodna za sigurno upravljanje vozilom.

(8) Vozač je dužan da se, prije nego što počne upravljati vozilom, pobrine za adekvatnu sigurnosnu zaštitu djece mlađe od 12 godina, u skladu s članom 34a.

Član 173.

Vozač koji je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan ili je u takvom psihičkom stanju da je nesposoban za sigurno upravljanje vozilom, kao i vozač pod djelovanjem opojnih droga, ili drugih opojnih sredstava ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu.

Član 174.

(1) Vozač ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu, niti početi upravljati vozilom ako je pod djelovanjem alkohola.

(2) Smatrat će se da je pod djelovanjem alkohola lice za koje se analizom krvi ili krvi i urina ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da količina alkohola u krvi iznosi više od 0,3 g/kg, ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholiziranosti, što odgovara količinama većim od 0,3 g/kg, ili kod koga se, bez obzira na količinu alkohola u krvi, stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola.

(3) Smatrat će se da su pod djelovanjem alkohola lica za koja se analizom krvi ili krvi i urina ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da količina alkohola u krvi iznosi više od 0,0 g/kg, ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholiziranosti, što odgovara količinama većim od 0,0 g/kg, ili kod kojih se, bez obzira na količinu alkohola u krvi, stručnim pregledom utvrdi da pokazuju znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola:

1) vozač motornog vozila kategorije C, CE, D i DE i vozači potkategorije C1, C1E i D1 i D1E - za vrijeme upravljanja vozilom te kategorije;

2) vozač vozila kojim se vrši javni prijevoz - za vrijeme obavljanja javnog prijevoza tim vozilom;

3) vozač vozila kome je upravljanje vozilom osnovno zanimanje - za vrijeme upravljanja vozilom obavljajući poslove tog zanimanja;

4) **instruktor vožnje** za vrijeme osposobljavanja kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom;

5) kandidat za vozača za vrijeme obuke u praktičnom upravljanju vozilom;

6) vozač koji ima manje od 21 godine starosti ili manje od tri godine vozačkog iskustva.

(4) Smatrat će se da je vozač počeo upravljati vozilom ako je pokrenuo vozilo s mjesta.

2. Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila

Član 175.

(1) Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila obavljaju autoškole, kao pravna i fizička lica.

(2) Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila mogu vršiti i obrazovne ustanove redovnim školovanjem učenika prema obrazovnom školskom programu za profesionalne vozače.

(3) Autoškole su dužne obuku izvoditi na način kojim će se osigurati da kandidati nauče i usvoje pravila saobraćaja i etičke norme ponašanja u saobraćaju, ovladaju tehnikom upravljanja vozilom i steknu ostalo znanje i vještine potrebne za sigurno učešće u saobraćaju.

(4) Vozački ispit za vozača motornog vozila može polagati kandidat koji se prethodno pripremio za polaganje vozačkog ispita u autoškoli i ako ispunjava i druge uvjete za sticanje prava na upravljanje motornim vozilom.

(5) Osposobljavanje za vozača tramvaja pravilnikom propisuje nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje ako je, u sklopu javnog prijevoza, organiziran saobraćaj tramvaja.

Član 176.

Osposobljavanje kandidata za vozače motornih vozila je djelatnost od posebnog društvenog značaja, a obavlja se po posebnom programu koji obuhvata teoretski dio, praktični dio i program prve pomoći:

1. Teoretski dio osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila obuhvata:

- osnovne propise o drumskom saobraćaju, uvjete za upravljanje vozilom;
- ponašanje učesnika u drumskom saobraćaju, međusobne odnose i sporazumijevanje učesnika u saobraćaju, čuvanje okoline, ofanzivnu i defanzivnu vožnju, uticaj alkohola, djelovanje opojnih droga na sigurno upravljanje vozilom i uticaj drugih nepovoljnih psihofizičkih stanja (umor, bolest i sl.);
- saobraćajna pravila na putevima, saobraćajne znakove i njihovo značenje, znakove koje daju ovlaštena lica, uočavanje i predviđanje saobraćajne situacije, opasnosti koje nastaju zbog nepropisnog preduzimanja radnji u saobraćaju i sl.;
- vozilo u funkciji sigurnosti saobraćaja, izvođenje radnji značajnih za uspješno i sigurno upravljanje u skladu s pravilima saobraćaja i uvjetima na putu i u saobraćaju, osnove tehničkog funkcioniranja uređaja na motornom vozilu značajnih za sigurnost saobraćaja na putevima (uređaji za zaustavljanje, uređaji za upravljanje, uređaji za davanje svjetlosno-signalnih znakova i za osvjetljavanje puta i vozila, pneumatici, sile koje djeluju na vozilo, sigurnosne mjere pri vuči vozila, prijevoz tereta i lica, te priprema vozila za vožnju);
- sadržaje koji doprinose povećanju sigurnosti svih učesnika u saobraćaju, sadržaje koji doprinose razvijanju humanih odnosa i odnosa uzajamnog poštovanja i razumijevanja među učesnicima u saobraćaju, postupak i dužnosti u slučaju saobraćajne nezgode, kontrolu saobraćaja i krivična odgovornost.

2. Praktični dio osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila obuhvata:

- upoznavanje s vozilom, pripremu vozila za vožnju, učenje osnovnih elemenata vožnje na poligonu ili odgovarajućoj površini (polazak, kočenje i zaustavljanje, promjena stepena prijenosa, promjena smjera vožnje, vožnja unazad i polukružno okretanje);

- učenje vožnje na putevima s manjim intenzitetom saobraćaja u naselju i van naselja (uključivanje i isključivanje, okretanje i vožnja unazad, kočenje i zaustavljanje, parkiranje, mimoilaženje i obilaženje, prestrojavanje i vožnja kroz raskrsnicu, održavanje razmaka, vožnja na uzdužnom nagibu, prilagođavanje vožnje, predviđanje i izbjegavanje opasnosti);
- učenje vožnje na putevima s intenzivnim saobraćajem u naselju i van naselja, vožnju u gradu, prilagođavanje brzine, vožnju kroz raskrsnicu s različitim načinom uređenja saobraćaja (ovlašteno lice, semafor, saobraćajni znakovi i saobraćajna pravila), vožnju u jednosmjernoj ulici, vožnju na putu s više saobraćajnih traka, prestrojavanje, mimoilaženje i preticanje, vožnju na prijelazu puta preko željezničke pruge;
- učenje vožnje u složenim saobraćajnim uvjetima, vožnju u koloni, vožnju u vršnom opterećenju drumskog saobraćaja, ponašanje prema pješacima i drugim učesnicima u saobraćaju, samostalnu vožnju, vožnju u posebnim uvjetima (noć, kiša, snijeg, magla i sl.).

3. Program prve pomoći obuhvata:

- ciljeve, zadatke i značaj prve pomoći;
- postupak radnji pri pružanju prve pomoći (mjere oživljavanja, prestanak disanja i rad srca, besvjesno stanje, krvarenje, otvorene povrede-rane);
- povrede koje zahtijevaju imobilizaciju i evakuaciju povrijeđenog;
- ostale povrede i oštećenja;
- značaj zdravstvene sposobnosti za sigurno upravljanje motornim vozilom.

Član 177.

(1) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila obavlja se prema propisima koje donosi ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

(2) Osposobljavanje kandidata za vozače iz teoretskog i praktičnog dijela obavljaju autoškole po ovlaštenju organa entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine nadležnih za obrazovanje, nakon što se utvrdi da ispunjavaju uvjete određene zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

(3) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila iz prve pomoći obavlja Crveni krst/križ u Bosni i Hercegovini.

(4) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila koji ima fizički invaliditet mora se obavljati na prilagođenom vozilu za lica s invaliditetom koje mora atestirati ovlaštena institucija ili poduzeće.

(5) Motorno vozilo na kojem se kandidat za vozača motornih vozila osposobljava u praktičnom upravljanju motornim vozilom na putu mora biti označeno posebnim tablicama.

(6) Tablice iz stava (5) ovog člana imaju oblik kvadrata, plave su boje i na njima je bijelom bojom napisano latinično slovo L.

(7) Kontrolu nad provođenjem propisa iz stava (1) ovog člana provode organi nadležni za obrazovanje, putem stručnog organa.

(8) Subjekti iz st. (2) i (3) ovog člana dužni su organu iz stava (7) ovog člana, prilikom kontrole, omogućiti pristup u prostorije, vozila, uvid u tok osposobljavanja i polaganja ispita za vozača motornih vozila, kao i uvid u sva dokumenta kojima se dokazuje ispunjenost uvjeta za rad.

(9) Bliže odredbe o provođenju kontrole iz stava (7) ovog člana pravilnikom propisuje organ entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine nadležan za obrazovanje, u skladu s općim principima za provođenje kontrole propisanim podzakonskim aktom iz st. (10) i (11) ovog člana.

(10) Bliže odredbe o osposobljavanju za vozača motornih vozila pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

(11) Bliže odredbe o organiziranju obuke za osposobljavanje iz pružanja prve pomoći licima povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za zdravstvo i organom nadležnim za obrazovanje.

(12) Odluku o jedinstvenim minimalnim budžetskim elementima vrijednosti nastavnog časa iz pružanja prve pomoći donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, usaglašen s Crvenim križom u Bosni i Hercegovini.

(13) Odluku o jedinstvenim minimalnim budžetskim elementima vrijednosti nastavnog časa iz teoretskog i praktičnog dijela osposobljavanja kandidata za vozače donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, usaglašen s organom nadležnim za obrazovanje.

2a. Sticanje prava osposobljavanja i ispitivanja kandidata za vozača motornih vozila

Član 178.

(1) Pravo da osposobljava kandidata iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja stiče lice - diplomirani saobraćajni inženjer drumskog smjera i koje posjeduje licencu predavača teoretske nastave.

(2) Pravo da ispituje kandidata iz oblasti propisa o sigurnosti saobraćaja stiče lice s licencom ispitivača teoretskog dijela ispita.

(3) Pravo da ispituje kandidata iz praktičnog dijela stiče lice s licencom ispitivača iz upravljanja motornim vozilom.

(4) Pravo da ispituje kandidata iz prve pomoći stiče lice s licencom ispitivača iz poznavanja prve pomoći.

(5) Lice iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, osim dokaza o završenoj školskoj spremi, mora imati vozačku dozvolu.

(6) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila iz pružanja prve pomoći licima povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi obavlja doktor medicine.

(7) Osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila u praktičnom upravljanju motornim vozilom obavlja instruktor vožnje.

(8) Bliže odredbe o uvjetima i načinu dobivanja licence iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

(9) Bliže odredbe o sticanju zvanja instruktora vožnje motornih vozila pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

2b. Potvrda o osposobljenosti

Član 178a.

Autoškole, obrazovne ustanove i Crveni krst izdaju potvrde o uspješno završenoj obuci za vozača motornih vozila.

3. Vozački ispit

Član 179.

(1) Za poslove provođenja i organiziranja polaganja vozačkog ispita odgovorni su organi entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, nadležni za obrazovanje.

(2) Polaganje vozačkog ispita vrši se pred komisijom koju imenuju organi iz stava (1) ovog člana, a predsjednik komisije i njeni članovi imaju licencu za ispitivača.

(3) O položenom vozačkom ispitu izdaje se uvjerenje.

(4) Bliže odredbe o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje.

Član 180.

(1) Za vrijeme upravljanja motornim vozilom kandidat za vozača mora imati kod sebe uvjerenje da je fizički i psihički sposoban za upravljanje motornim vozilom kao i uvjerenje o položenom ispitu iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima za onu kategoriju za koju se obučava, i dužan ga je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

(2) Za vrijeme obučavanja kandidata iz upravljanja motornim vozilom instruktor vožnje kod sebe mora imati: vozačku dozvolu, dozvolu instruktora vožnje i dnevnik rada instruktora vožnje i dužan ih je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

Član 182.

- (1) Ministarstvo organizira izradu jedinstvenog kataloga testovnih pitanja.*
- (2) Organi nadležni za provođenje ispita dužni su formirati ispitne testove na osnovu pitanja iz kataloga iz stava (1) ovog člana.*
- (3) Na ispitu za vozača motornih vozila Komisija utvrđuje da li je kandidat u dovoljnoj mjeri osposobljen za sigurno upravljanje motornim vozilom određene kategorije prema propisanom programu iz člana 176. ovog zakona.*
- (4) Na ispitu za vozača motornih vozila kandidat za vozača ne smije se koristiti nedozvoljenim sredstvima.*

Član 183.

- (1) Organi nadležni za obrazovanje entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine dužni su organizirati kontinuirano usavršavanje za lica koja su uključena u proces osposobljavanja i provjere znanja kandidata za vozača motornih vozila.*
- (2) Organi iz stava (1) ovog člana mogu poslove iz stava (1) ovog člana povjeriti i drugim organima entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ili odgovarajućoj strukovnoj ili stručnoj organizaciji u skladu s važećim zakonodavstvom.*
- (3) Bliže odredbe s programom usavršavanja za lica iz stava (1) ovog člana donosi ministar u saradnji s organima nadležnim za obrazovanje.*

4. Sticanje prava upravljanja motornim vozilom

Član 184.

- (1) Pravo upravljanja motornim vozilom ima lice koje ispunjava sljedeće uvjete:*
 - 1. da je duševno i tjelesno sposobno upravljati motornim vozilom;*
 - 2. da je navršilo godine života određene ovim članom zavisno od kategorije, odnosno potkategorije vozila;*
 - 3. da je položilo vozački ispit za upravljanje motornim vozilom određene kategorije **ili potkategorije**;*
 - 4. da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno upravljanje motornim vozilom.*
- (2) Osim uslova iz stava (1) ovog člana, pravo da upravlja motornim vozilom za pojedine kategorije, odnosno potkategorije stiče lice koje navrši:*
 - 1. 16 godina za potkategorije A1 i B1, traktor i radnu mašinu;*
 - 2. 18 godina za kategorije A, B, BE i potkategorije C1 i C1E;*
 - 3. 21 godinu za kategorije C i CE;***

4. 21 godinu za potkategorije D1 i D1E;

5. 24 godine za kategorije D i DE.

(3) Licu koje prvi put stekne pravo upravljanja motornim vozilom kategorije B, ~~izuzev vozača kojima je to osnovno zanimanje za vrijeme obavljanja djelatnosti~~, koje u toku dvije godine od dana sticanja prava upravljanja motornim vozilom kategorije B sakupi četiri kaznena boda, nadležni organ za izdavanje vozačke dozvole oduzet će dozvolu i poništiti je, čime on gubi pravo upravljanja motornim vozilom.

(4) Rješenje o oduzimanju i poništavanju vozačke dozvole donosi organ kod kojeg se vozač vodi u evidenciji.

(5) Lice kojem je vozačka dozvola oduzeta i poništena u skladu s odredbama ovog člana, smatrat će se da nema položen vozački ispit za upravljanje motornim vozilom kategorije B.

Član 184a.

(1) Vozačku dozvolu za kategoriju BE mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju B.

(2) Vozačku dozvolu za kategoriju C1E mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju C1.

(3) Vozačku dozvolu za kategoriju CE mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju C.

(4) Vozačku dozvolu za kategoriju D1E mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju D1.

(5) Vozačku dozvolu za kategoriju DE mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju D.

(6) Vozačku dozvolu za kategorije C i C1 mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju B.

(7) Vozačku dozvolu za kategoriju D mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategorije B ili C ili D1 najmanje dvije godine.

(8) Vozačku dozvolu za kategoriju D1 mogu dobiti samo oni vozači koji već imaju vozačku dozvolu za kategoriju B najmanje dvije godine.

Član 185.

(1) Vozačka dozvola izdaje se za upravljanje motornim i priključnim vozilima koja se razvrstavaju u kategorije: A, B, BE, C, CE, D i DE i potkategorije: A1, B1, C1, D1, C1E i D1E.

(2) Vozačka dozvola izdaje se za sljedeće kategorije vozila: A, B, BE, C, CE, D i DE.

- (3) U kategoriju A ubrajaju se motocikli sa ili bez bočne prikolice, čija zapremina motora prelazi 125 cm³, a snaga prelazi 11 kW.
- (4) U kategoriju B ubrajaju se motorna vozila, osim vozila kategorije A, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 3.500 kg i koja nemaju više od osam sjedišta ne računajući sjedište za vozača.
- (5) U kategoriju BE ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju B, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu **preko** 750 kg, koja nije veća od mase vučnog vozila bez tereta, a ukupna dozvoljena masa vučnog i priključnog vozila nije veća od 3.500 kg.
- (6) U kategoriju C ubrajaju se motorna vozila za prijevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg.
- (7) U kategoriju CE ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju C, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg.
- (8) U kategoriju D ubrajaju se motorna vozila za prijevoz lica koja, osim sjedišta za vozača, imaju više od osam sjedišta.
- (9) U kategoriju DE ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju D, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg i priključno vozilo se ne koristi za prijevoz lica.
- (10) Vozačka dozvola izdaje se za sljedeće potkategorije vozila: A1, B1, C1, D1, C1E i D1E.
- (11) U potkategoriju A1 ubraja se lahki motocikl čija zapremina motora ne prelazi 125 cm³, a snaga ne prelazi 11 kW.
- (12) U potkategoriju B1 ubrajaju se tricikl i četverocikl na motorni pogon.
- (13) U potkategoriju C1 ubrajaju se motorna vozila za prijevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg, a manja od 7.500 kg.
- (14) U potkategoriju C1E ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju C1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa skupa vozila ne prelazi 12.000 kg i da najveća dozvoljena masa priključnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila.
- (15) U potkategoriju D1 ubrajaju se motorna vozila koja služe za prijevoz lica i koja, osim sjedišta vozača, imaju više od osam, **a ne više** od 16 sjedišta.
- (16) U potkategoriju D1E ubrajaju se skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju D1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa ovog skupa vozila ne prelazi 12.000 kg, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila i da se priključno vozilo ne koristi za prijevoz lica.
- (17) Vozači motornih vozila kategorija B, C, i D i potkategorija C1 i D1 imaju pravo upravljati motornim vozilima tih kategorija i kad su im pridodate lahke prikolice.

(18) Vozač kojem je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije D ima pravo da upravlja motornim vozilom kategorije B i potkategorija B1 i D1, a vozač kojem je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije C ima pravo da upravlja i motornim vozilom kategorije B i potkategorija B1 i C1.

(19) Vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije CE ima pravo upravljati motornim vozilom kategorije BE i **C1E**, a vozač kome je izdata vozačka dozvola kategorije DE ima pravo upravljati motornim vozilom kategorija BE i CE i potkategorije C1E i **D1E**.

(20) Pravo upravljanja motornim vozilom kategorija BE, CE i DE vozač stiče samo ako je prethodno stekao pravo upravljanja vozilima odgovarajućih kategorija B, C i D.

(21) Vozači motornih vozila kategorija B, C, D, BE, CE i DE i potkategorija B1, C1, D1, C1E i D1E imaju pravo upravljati **mopedom, lakim četverociklom i motokultivatorom**, traktorom i radnom mašinom.

(22) Vozač motornog vozila kategorije A ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije A1, a vozač motornog vozila kategorije B ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije B1, vozač motornog vozila kategorije C ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije C1, a vozač motornog vozila kategorije D ima pravo upravljati motornim vozilom potkategorije D1.

Član 186.

(1) Vozačka dozvola izdat će se licu, na njegov zahtjev, ako ispunjava uvjete iz člana 184. ovog Zakona.

(2) Vozačku dozvolu izdaje nadležni or gan.

(3) Vozačka dozvola izdaje se licu i produžava s rokom važenja od deset godina, a licima starijim od 65 godina s rokom važenja od tri godine.

(4) Rok važenja vozačke dozvole od deset godina računa se od dana njenog izdavanja, odnosno produženja njenog važenja.

(5) Vozačka dozvola neće se izdati ni produžiti njen rok važenja licu koje ima neplaćenu novčanu kaznu ili troškove prekršajnog postupka ili druge obaveze evidentirane u Registru novčanih kazni u skladu s važećim zakonima o prekršajima u BiH.

(6) Licima koja u vrijeme izdavanja vozačke dozvole imaju više od 55 godina izdaje se vozačka dozvola čiji ji rok važenja do navršenih 65 godina, s tim da taj rok ne može biti kraći od tri godine.

(7) Izuzetno od odredbe stava (3), vozačka dozvola može se izdati ili se njeno važenje može ograničiti i na rokove kraće od utvrđenih na osnovu nalaza i mišljenja zdravstvene ustanove datim u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti lica, ali ne na rok kraći od dvije godine.

(8) Lice koje je položilo vozački ispit i dobilo vozačku dozvolu za kategoriju vozila A1, A, B ili C1 ne smije dvije godine od dana izdavanja vozačke dozvole upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, na putu namijenjenom isključivo za saobraćaj motornih vozila i brzom putu brzinom većom od 90 km/h, odnosno 120 km/h na autoputu, a lakim motociklom 40 km/h, niti tim vozilom smije vući priključno vozilo, a ni organizirano prevoziti djecu.

(10) Lica koja prvi put steknu vozačku dozvolu obavezna su, u trajanju od dvije godine, obilježiti vozilo kojim upravljaju posebnim znakom.

(11) Bliže odredbe o posebnom znaku iz stava (9) ovog člana propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 187.

(1) U vozačku dozvolu upisuju se sve kategorije i potkategorije vozila kojima vozač ima pravo upravljati.

(2) Vozač ima pravo upravljati samo motornim vozilom one ili onih kategorija i potkategorija koje su upisane u vozačkoj dozvoli.

(3) Bliže odredbe o obrascu i sadržaju obrasca vozačke dozvole, kategorijama i potkategorijama motornih i priključnih vozila i načinu upisa kategorija i potkategorija u vozačku dozvolu, postupku i načinu izdavanja, produženju važenja i zamjeni vozačke dozvole i strane vozačke dozvole i načinu vođenja evidencije o vozačkim dozvolama uredit će se pravilnicima koje donosi ministar u saradnji s ministrima entiteta, kantona i ministrom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 188.

Stranac koji privremeno boravi u Bosni i Hercegovini ili državljanin Bosne i Hercegovine koji prebiva u inozemstvu za vrijeme privremenog boravka u Bosni i Hercegovini može upravljati vozilom na teritoriji Bosne i Hercegovine, na osnovu važeće strane vozačke dozvole ili međunarodne vozačke dozvole, izdate u skladu s odredbama Bečke konvencije o drumskom saobraćaju, koju je izdao nadležni organ strane države.

Član 189.

Ako ustanovi da se program osposobljavanja vozača motornih vozila u pojedinim zemljama značajno razlikuje od uvjeta i programa utvrđenih ovim Zakonom, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo) može odlučiti da se ne priznaje važenje tih vozačkih dozvola izdatih u toj zemlji, i to u cjelini ili za pojedine kategorije.

Član 190.

(1) Stranac kojem je odobreno stalno nastanjenje u Bosni i Hercegovini i državljanin Bosne i Hercegovine koji se iz inozemstva vrati u Bosnu i Hercegovinu da se u njoj stalno nastani, kao i osoblje diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava

međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava i stranih dopisništava, mogu upravljati motornim vozilima na osnovu važeće strane vozačke dozvole za vrijeme od šest mjeseci od dana ulaska u Bosnu i Hercegovinu, ili od dana kada je odobreno stalno nastanjenje, ako je to za njih povoljnije.

(2) Licima iz stava (1) ovog člana važeća strana vozačka dozvola zamijenit će se, pod uvjetima iz čl. 184. i 186. ovog Zakona na njihov zahtjev, bez polaganja vozačkog ispita, vozačkom dozvolom iz člana 186. ovog Zakona za upravljanje onom kategorijom motornih vozila u koju se ubrajaju motorna vozila za čije su upravljanje ovlaštena stranom vozačkom dozvolom.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, od osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini prilikom zamjene strane vozačke dozvole neće se zahtijevati dokazi o ispunjavanju uvjeta iz člana 184. ovog Zakona, osim ako to nije zahtijevano reciprocitetom.

(4) Državljaninu Bosne i Hercegovine zamijenit će se strana vozačka dozvola vozačkom dozvolom iz člana 186. ovog Zakona ako je u zemlji u kojoj mu je izdata strana vozačka dozvola boravio duže od šest mjeseci.

(5) Strana vozačka dozvola iz čijeg se teksta ne može zaključiti za koju je kategoriju, odnosno vrstu motornih vozila izdata, ili joj je istekao rok važenja, može se zamijeniti u skladu sa stavom (2) ovog člana, samo ako podnosilac zahtjeva priloži ispravu iz koje se nepobitno može utvrditi kojim motornim vozilima može upravljati, odnosno da joj nije istekao rok važenja.

(6) Učestvovanje vozača međunarodnih oružanih snaga stacioniranih u Bosni i Hercegovini u saobraćaju na putevima u Bosni i Hercegovini može se regulirati posebnim međunarodnim ugovorom.

Član 191.

(1) Odredbe čl. 188. i 189. i člana 190. stav (1) ovog Zakona o upravljanju motornim vozilima na osnovu strane vozačke dozvole, prema tome, primjenjuju se i na upravljanje motornim vozilima na osnovu važeće međunarodne vozačke dozvole.

(2) Međunarodna vozačka dozvola izdaje se na period važenja od dvije godine, odnosno na period propisan međunarodnim ugovorom.

(3) Međunarodna vozačka dozvola priznat će se samo ako su je izdali nadležni organi ili organizacije strane države i ne može se zamijeniti vozačkom dozvolom Bosne i Hercegovine.

Član 192.

(1) Vozaču kome je izdata vozačka dozvola iz člana 186. ovog Zakona može se, na njegov zahtjev, izdati i međunarodna vozačka dozvola.

(2) Međunarodne vozačke dozvole izdaju auto-moto klubovi/savezi i auto-moto društva, ovlašteni za izdavanje tih dozvola za države za koje je potrebna međunarodna vozačka dozvola.

(3) Međunarodna vozačka dozvola ne može se izdati vozaču kojem je odlukom nadležnog organa izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom dok ta zabrana traje.

(4) Međunarodna vozačka dozvola izdata u Bosni i Hercegovini ne može se koristiti za upravljanje motornim vozilima na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(5) Bliže odredbe o obrascu i sadržaju međunarodne vozačke dozvole, postupku i načinu izdavanja, načinu davanja ovlaštenja auto-moto klubovima/savezima i auto-moto društvima i načinu vođenja evidencije o izdatim vozačkim dozvolama, uredit će se pravilnikom koji donosi ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

5. Zdravstveni pregledi vozača motornih vozila

Član 193.

(1) Kandidat za vozača motornog vozila dužan je, prije početka osposobljavanja za vozača motornog vozila, izvršiti zdravstveni pregled u ovlaštenoj zdravstvenoj instituciji i na osnovu toga dobiti ljekarsko uvjerenje.

(2) Ljekarsko uvjerenje iz stava (1) ovog člana važi 12 mjeseci od dana izdavanja.

(3) Vozači motornih vozila dužni su obavljati redovne zdravstvene preglede, a vanrednim zdravstvenim pregledima podvrgavati se na zahtjev nadležnog organa.

Član 194.

(1) Na zdravstvenim pregledima utvrđuje se da li kandidat za vozača ili vozač ima potrebnu fizičku i psihičku sposobnost za upravljanje motornim vozilima.

(2) Zdravstvene preglede kandidata za vozača i vozača obavljaju zdravstvene ustanove koje su za to ovlaštene u skladu sa zakonima entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 195.

Redovnom zdravstvenom pregledu podliježu:

1. vozači koji upravljaju motornim vozilima kojima se vrši javni prijevoz i vozači tramvaja - svake tri godine;

2) instruktori vožnje - prilikom produženja važenja dozvole instruktora vožnje;

3. vozači kojima je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima kategorija D, DE i potkategorija D1 i D1E - prilikom svakog produženja važenja vozačke dozvole;

4. vozači motornih vozila kojima je vozačka dozvola izdata na kraći rok važenja zbog nepovoljnog zdravstvenog stanja i vozači koji su navršili 65 godina života – prilikom svakog produženja vozačke dozvole.

Član 196.

(1) Na vanredni zdravstveni pregled upućuje se vozač motornog vozila za kojeg se osnovano posumnja da zbog zdravstvenih razloga više nije sposoban sigurno upravljati motornim vozilima onih kategorija za koje mu je izdata vozačka dozvola.

(2) Ako zdravstvena organizacija prilikom liječenja vozača **utvrdi** da zbog zdravstvenih razloga nije više sposoban sigurno upravljati vozilom, dužna je u roku od osam dana o tome obavijestiti organ kod kojeg se vozač vodi u evidenciji ili najbližu policijsku stanicu.

(3) Zahtjev za upućivanje na vanredni zdravstveni pregled može podnijeti i svaki organ nadležan za kontrolu saobraćaja na putu, javno tužilaštvo, sud, sudija za prekršaje, kao i preduzeće, organizacija ili organ u kojem je vozač zaposlen i obavlja poslove vozača.

(4) Na vanredni ljekarski pregled rješenjem upućuje organ kod kojeg se vozač vodi u evidenciji, u zdravstvenu instituciju koja je ovlaštena za obavljanje ljekarskih pregleda i izdavanje ljekarskih uvjerenja za vozače.

(5) Vozač kojem je na vanrednom ljekarskom pregledu utvrđena nesposobnost upravljanja određenom kategorijom vozila, nakon otklanjanja ustanovljene nesposobnosti, dužan je izvršiti kontrolni ljekarski pregled u istoj zdravstvenoj instituciji iz stava (4) ovog člana i o tome dostaviti dokaz nadležnom organu koji je izdao vozačku dozvolu.

Član 197.

Pravna i fizička lica koja zapošljavaju vozače ne smiju dozvoliti da njihovim motornim vozilima upravlja vozač koji nije izvršio redovan i vanredan zdravstveni pregled na koji je upućen.

Član 198.

Bliže odredbe o zdravstvenim uvjetima koje moraju ispunjavati vozači motornih vozila kao i uvjete koje treba da ispunjavaju zdravstvene ustanove za obavljanje zdravstvenih pregleda kandidata za vozače motornih vozila, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za zdravstvo.

6. Trajanje upravljanja motornim vozilom

Član 199.

(1) Vozač koji upravlja autobusom ili teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ne smije neprekidno upravljati vozilom duže od 4 sata i 30 minuta, nakon čega mora koristiti odmor u trajanju od 45 minuta.

(2) Odmor iz stava (1) ovog člana može se koristiti u dva dijela, i to prvi dio u trajanju od najmanje 15 minuta, nakon kojeg slijedi odmor od najmanje 30 minuta, a koji se koristi tokom perioda vožnje iz stava (1) ovog člana.

(3) Ukupno trajanje upravljanja motornim vozilima iz stava (1) ovog člana ne smije biti duže od devet sati u toku 24 sata.

(4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, dnevno vrijeme vožnje može se produžiti najviše do deset sati, ali ne više od dva puta tokom sedmice, tako da prosječno sedmično radno vrijeme ne smije biti duže od 48 sati.

(5) Tokom vožnje, vozač mora posjedovati dokaze o evidenciji svog rada za taj dan i prethodnih 28 dana, uključujući i potvrdu o slobodnom vremenu.

(6) Vozila iz stava (1) ovog člana moraju imati ugrađen tahograf.

(7) Nova vozila iz stava (1) ovog člana, koja se prvi put registriraju u Bosni i Hercegovini nakon 16.6.2010. godine, moraju imati ugrađen digitalni tahograf.

Član 200.

(1) Vozač koji upravlja vozilom iz člana 199. stav (1) ovog Zakona, prije početka svog radnog dana, mora imati neprekidan odmor od najmanje 11 sati.

(2) Ako se u upravljanju vozilom iz člana 199. stav (1) ovog Zakona smjenjuju dva vozača i ako se u vozilu nalazi ugrađen ležaj koji omogućava jednom od njih da se odmara u ležećem položaju, svaki vozač mora imati neprekidan odmor od najmanje devet sati u toku svakih 30 sati putovanja.

(3) Neprekidan odmor vozač mora koristiti van vozila.

(4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, ako se u vozilu nalazi ugrađen ležaj koji omogućava vozaču odmaranje u ležećem položaju, vozač može koristiti odmor na takvom ležaju pod uvjetom da se za to vrijeme vozilo ne kreće.

(5) Kad upravlja motornim vozilom, vozač mora kod sebe imati individualnu kontrolnu knjižicu i u nju upisivati svoje aktivnosti i dužan je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

(6) Izuzetno od odredbe stava (5) ovog člana, individualnu kontrolnu knjižicu ne mora imati vozač ako je u vozilo ugrađen uređaj koji osigurava upisivanje vremena vožnje članova posade, vremena provedenog u vožnji, kao i vremena odmora, brzine vozila i pređenog rastojanja.

Član 202.

(1) Odredbe ovog Zakona o trajanju upravljanja motornim vozilom i odmorima vozača primjenjuju se i na vozače motornih vozila registriranih u inozemstvu kad tim vozilima upravljaju na teritoriji Bosne i Hercegovine, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

(2) Bliže odredbe o ukupnom trajanju upravljanja vozilom, odmoru vozača i načinu rada udvojenih posada na vozilima, u obimu koji utiče na sigurno upravljanje motornim vozilom, kao i obrascu individualne kontrolne knjižice i uputstvu za njeno popunjavanje, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organima nadležnim za zdravstvo i unutrašnje poslove.

IX. VOZILA

1. Opće odredbe

Član 203.

(1) Vozila u saobraćaju na putu moraju ispunjavati propisane uvjete u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, zaštite čovjekove okoline te imati ispravne propisane uređaje i opremu.

(2) Vozila koja ne ispunjavaju propisane uvjete u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, mogu učestvovati u saobraćaju na javnom putu ako ispunjavaju posebne uvjete koji omogućavaju siguran i nesmetan saobraćaj, utvrđene u odobrenju koje je izdalo nadležno ministarstvo.

(3) Bliže odredbe o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 204.

Motorna i priključna vozila registrirana u inozemstvu mogu učestvovati u saobraćaju na teritoriji Bosne i Hercegovine ako imaju ispravne uređaje i opremu, propisanu važećom međunarodnom Konvencijom o saobraćaju na putevima, a u pogledu dimenzija, najveće dozvoljene mase i osovinskog opterećenja ako ispunjavaju uvjete propisane za motorna i priključna vozila registrirana u Bosni i Hercegovini.

Član 205.

(1) Motorna i priključna vozila koja se prvi put registriraju na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i njihovi dijelovi, uređaji i oprema, prema svojim konstrukcionim i sigurnosnim karakteristikama, moraju odgovarati propisima u Bosni i Hercegovini i evropskim standardima i propisima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

(2) Postupak utvrđivanja i provjere usklađenosti konstrukcionih i sigurnosnih karakteristika iz stava (1) ovog člana u odnosu na važeće propise i standarde u Bosni i Hercegovini, kao i zahtjeve evropskih propisa i standarda, odnosno homologacija motornih vozila, vrši se:

1) kod novokonstruiranih i nehomologiranih vozila provođenjem odgovarajućih ispitivanja u ovlaštenim organizacijama prema procedurama propisa i standarda u Bosni i Hercegovini i evropskih propisa i standarda i na osnovu pozitivnih rezultata izdaje se certifikat o usklađenosti;

2) kod uvoza vozila homologiranih u inozemstvu, provjerom vjerodostojnosti izvršene homologacije i na osnovu pozitivnih rezultata izdaje se homologacioni list.

(3) Bliže uvjete o homologaciji vozila, dijelova uređaja i opreme, određivanju organizacija koje mogu obavljati administrativne i tehničke poslove u oblasti homologacije, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za poslove energetike i industrije.

Član 206.

(1) Motorna i priključna vozila, koja se pojedinačno proizvode, prepravljaju ili popravljaju u većem obimu ili su im oštećeni sklopovi i uređaji značajni za sigurno učešće u saobraćaju na putevima prije puštanja u saobraćaj, moraju biti podvrgnuta ocjenjivanju usklađenosti konstrukcionih i sigurnosnih karakteristika s odgovarajućim važećim propisima u Bosni i Hercegovini i na osnovu pozitivnih rezultata izdaje se uvjerenje (certifikat).

(2) Ocjenjivanje usklađenosti vozila iz stava (1) ovog člana obavljaju ovlaštene organizacije za certificiranje vozila koje odredi ministar, u skladu s članom 6. stav (2) ovog Zakona.

2. Registriranje motornih i priključnih vozila

Član 207.

(1) Motorna i priključna vozila koja učestvuju u saobraćaju na putu moraju biti registrirana, o čemu se vodi evidencija, u skladu s odgovarajućim zakonom o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ne moraju biti registrirana motorna i priključna vozila koja su prepravljena ili popravljena i kojima se obavlja probna vožnja radi ispitivanja i prikazivanja njihovih karakteristika, ili koja se kreću od mjesta proizvodnje do skladišta, kao i motorna i priključna vozila koja se kreću od mjesta u kojem su preuzeta neregistrirana do mjesta u kojem će biti registrirana, pod uvjetom da su označena probnim tablicama.

(3) Za vozila iz stava (2) ovog člana izdaje se potvrda o korištenju probnih tablica.

Član 208.

(1) Registrirati se mogu motorna i priključna vozila za koja se na tehničkom pregledu utvrdi da su ispravna.

(2) Ne može se registrirati vozilo niti produžiti rok važenja registracije vozila čiji vlasnik ima neplaćenu novčanu kaznu ili troškove prekršajnog postupka ili druge obaveze evidentirane u Registru novčanih kazni u skladu s važećim zakonima o prekršajima u BiH.

(3) Za registrirano vozilo izdaju se registarske tablice, potvrda o registraciji, privremena potvrda o registraciji, potvrda o vlasništvu vozila i stiker naljepnica.

(4) Potvrda o registraciji izdaje se s rokom važenja od jedne godine.

(5) Izuzetno od odredbi stava (4) ovog člana, potvrda o registraciji se može izdati:

1) trajno za:

- oldtajmere,

- vozila koja nisu prvenstveno namijenjena za učešće u saobraćaju (motokultivator, traktor, priključno vozilo za traktor, radna mašina, pčelarsko vozilo, poljoprivredno vozilo i sl.) i - mopede i lake četvorocikle.

2) s kraćim rokom važenja, koji ne može biti kraći od šest mjeseci, za sljedeće kategorije:

- motocikle, tricikle, četverocikle i lake motocikle.

(6) Vlasnik vozila, ako ne produži registraciju vozila u roku od 30 dana od dana isteka važenja potvrde o registraciji, dužan je vratiti registarske tablice nadležnom organu u roku od osam dana.

(7) Vlasnik vozila dužan je odjaviti vozilo ako je prodato, uništeno ili otpisano i ako je vlasnik promijenio stalno prebivalište, odnosno sjedište, u roku od 15 dana. U istom roku vlasnik vozila dužan je prijaviti promjenu bilo kojeg podatka koji je upisan u potvrdu o registraciji i potvrdi o vlasništvu vozila.

Član 209.

(1) Za vozila koja se registriraju u Bosni i Hercegovini izdaje se jedna od sljedećih registarskih tablica:

1) registarske tablice za motorna vozila;

2) registarske tablice za priključna vozila;

3) registarske tablice za motocikle;

4) registarske tablice za motorna i priključna vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini i njihovog osoblja;

5) registarske tablice za vozila koja se izvoze iz Bosne i Hercegovine i registrirani će se u inozemstvu;

6) tablice za privremeno registrirana vozila ~~u~~;

7) probne tablice i

8) prenosive tablice.

(2) Oznake na registarskim tablicama sastoje se od određenih slova i brojeva.

(3) Vozilo registrirano u Bosni i Hercegovini ne može napustiti teritoriju Bosne i Hercegovine ako ne nosi istaknutu međunarodnu oznaku Bosne i Hercegovine.

(4) Zabranjeno je isticanje međunarodne oznake druge države na vozilima registriranim u Bosni i Hercegovini.

Član 210.

(1) Motorna vozila, osim motocikala, u saobraćaju na putu moraju imati po dvije registarske tablice, a motocikli, lahki motocikli i priključna vozila po jednu registarsku tablicu.

(2) Registarske tablice na vozilu moraju biti postavljene tako da su dobro vidljive i čitke, od kojih je jedna na prednjoj, a druga na zadnjoj strani, a kod motocikla, lahkih motocikala i priključnih vozila na zadnjoj strani.

Član 211.

(1) Kad upravlja motornim i priključnim vozilom, vozač mora imati kod sebe važeću potvrdu o registraciji izdatu za to vozilo kao i policu obaveznog osiguranja, a motorna i priključna vozila registrirana u stranoj zemlji i međunarodnu ispravu o osiguranju od automobilske odgovornosti koja važi na području Bosne i Hercegovine i dužan je pokazati na zahtjev policajca ili drugog ovlaštenog lica.

(2) Kad upravlja vozilom koje je označeno probnim tablicama, vozač mora imati kod sebe važeću potvrdu i dužan je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

Član 212.

Motorna i priključna vozila registrirana u stranoj zemlji mogu učestvovati u saobraćaju na teritoriji Bosne i Hercegovine samo ako imaju važeću potvrdu o registraciji vozila i registarske tablice koje je izdao nadležni organ zemlje u kojoj je vozilo registrirano, kao i međunarodnu oznaku zemlje registracije.

Član 213.

(1) Motorna i priključna vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini i njihovog osoblja, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava, stranih dopisništava i stalnih stranih dopisnika, odnosno stranaca, stalnih službenika stranih dopisništava i motorna i priključna vozila stranaca kojima je radi školovanja, specijalizacije, naučnih istraživanja, zapošljavanja ili obavljanja profesionalne djelatnosti, pružanja azila ili priznavanja statusa izbjeglog lica izdato odobrenje za privremeni boravak duži od šest mjeseci ili za stalno nastanjenje u Bosni i Hercegovini, kao i motorna i priključna vozila državljana Bosne i Hercegovine koji se vrate iz inozemstva, odnosno dođu u Bosnu i Hercegovinu da u njoj stalno ostanu, mogu učestvovati u saobraćaju u Bosni i Hercegovini samo ako su registrirana u Bosni i Hercegovini.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana ova vozila mogu učestvovati u saobraćaju iako su registrirana u inozemstvu, a najduže tri mjeseca od dana ulaska na teritoriju Bosne i Hercegovine. Rok za vozila koja su vlasništvo stranaca kojima je izdato odobrenje za privremeni boravak duži od šest mjeseci ili za stalni boravak počinje teći nakon dobivanja ovog statusa.

(3) Učešće vozila međunarodnih oružanih snaga stacioniranih u Bosni i Hercegovini u saobraćaju na putevima u Bosni i Hercegovini regulirat će se posebnim međunarodnim ugovorom.

Član 214.

(1) Privremeno mogu da se registriraju motorna i priključna vozila uvezena iz inozemstva ili nabavljena u Bosni i Hercegovini čiji su vlasnici stranci koji u Bosni i Hercegovini privremeno borave na osnovu važeće putne isprave, ili državljani Bosne i Hercegovine koji radi školovanja, specijalizacije, naučnog istraživanja, zapošljavanja ili obavljanja profesionalne djelatnosti privremeno borave u inozemstvu, motorna i priključna vozila koja se koriste na osnovu ugovora o poslovnoj saradnji ili ugovora o zakupu zaključenog između domaćeg i stranog prijevoznika, kao i motorna i priključna vozila koja se koriste na sajmovima i sportskim takmičenjima.

(2) Vozilo koje u Bosnu i Hercegovinu uđe sa stranim registarskim tablicama na kojima oznake i broj nisu u skladu s odredbama međunarodnih ugovora koje je ratificirala Bosna i Hercegovina mora se privremeno registrirati.

(3) Privremena registracija vozila važi najduže jednu godinu i može se, iz opravdanih razloga, produžiti ukupno najviše još za jednu godinu.

Član 215.

(1) Za privremeno registrirano vozilo izdaju se: potvrda o registraciji, potvrda o vlasništvu vozila, stiker naljepnica i odgovarajuće registarske tablice.

(2) Kad upravlja privremeno registriranim vozilom, vozač kod sebe mora imati važeću potvrdu o registraciji vozila i dužan je pokazati na zahtjev ovlaštenog lica.

(3) Bliže odredbe o postupku i načinu registracije vozila, izgledu i sadržaju privremene potvrde o registraciji, potvrde o registraciji, potvrde o vlasništvu vozila, stiker naljepnice i registarskih tablica, o izgledu međunarodne oznake Bosne i Hercegovine i o dimenzijama, obliku, boji, sadržaju, vrsti i kvalitetu materijala registarskih tablica, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

(4) Bliže odredbe o postupku i načinu registracije oldtajmera pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 215a.

(1) Prenosive tablice koriste se isključivo na teritoriji Bosne i Hercegovine za vozila koja se kreću do mjesta carinjenja, homologacije, servisiranja, prodajnog i izložbenog mjesta, mjesta atestiranja, mjesta skladištenja/čuvanja, mjesta nadogradnje i za vozila kojima se obavlja eksperimentalna vožnja.

(2) Prenosive tablice izdaju se najduže na rok od jedne godine.

(3) Za prenosive tablice izdaje se potvrda o registraciji vozila. Potvrda o registraciji vozila izdaje se na rok od jedne godine, uz uslov da su plaćene propisane obaveze.

(4) Kad upravlja vozilom koje je označeno prenosivim tablicama vozač mora kod sebe imati važeću potvrdu o registraciji vozila.

(5) O izdatim prenosivim tablicama vodi se evidencija.

(6) Prenosive tablice izdaju se na ime pravnog ili fizičkog lica preduzetnika koji se bavi proizvodnjom, nadogradnjom, servisiranjem, prijevozom ili prodajom vozila na malo. Izdavanje prenosivih tablica odobrava ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, a izdaje ih policijska stanica prema sjedištu pravnog ili fizičkog lica preduzetnika.

(7) Ako policijska stanica utvrdi da se prenosive tablice koriste protivno propisima i rješenju kojim je odobreno izdavanje prenosivih tablica, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove rješenjem će pravnom ili fizičkom licu iz stava (6) ovog člana oduzeti prenosive tablice, odnosno odbiti zahtjev za odobrenje prenosivih tablica. Ponovni zahtjev za odobrenje iz stava (6) ovog člana može se podnijeti nakon isteka dvije godine od dana izvršnosti rješenja.

Član 216.

(1) Registraciju motornih i priključnih vozila, te izdavanje registarskih tablica vrše organi nadležni za unutrašnje poslove.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana odnose se na vlasnike vozila koji imaju prebivalište ili sjedište, a raseljena lica boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine.

3. Tehnički pregledi motornih i priključnih vozila

Član 217.

(1) Radi provjeravanja tehničke ispravnosti motornih i priključnih vozila vrše se tehnički pregledi tih vozila.

(2) Tehnički pregled vozila može biti redovni, preventivni i vanredni.

(3) Na tehničkom pregledu utvrđuje se da li motorno ili priključno vozilo ima propisane uređaje i opremu i da li je u ispravnom stanju, te da li ono ispunjava i druge propisane uvjete za učešće u saobraćaju.

(4) O izvršenom tehničkom pregledu motornih i priključnih vozila vodi se evidencija.

Član 218.

(1) Novoprodukovana motorna i priključna vozila, nakon obaveznog identifikiranja vozila prije prve registracije, vlasnici su dužni podvrgnuti redovnom tehničkom pregledu u toku mjeseca u kojem ističe rok od 24 mjeseca od dana prve registracije vozila, te u toku mjeseca u kojem ističe rok od 48 mjeseci od dana prve registracije vozila.

(2) Vozila stara četiri i više godina vlasnici su dužni podvrgnuti redovnom tehničkom pregledu tokom svakog 12. mjeseca, od posljednjeg redovnog tehničkog pregleda.

(3) Vozila koja se uvoze u Bosnu i Hercegovinu, a nisu novoproduzvedena, prije prve registracije vlasnici su dužni podvrgnuti redovnom tehničkom pregledu.

Član 219.

(1) Redovni tehnički pregled vozila obavlja se jednom godišnje. ~~a za određena motorna i priključna vozila svakih šest mjeseci, osim ako ovim Zakonom nije drugačije uređeno.~~

(2) Preventivni tehnički pregled vozila obavlja se nakon proteka šest mjeseci od redovnog tehničkog pregleda vozila.

(3) Preventivnom tehničkom pregledu vozila iz stava (2) ovog člana dužna su se podvrgnuti vozila koja se daju u najam (rent a car vozila), vozila kojima se obavlja osposobljavanje kandidata za vozače, vozila kojima se obavlja taksi prijevoz, autobusi, teretna i priključna vozila za prijevoz opasnih materija, teretna i priključna vozila čija najveća dopuštena masa prelazi 7.500 kg.

(4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, preventivnim tehničkim pregledima ne podliježu vozila za stanovanje ili kampiranje, pčelarska vozila, teretna i priključna vatrogasna vozila, teretna i priključna vozila za zabavne radnje i priključna vozila za traktore.

(5) Odobrenje za rad, nadzor nad radom stanica tehničkog pregleda motornih i priključnih vozila izdaju i vrše entitetska i kantonalna ministarstva i ministarstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, nadležna za saobraćaj.

(6) Stanica tehničkog pregleda koja ima odobrenje za rad dužna je tehničke preglede obavljati u skladu s ovim zakonom i važećim propisima kojima je regulirana ova oblast.

(7) Organi iz stava (5) ovog člana dužni su najmanje četiri puta godišnje organizirati nadzor nad radom stanica za tehnički pregled vozila.

(8) Nadležni organi iz stava (5) ovog člana dio poslova iz svoje nadležnosti mogu prenijeti na odgovarajuće stručne institucije.

(9) Bliže odredbe o sadržaju i načinu obavljanja tehničkih pregleda, evidencijama koje se vode i obrascima koji se izdaju, uvjetima koje moraju zadovoljiti ovlaštene organizacije za obavljanje tehničkih pregleda, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za unutrašnje poslove i organima iz stava (5) ovog člana.

X. POSEBNE MJERE SIGURNOSTI

Član 220.

(1) Ovlašteno lice može vozača ili **instruktora vožnje** podvrgnuti kontroli pomoću odgovarajućih sredstava i aparata, ili ga uputiti na stručni ljekarski pregled radi provjeravanja

da li ima alkohola u organizmu ili da li pokazuje znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola, odnosno da li je pod djelovanjem opojnih droga ili psihoaktivnih lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje.

(2) Vozač ili **instruktor vožnje** iz stava (1) ovog člana dužan je pristupiti ispitivanju, odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

(3) Analiza krvi ili urina obavlja se kod vozača ili **instruktora vožnje** koji poriče da je pod djelovanjem alkohola, čije je prisustvo u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima, kao i da je pod djelovanjem opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje **ako takva analiza ne bi izazvala** štetne posljedice po njegovo zdravlje.

(4) Ako je ispitivanjem, provedenim prema odredbama ovog člana, utvrđeno da je vozač ili **instruktor vožnje** pod djelovanjem alkohola, opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, troškove ispitivanja snosi vozač, odnosno **instruktor vožnje**.

Član 221.

(1) Brzina kretanja vozila utvrđuje se pomoću uređaja za mjerenje brzine kretanja vozila, tahografskog zapisa ili neposrednim praćenjem vozilom (videonadzor).

(2) Fotografija i videozapis s podacima o utvrđenoj brzini, tahografski zapis i zapisnik o očitavanju na radaru koji nema zapis ili brzinomjer služe kao dokaz o utvrđenoj brzini kretanja vozila.

Član 222.

Ako je vozaču ili **instruktoru vožnje** izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom, organ koji vozača vodi u evidenciji oduzet će mu dozvolu i deponirat će je dok zabrana traje.

Član 223.

(1) Ako zdravstvena organizacija prilikom pregleda vozača ili **instruktora vožnje** utvrdi da je postao fizički ili psihički nesposoban za upravljanje motornim vozilima, dužna je o svom nalazu i mišljenju odmah obavijestiti organ nadležan za izdavanje vozačke dozvole, koji će na osnovu toga vozaču ili **instruktoru vožnje** oduzeti vozačku dozvolu za vrijeme trajanja te nesposobnosti.

(2) Vozaču ili **instruktoru vožnje** koji ima pravo upravljati motornim vozilom više kategorija a to pravo za pojedine kategorije bude mu ograničeno zbog razloga predviđenih u stavu (1) ovog člana, izdat će se nova vozačka dozvola u koju će se upisati one kategorije motornih vozila kojima ima pravo upravljati.

(3) Vozaču ili **instruktoru vožnje** koji ne pristupi vanrednom zdravstvenom pregledu na koji je upućen, bit će oduzeta vozačka dozvola dok se ne podvrgne tom pregledu.

Član 224.

(1) Ovlašteno lice će na licu mjesta privremeno oduzeti vozačku dozvolu i isključiti iz saobraćaja vozača kojeg zatekne da upravlja vozilom ili da pokušava upravljati vozilom ako je očigledno da je vozač u takvom psiho-fizičkom stanju (umor, bolest, djelovanje opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje) da nije sposoban sigurno upravljati vozilom.

(2) Ovlašteno lice postupit će na način iz stava (1) ovog člana prema vozaču iz člana 174. stav (2) ovog Zakona za kojeg utvrdi da u organizmu ima alkohola ili da pokazuje znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola, kao i prema vozaču za kojeg utvrdi da je pod djelovanjem alkohola, u skladu s članom 174. stav (3) ovog Zakona, a vozača kod kojeg se utvrdi količina alkohola u krvi preko 1.5 g/kg ili koji odbije testiranje, a pokazuje znakove poremećenosti izazvane dejstvom alkohola, zadržati do otrežnjenja, a najduže 12 sati.

(3) Ovlašteno lice isključit će iz saobraćaja i vozača kojeg zatekne da upravlja motornim vozilom a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili da upravlja vozilom u vrijeme kad je na snazi mjera nadležnog organa kojom je vozaču zabranjeno upravljanje motornim vozilom.

(4) Ovlašteno lice postupit će na način iz st. (1) i (3) ovog člana i prema **instruktoru vožnje** kojeg zatekne da osposobljava kandidata za vozača pod djelovanjem alkohola, u skladu s članom 174. stav (3) ovog Zakona, ili koji pokazuje znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola, kao i kad ga zatekne da osposobljava kandidata za vozača a nema vozačku dozvolu određene kategorije, ili u vrijeme kad je na snazi mjera nadležnog organa kojom je **instruktoru vožnje** zabranjeno upravljanje motornim vozilom.

~~(5) Ovlašteno lice postupit će na način iz stava (1) ovog člana prema vozaču iz člana 199. ovog Zakona koji neprekidno upravlja vozilom duže od 4 sata i 30 minuta, odnosno koji u toku 24 sata upravlja vozilom duže od devet sati.~~

~~(5)~~ Ovlašteno lice postupit će na način iz stava (1) ovog člana prema vozaču ili **instruktoru vožnje** iz člana 220. stav (2) ovog Zakona koji odbije da se podvrgne ispitivanju, odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

~~(6)~~ Nadležni organ, čije je ovlašteno lice oduzelo vozačku dozvolu prema odredbama st. (1), (2), (4) i ~~(5) i (6)~~ ovog člana, dužan je vratiti dozvolu vozaču čim prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta, a najkasnije u roku od 24 sata od dana oduzimanja, ako su prestali razlozi zbog kojih je dozvola oduzeta.

~~(7)~~ Ako vozač ne preuzme vozačku dozvolu u roku od tri dana od dana oduzimanja, a vozačka dozvola se ne vodi u evidenciji organa čije je ovlašteno lice tu dozvolu oduzelo, nadležni organ će vozačku dozvolu dostaviti organu u čijoj se evidenciji ta dozvola vodi.

~~(8)~~ Ovlašteno lice koje je oduzelo vozačku dozvolu prema odredbama st. (1), (2), (4) i ~~(5) i (6)~~ ovog člana dužno je izdati potvrdu vozaču o tome, koja sadrži ime i prezime vozača, broj oduzete vozačke dozvole, dan i sat njenog oduzimanja i način njenog vraćanja.

Član 225.

(1) Vozaču motornog vozila koji je *prekršajnim nalogom, odnosno sudskim rješenjem* kažnjen za prekršaje kažnjive prema odredbama **člana 234a.**, člana 235. st. (1) i (2), člana 236., člana 237. stav (2), člana 238. stav (2) ili člana 239. stav (2) ovog Zakona, osim propisanih kazni kaznenim odredbama ovog Zakona, određuju se i kazneni bodovi.

(2) Broj kaznenih bodova je jedan i dva, zavisno od težine učinjenog prekršaja.

(3) Kazneni bodovi evidentiraju se u evidenciju vozača na osnovu pravosnažne *konačnog i izvršnog prekršajnog naloga, odnosno pravosnažnog sudskog rješenja*.

(4) U slučaju sticanja kaznenih bodova, kazna se izriče za prekršaj koji nosi veći broj kaznenih bodova.

(5) Vozača kojem je u roku od jedne godine, zbog učinjenih prekršaja iz ovog Zakona, određeno najmanje **sedam** kaznenih bodova nadležni organ kod kojeg se vodi u evidenciji pozvat će na predavanja o posljedicama koje proizlaze iz nepoštivanja ili nepoznavanja saobraćajnih propisa.

(6) Vozaču koji se ne odazove na predavanja iz stava (5) ovog člana rješenjem će se privremeno oduzeta vozačka dozvola, dok se ne odazove na predavanja.

(7) Žalba na rješenje o privremenom oduzimanju vozačke dozvole ne odgađa izvršenje rješenja.

(8) Vozaču kojem je u roku od jedne godine, zbog počinjenih prekršaja iz ovog Zakona, određeno najmanje **deset** kaznenih bodova, bit će oduzeta vozačka dozvola u trajanju od 30 dana i on će biti upućen na provjeru poznavanja saobraćajnih propisa.

(9) Vozačka dozvola oduzeta na osnovu stava (8) ovog člana bit će vraćena vozaču po isteku roka iz stava (8) ovog člana, uz predočenje dokaza da je zadovoljio na provjeri poznavanja saobraćajnih propisa.

(10) Vozaču kojem u roku od dvije godine, zbog počinjenih prekršaja iz ovog Zakona, ponovo bude određeno **najmanje deset** kaznenih bodova, bit će oduzeta vozačka dozvola u trajanju od 60 dana.

(11) Rješenje o oduzimanju vozačke dozvole donosi organ kod kojeg se vozač vodi u evidenciji.

(12) Žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja.

(13) Vozačka dozvola oduzeta na osnovu stava (10) ovog člana bit će vraćena vozaču po proteku roka iz stava (10) ovog člana, uz predočenje dokaza da je zadovoljio na provjeri poznavanja saobraćajnih propisa.

(14) Nadležni organi iz stava (5) ovog člana održavanje predavanja o posljedicama koje proizlaze iz nepoštovanja ili nepoznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima mogu prenijeti na odgovarajuću strukovnu organizaciju.

(15) Bliže odredbe o sadržaju programa i načinu održavanja predavanja o posljedicama koje proizlaze iz nepoštovanja ili nepoznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima i programu i načinu provjere poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s organom nadležnim za obrazovanje i organom nadležnim za unutrašnje poslove.

Član 226.

(1) Vozač koji je pozvan ***ili upućen*** na predavanja i koji pristupi provjeri poznavanja saobraćajnih propisa snosi troškove predavanja, odnosno provjere u visini koju odredi nadležni organ.

(2) Vozač motornog vozila koji na provjeri ne pokaže potrebno znanje može se, na svoj zahtjev, podvrći ponovo provjeri poslije isteka 15 dana od dana prethodne provjere.

(3) Ako vozač motornog vozila i poslije dvije provjere ne pokaže dovoljno znanja, ne može pristupiti daljnjoj provjeri dok ne protekne dva mjeseca od dana posljednje provjere.

(4) Kazneni bodovi za pojedinačni prekršaj brišu se iz evidencije po isteku 12 mjeseci od dana kada su određeni, a za vozače kojima su izrečene mjere iz člana 225. st. (8) i (10) ovog Zakona uz predočavanje dokaza da je zadovoljio na provjeri poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja na putevima.

Član 227.

Vozač kojem je, odlukom nadležnog organa, zabranjeno upravljanje motornim vozilom na osnovu člana 45. ovog Zakona, vozač kojem je vozačka dozvola oduzeta na osnovu člana 222. stav (1) ovog Zakona, vozač kojem je vozačka dozvola privremeno oduzeta na licu mjesta na osnovu člana 223. ovog Zakona, kao i vozač kojem je vozačka dozvola zadržana na osnovu člana 225. st. (1) i (3) ovog Zakona, ne smije u saobraćaju na putu upravljati motornim vozilom za vrijeme trajanja zabrane, odnosno za vrijeme za koje mu je vozačka dozvola oduzeta ili zadržana.

Član 228.

(1) Ako ovlašteno lice zatekne vozilo koje zbog tehničke neispravnosti ugrožava ili smeta drugim učesnicima u saobraćaju, ili na kome je teret nepravilno smješten, odnosno nedovoljno osiguran, ili kojim se, bez dozvole, prevozi teret čije dimenzije, odnosno masa prekoračuju najveće dozvoljene dimenzije, odnosno masu ili osovinsko opterećenje, ili koje se kreće putem na kojoj je kretanje te vrste vozila zabranjeno, ili se kreće bez zimske opreme na dijelu puta i u vrijeme kad je zimska oprema obavezna, naredit će vozaču da odmah prekine kretanje vozilom i otkloni neispravnost, ili da vozilo odveze do određenog mjesta gdje može otkloniti neispravnost, odnosno da vozilom nastavi kretanje na putu na kojem je kretanje te vrste vozila dozvoljeno, odnosno da upotrijebi zimsku opremu.

(2) Ako vozač ne postupi po naređenju iz stava (1) ovog člana, ovlašteno lice isključit će vozilo iz saobraćaja i oduzet će ***potvrdu o registraciji.***

(3) Vozač, odnosno vlasnik vozila isključenog iz saobraćaja odgovoran je za čuvanje vozila od krađe ili drugih nezakonitih radnji prema vozilu.

Član 230.

(1) Ovlašteno lice isključit će iz saobraćaja vozilo koje nije registrirano ili koje nema propisane registarske tablice, ~~ili nema propisanu registarsku naljepnicu ili koje nije podvrgnuto vanrednom tehničkom pregledu na koji ga je uputilo ovlašteno lice nadležnog organa.~~

(2) Ovlašteno lice koje je isključilo vozilo iz saobraćaja vozaču će na licu mjesta privremeno oduzeti **potvrdu o registraciji** vozila, a za prekršaj iz stava (1) ovog člana oduzeti i registarske tablice.

(3) Nadležni organ čije je ovlašteno lice privremeno oduzelo **potvrdu o registraciji** vozila, prema odredbama ovog člana i člana 228. stav (2) ovog Zakona, dužan je vozaču vratiti **potvrdu o registraciji** vozila čim prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta, a najkasnije u roku od 24 sata nakon prestanka postojanja tih razloga, a registarske tablice dostaviti nadležnom organu kod kojeg se vozilo vodi u evidenciji u roku od tri dana.

(4) Ovlašteno lice koje je privremeno oduzelo **potvrdu o registraciji** vozila ili registarske tablice dužno je izdati vozaču potvrdu o tome, koja sadrži naziv i sjedište organa čije je ovlašteno lice oduzelo **potvrdu o registraciji** vozila i registarske tablice, vrstu i registarski broj vozila, naziv organa koji je izdao **potvrdu o registraciji** vozila, ime i prezime vlasnika i njegovu adresu, ime i prezime vozača i njegovu adresu, razlog oduzimanja, datum, vrijeme, put i mjesto oduzimanja, način i vrijeme vraćanja **potvrde o registraciji** vozila i pečat i potpis ovlaštenog lica.

(5) Ako vozač ne preuzme oduzetu **potvrdu o registraciji** vozila u roku od tri dana od dana oduzimanja, **potvrda o registraciji** vozila bit će dostavljena nadležnom organu u čijoj se evidenciji vozilo vodi.

Član 231.

(1) Ovlašteno lice nadležnog organa pismenim će nalogom, na vanredni tehnički pregled uputiti motorno i priključno vozilo za koje postoje osnovi sumnje u tehničku neispravnost uređaja za upravljanje ili uređaja za zaustavljanje, vozilo koje je u saobraćajnoj nesreći toliko oštećeno da se opravdano može zaključiti da su na njemu oštećeni sklopovi i uređaji koji su bitni za sigurnost saobraćaja, vozilo za koje se opravdano posumnja da ima neispravan uređaj za pogon na tečni plin, vozilo za koje se opravdano posumnja da ima neispravan uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila, vozilo koje ispušnim plinovima ili na drugi način prekomjerno zagađuje okoliš, kao i vozilo koje proizvodi prekomjernu buku.

(2) Ako vozač iz stava (1) ovog člana odbije da vozilo podvrgne vanrednom tehničkom pregledu ili se na vanrednom tehničkom pregledu potvrdi neispravnost zbog koje je vozilo upućeno na vanredni tehnički pregled ili se ustanovi druga neispravnost za koju je propisano isključivanje iz saobraćaja, nadležni organ koji je uputio vozilo na vanredni tehnički pregled isključit će vozilo iz saobraćaja, privremeno oduzeti i zadržati potvrdu o registraciji vozila dok se navedene neispravnosti ne otklone i ispravnost vozila potvrdi na novom tehničkom pregledu, o čemu izdaje potvrdu u skladu s članom 230. stav (4) ovog zakona.

(3) Ako vozač, odnosno vlasnik vozila iz stava (2) ovog člana ne preuzme privremeno oduzetu potvrdu o registraciji u roku od tri dana od dana oduzimanja, a potvrda o registraciji se ne vodi u evidenciji organa čije je ovlašteno lice potvrdu oduzelo, ona će biti dostavljena nadležnom organu kod kojeg se vozilo vodi u evidenciji.

(4) Vlasnik vozila ne plaća troškove vanrednog tehničkog pregleda na koji ga je uputio nadležni organ, ako se na pregledu utvrdi da je vozilo tehnički ispravno.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 232.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće i drugo pravno lice, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje samostalno obavlja djelatnost ako:

1) ne održava javne puteve za siguran i nesmetan saobraćaj ili ne organizira i trajno kontrolira stanje i održavanje javnih puteva, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme na putevima (član 4.);

2) proizvodi, održava, popravlja ili prepravlja vozila ili stavlja u promet vozila, uređaje ili rezervne dijelove za vozila protivno odredbama člana 6.;

3) ne uspostavi Centralni registar ili ako redovno ne dostavlja odgovarajuće podatke centralnom registru (član 10.);

3a) ako postupi u suprotnosti sa odredbama člana 19. ovog zakona;

4) postavlja posebne objekte na putu protivno odredbama člana 47.;

~~5) ne osigura vozaču koji upravlja autobusom, teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg neprekidan jedanaestosatni odmor prije početka njegovog radnog dana (član 200. stav (1));~~

7) stavlja u promet motorna i priključna vozila, rezervne dijelove, opremu i uređaje za vozila proizvedene u inozemstvu protivno odredbama člana 205.;

8) pojedinačno proizvodi, preuređuje ili popravlja u većem obimu vozila na motorni pogon i priključna vozila protivno odredbama člana 206.

(2) Za prekršaj iz stava (1) kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.000,00 KM odgovorno lice u preduzeću, drugom pravnom licu ***ili drugom organu.***

Član 233.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 8.000,00 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice ako:

1) ne projektuje, ne izgrađuje, ne oprema i ne održava puteve tako da odgovaraju svojoj namjeni i sigurnosti saobraćaja (član 11. stav (1));

1a) proizvodi, prepravlja i pušta u saobraćaj vozilo suprotno odredbama člana 35. stav (1) ovog zakona;

2) naredi ili dozvoli da se njegovim vozilom na motorni pogon vuče priključno vozilo protivno odredbama člana 81. **i člana 82. ovog zakona;**

3) naredi ili dozvoli vuču natovarenog teretnog vozila s priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora s prikolicom, protivno odredbama člana 87.;

4) naredi ili dozvoli da se na njegovo vozilo ugrade uređaji za davanje posebnih znakova, ili da se takvo vozilo upotrebljava u saobraćaju na putu protivno odredbama člana 126. stav **(6)**;

5) naredi ili dozvoli da se njegovo vozilo u saobraćaju na putu optereti preko dozvoljene nosivosti, ili preko dozvoljenog osovinskog opterećenja, ili preko najveće dozvoljene mase, ili preko mogućnosti koje dozvoljavaju karakteristike puta i tehničko-konstrukcione mogućnosti vozila, ili ako se njegovim vozilom prevozi teret koji nije raspoređen ili pričvršćen na način određen u članu 127.;

6) u pogledu obilježavanja javnih puteva saobraćajnim znakovima, ne postupi prema odredbama člana 130. st. (1) i (2);

7) ne postavi ili ne održava saobraćajne znakove na putu tako da budu lahko uočljivi danju i noću, ili ako ne ukloni, ne dopuni ili ne zamijeni saobraćajne znakove koji ne odgovaraju izmijenjenim uvjetima saobraćaja na putu ili zahtjevima sigurnosti saobraćaja (član 131.);

8) na javnom putu postavi table, znakove, svjetla, stubove ili druge slične predmete kojima se zaklanja ili umanjuje vidljivost postavljenih saobraćajnih znakova, ili koji svojim oblikom, bojom, izgledom ili mjestom postavljanja podražavaju ili liče na neki saobraćajni znak, ili zasljepljuju učesnike u saobraćaju, ili odvrćaju njihovu pažnju u mjeri koja može biti opasna za sigurnost saobraćaja (član 133.);

9) na javnom putu van naselja, sa savremenim kolovozom za saobraćaj u oba smjera na kome postoje samo dvije saobraćajne trake, ne odvoji te trake odgovarajućom uzdužnom linijom na kolovozu, a na magistralnom putu ne obilježi ih i ivičnim linijama (član 143. stav (2));

10) ne postavi odgovarajuće saobraćajne znakove ispred prijelaza puta preko željezničke pruge u istom nivou (član 145.);

11) postupi protivno odredbama člana 149.;

12) ne postavi uređaj za davanje svjetlosnih znakova ili uređaj za davanje zvučnih znakova na prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou u slučajevima iz člana 150.;

13) na putu na kojem su nastale prepreke koje se ne mogu odmah otkloniti ili na kojoj se izvode radovi ne postupi prema odredbama člana 151. st. (1) i (2);

14) ne obavijesti najbližu policijsku stanicu o prijemu lica povrijeđenog u saobraćajnoj **nezgodi** ili o smrti lica povrijeđenog u saobraćajnoj **nezgodi** (član 157.);

15) naredi ili dozvoli da njegovim vozilom upravlja lice koje nema pravo upravljati motornim vozilom ili nema pravo upravljati vozilom one kategorije u koju se ubraja vozilo (član 172.);

16) naredi ili dozvoli da vozilom upravlja vozač za kojeg se može zaključiti da, zbog umora, bolesti, teškog psihičkog stanja ili upotrebe opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje, nije u stanju sigurno upravljati vozilom (član 173.);

17) naredi ili dozvoli da vozač, odnosno **instruktor vožnje** koji u organizmu ima alkohola ili pokazuje znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola počne upravljati vozilom, odnosno osposobljavati kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom protivno odredbama člana 174.;

~~18) vozač autobusa ili teretnog motornog vozila ili skupa vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg upravlja vozilom neprekidno duže od 4 sata i 30 minuta ili kad u toku 24 sata upravlja duže od 9 sati (član 199. st. (1) i (3));~~

19) u saobraćaju na putu upotrebljava vozilo koje ne ispunjava propisane uvjete u pogledu dimenzija, ukupne mase ili osovinskog opterećenja, ili nema ispravne propisane uređaje za upravljanje, uređaje za zaustavljanje, uređaje za spajanje vučnog i priključnog vozila, ~~tahograf~~ i pneumatike (član 203. stav (1));

21) na vozilu koristi registarske tablice koje nisu izdate za to vozilo (član 209. stav (1));

22) naredi ili dozvoli da vozač upravlja motornim vozilom u saobraćaju protivno odredbi člana 227.;

23) naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje motorno ili priključno vozilo koje je upućeno na vanredni tehnički pregled, a nije podvrgnuto tom pregledu (član 231.);

(2) Za prekršaj iz stava (1) kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 300,00 KM i odgovorno lice u preduzeću, drugom pravnom licu **ili drugom organu**.

(4) Za prekršaje iz stava (1) kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM i fizičko lice koje samostalno obavlja djelatnost vlastitim radom i sredstvima u vidu zanatske djelatnosti.

Član 234.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od **500,00 KM** do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice ako:

1) postupi protivno odredbi člana 7.;

2) ne postupi prema odredbama člana 20.;

3) ne preduzima praktične mjere radi otklanjanja određenih nedostataka na putu na lokacijama na kojima se učestalo događaju saobraćajne nesreće (član 21. stav (1));

4) ne postupi prema odredbama člana 22.;

5) ne postupi u skladu s članom 23.;

6) postupa suprotno odredbama člana 26. stav (1) ovog zakona;

7) naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje vozilo za prijevoz djece koje nije obilježeno posebnim znakom (član 30. stav (5));

7a) postupi suprotno odredbama člana 33a. stav (2);

8) na svoja motorna ili priključna vozila ne stavi propisanu oznaku o najvećoj dozvoljenoj brzini kretanja za ta vozila (član 46. **stav (4)**);

9) naredi ili dozvoli da se neispravno **motorno vozilo** vuče protivno odredbama člana 85. stav (2);

9a) naredi ili dozvoli, u pogledu smještaja tereta na vozilu ili u pogledu označavanja tereta, postupanje suprotno odredbama člana 128. ovog zakona;

10) naredi ili dozvoli da se njegovim vozilom prevozi teret protivno odredbama člana 129.;

11) ne osigura da teret na vozilu noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, bude označen na način utvrđen u članu 129.;

12) ako ukloni ili ošteti saobraćajnu signalizaciju ili opremu puta ili izmijeni značenje saobraćajnog znaka ili opreme puta (član 132. stav (2));

13) na autoputu, putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila, magistralnom, regionalnom i lokalnom putu znakove opasnosti i znakove izričitih naredbi ne presvuče reflektujućim materijama, ili ih ne osvijetli vlastitim izvorom svjetlosti (član 135.);

14) ivice kolovoza na dijelu puta kroz tunel, kao i vrhove pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i druge objekte na kolovozu koji noću nisu dovoljno osvijetljeni ne obilježi na način propisan u članu 141. st. (2) i (3);

15) ako postupi suprotno odredbama člana 162. stav (1), 166. stav (3), 167. stav (1) i 169. stav (1) ovog zakona;

16) upravlja vozilom, ili dozvoli, ili naredi da njegovim vozilom upravlja lice koje nema pravo upravljati motornim vozilom, ili nema pravo upravljati vozilom one kategorije u koju se ubraja vozilo (član 172. stav (3));

16a) ne podnese podatke o identitetu lica kojem je dao vozilo na upravljanje;

17) motorno vozilo na kojem se kandidat za vozača osposobljava za praktično upravljanje vozilom ne obilježi posebnim tablicama (član 177.);

18) izda međunarodnu vozačku dozvolu protivno odredbi člana 192. stav (3);

19) dozvoli da se kandidat za vozača motornog vozila obučava iz praktičnog dijela obuke bez **ljekarskog uvjerenja** (član 193. stav (1));

20) dozvoli da njegovim vozilom upravlja lice koje nije izvršilo kontrolno-zdravstveni pregled, odnosno upravlja vozilom a nije izvršilo kontrolno-zdravstveni pregled (čl. 195., 196. i 197.);

21) ~~naredi ili dozvoli da njegovim motornim i priključnim vozilom u saobraćaju upravlja vozač protivno odredbama člana 200.;~~

22) naredi ili dozvoli da se u saobraćaju na putu upotrebljava vozilo koje nema propisanu opremu ili ispravne propisane uređaje, osim uređaja za upravljanje, uređaja za zaustavljanje, uređaja za spajanje vučnog ili priključnog vozila, ~~tahograf~~ i pneumatike (član 203.);

23) naredi ili dozvoli da njegova neregistrirana motorna ili priključna vozila učestvuju u saobraćaju na putu (član 207. stav 1.);

24) naredi ili dozvoli da njegova motorna ili priključna vozila učestvuju u saobraćaju na putu bez probnih tablica, ili poslije isteka važenja probnih tablica (član 207. st. (2) i (3));

25) naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje njegovo motorno ili priključno vozilo poslije isteka važenja **potvrde o registraciji** ili potvrde o korištenju probnih tablica (član 211.);

26) ako vrši tehnički pregled suprotno odredbama **čl. 217. i 219.**

(2) Za prekršaje iz stava (1) kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.000,00 KM i fizičko lice koje samostalno obavlja djelatnost.

(3) Za prekršaj iz stava (1) kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 300,00 KM i odgovorno lice u preduzeću, drugom pravnom licu **ili drugom organu.**

Član 234a.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 400,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1) lice koje ometa saobraćaj, oštećuje puteve, objekte i opremu na putu (član 3. stav (2));

2) lice koje koristi prostor iznad kolovoza, u visini od 4,5m do 7m, suprotno odredbama člana 17. ovog zakona;

3) lice koje postupa suprotno odredbama člana 19. ovog zakona;

3a) vozač koji na sjedištu suvozača prevozi dijete mlađe od 12 godina (član 34. stav (3));

4) vozač koji upravlja ili počne upravljati vozilom u saobraćaju na putu ili instruktor vožnje dok osposobljava kandidata za vozača motornog vozila u praktičnom upravljanju vozilom, kod kojeg se utvrdi količina alkohola u krvi preko 1.5 g/kg (član 174. (2));

5) vozač koji se vozilom na putu u ~~naselju~~ kreće brzinom koja je više od 30 km na sat veća od dozvoljene brzine (čl. 44. i 46. st. (1) i (2)).

6) lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj nesreći ako postupi protivno odredbama člana 154. stav (1);

7) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom prije sticanja prava na upravljanje motornim vozilom (član 184.)

8) vozač koji učestvuje u saobraćaju vozilom koje je neregistrirano ili čija je potvrda o registraciji vozila istekla za duže od 30 dana (član 207., član 211. stav (1));

9) vozač koji na vozilu koristi registarske tablice koje nisu izdate za to vozilo (član 209. stav (1));

10) vozač ili instruktor vožnje koji odbija da se obavi ispitivanje pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili stručni pregled radi provjeravanja da li ima alkohola u organizmu ili da li pokazuje znake poremećenosti izazvane dejstvom alkohola, odnosno da li je pod dejstvom opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje (član 220. st. (1) i (2));

11) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom protivno odredbi člana 227.

(2) Za prekršaje iz stava (1) tač. 4), 5), 8), 9), 10) i 11) ovog člana vozaču ili instruktoru vožnje uz kaznu će se izreći zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od dva mjeseca do šest mjeseci i dva kaznena boda.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kojim je izazvana saobraćajna nezgoda učinilac će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM, a vozaču će se uz kaznu izreći zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od šest mjeseci.

Član 235.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 300,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1) vozač koji ne zaustavi vozilo kad naiđe na vozilo kojim se prevoze djeca, kad je to vozilo zaustavljeno na kolovozu radi ulaženja ili izlaženja djece (član 30. stav (4));

1a) vozač koji prilikom upravljanja vozilom koristi mobilni telefon ili drugi uređaj protivno odredbama člana 33.;

1b) vozač koji u saobraćaju na putu koristi uređaj odnosno sredstvo, kojim se može ometati rad uređaja za mjerenje brzine kretanja vozila, odnosno drugih uređaja namijenjenih za dokumentiranje prekršaja (član 33a. stav (1));

1c) vozač ili drugo lice koje se za vrijeme vožnje u motornom vozilu ne veže sigurnosnim pojasom (član 34. stav (1));

2) vozač koji na putu postupi protivno odredbama člana 40.;

3) vozač koji se vozilom na putu kreće brzinom koja je za više od 20 km do 30 km na sat veća od dozvoljene brzine (član 44. i član 46. st. (1) i (2));

4) vozač koji u pogledu propuštanja vozila postupi protivno odredbama člana 49.;

5) vozač koji na mjestu na kojem je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ne zaustavi vozilo na znak crvenog svjetla (član 51. stav (1) tačka 1.);

6) vozač koji nedozvoljeno pretiče s desne strane (član 58. stav (1));

7) vozač koji s lijeve strane pretiče vozilo koje je na kolovozu zauzelo takav položaj i čiji vozač daje takav znak da se sa sigurnošću može zaključiti da to vozilo skreće ulijevo (član 58. stav (2));

8) vozač koji s lijeve strane pretiče vozilo koje se kreće po šinama postavljenim na sredini kolovoza, ili ako ga pretiče s desne strane kad između tog vozila i desne ivice kolovoza ne postoji saobraćajna traka (član 58. stav (3));

9) vozač koji povećava brzinu kretanja svog vozila dok ga drugo vozilo pretiče (član 60. stav (2));

10) vozač koji počne preticanje zaustavljene kolone vozila ili kolone vozila u kretanju (član 61. stav (1) tačka 1.);

11) vozač koji počne preticanje ili obilaženje kad je vozač vozila koje se kreće iza njega počeo preticanje (član 61. stav (1) tačka 2.);

12) vozač koji počne preticanje kad je vozač vozila koje se na istoj saobraćajnoj traci kreće ispred njega dao znak da namjerava izvršiti preticanje ili obilaženje (član 61. stav (1) tačka 3.);

13) vozač koji počne preticanje kad saobraćajna traka kojom namjerava to učiniti nije slobodna na dovoljnom odstojanju i time ugrozi ili ometa saobraćaj iz suprotnog smjera (član 61. stav (1) tačka 4.);

14) vozač koji počne preticanje ili obilaženje na saobraćajnoj traci koja je namijenjena kretanju vozila iz suprotnog smjera ako po izvršenom preticanju ili obilaženju ne može bez ometanja ili ugrožavanja drugih učesnika u saobraćaju ponovo zauzeti položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao prije počinjanja preticanja ili obilaženja, kao i vozač koji počne preticanje na saobraćajnoj traci koja je namijenjena prinudnom zaustavljanju vozila (član 61. stav (1) tač. 5. i 6.);

14a) vozač koji počne preticanje neposredno ispred tunela i u tunelu koji po smjeru kretanja ima samo jednu saobraćajnu traku suprotno odredbama člana 61. stav (1) tačka 7) ovog zakona;

15) vozač koji obavlja preticanje na saobraćajnoj traci koja je namijenjena saobraćaju iz suprotnog smjera ispred vrha prijevoja puta ili u krivini gdje je preglednost nedovoljna (član 63.);

16) vozač koji pretiče drugo vozilo protivno odredbama člana 64.;

17) vozač koji pretiče vozilo koje je stalo ispred obilježenog pješačkog prijelaza radi propuštanja pješaka (član 65.);

17a) vozač vozila koje prevozi opasne materije, ako ne drži svoje vozilo na propisanom odstojanju od istog takvog vozila ispred sebe u skladu s članom 97. stav (3) ovog zakona;

18) vozač koji ne zaustavi vozilo ispred obilježenog pješačkog prijelaza kad mu je datim znakom zabranjen prolaz (član 111. stav (1));

19) vozač ili gonič stoke koji se ne zaustavi pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje spušten, ili ako je taj uređaj već počeo da se spušta, ili ako se daju svjetlosni ili zvučni znakovi upozorenja da će taj uređaj početi da se spušta, odnosno da prugom nailazi voz (član 114.);

20) vozač ili gonič stoke koji se ne zaustavi pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svjetlosni saobraćajni znakovi kad se pojavi crveno trepćuće ili crveno neprekidno svjetlo (član 115. stav (1));

21) vozač koji u saobraćaju na putu upotrebljava vozilo protivno odredbi člana 126. stav (6);

22) lice koje ukloni ili ošteti saobraćajnu signalizaciju ili opremu puta, ili izmijeni značenje saobraćajne signalizacije (član 132. stav (2));

23) lice koje postupi protivno odredbi člana 133.;

24) učesnik u saobraćaju koji ne postupa po zahtjevu izraženom pomoću znaka ili prema naredbi ovlaštenog lica (član 152. stav (1));

24a) vlasnik vozila koji ne podnese podatke o identitetu lica kojem je dao vozilo na upravljanje u skladu s članom 172. stav (6) ovog zakona;

24b) vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom koji postupi u suprotnosti s članom 172. stav (5);

25) vozač koji upravlja vozilom pod djelovanjem opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje (član 173.);

26) vozač koji upravlja ili počne upravljati vozilom u saobraćaju na putu ili **instruktor vožnje** dok osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom, kod kojeg se utvrdi količina alkohola u krvi preko 0.8 g/kg do 1.5 g/kg (član 174. stav (2));

27) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom prije sticanja prava na upravljanje motornim vozilom (član 184.);

28) vozač koji upravlja motornim vozilom one kategorije koja nije naznačena u njegovoj vozačkoj dozvoli (član 187. stav (2));

28a) lice koje upravlja motornim vozilom suprotno odredbama člana 188. ovog zakona;

29) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu dimenzija, ukupne mase ili osovinskog opterećenja, ili nema ispravne propisane uređaje za upravljanje, uređaje za zaustavljanje, uređaje za spajanje vučnog i priključnog vozila i pneumatike (član 203. stav (1));

30) vozač koji kod sebe nema važeću potvrdu o registraciji za vozilo kojim upravlja ili je ne pokaže na zahtjev ovlaštenog lica (član 211. stav (1)), a pri tome stiker naljepnica ne dokazuje da je vozilo registrirano (član 208. stav (3) i član 215. stav (1));

31) vozač koji upravlja motornim i priključnim vozilom ako stiker naljepnica nije postavljena na propisan način ili nije čitljiva (član 208. stav (3) i član 215. stav (1));

32) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim ili priključnim vozilom poslije isteka važenja potvrde o korištenju probnih ili prenosivih tablica (član 211. stav (2) i član 215a. stav (4));

32a) vozač motornog i priključnog vozila registriranog u stranoj zemlji ako nema međunarodnu ispravu o osiguranju od automobilske odgovornosti koja važi na području Bosne i Hercegovine i ne pokaže je na zahtjev policijskog službenika ili drugog ovlaštenog lica (član 211. stav (1));

32b) vozač motornog i priključnog vozila ako nema važeću potvrdu o registraciji vozila i registarske oznake koje je izdao nadležni organ zemlje u kojoj je vozilo registrirano (član 212.);

33) vozač ili instruktor vožnje koji odbija da se izvrši ispitivanje pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili stručni pregled radi provjeravanja da li ima alkohola u organizmu ili da pokazuje znake poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola, odnosno da li se nalazi pod djelovanjem opojnih droga ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje (član 220. st. (1) i (2));

34) vozač koji se ne odazove pozivu nadležnog organa iz člana 222. osnovnog zakona radi dostave vozačke dozvole s ciljem izvršenja zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom.

34a) vozač koji u saobraćaju na putu učestvuje motornim ili priključnim vozilom koje je upućeno na tehnički pregled, a nije podvrgnuto tom pregledu (član 231.).

(2) Za prekršaje iz tač. 1), 2), 3), 5), 10), 11), 13), 14), 15), 17), 18), 25), 26), 32) ~~i 33)~~ stava (1) ovog člana vozaču ili **instruktoru vožnje** uz kaznu izreći će se zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od jedan mjesec do četiri mjeseca, a i za druge prekršaje iz tog stava ta mjera se može izreći u istom periodu.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kojim je izazvana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 1.000,00 KM, a vozaču **izuzev vozača iz stava (1) tačke 27) ovog člana** će se uz kaznu izreći i zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od jednog mjeseca do šest mjeseci.

(4) Osim novčane kazne za prekršaje iz stava (2) ovog člana, vozaču ili *instruktoru vožnje* ~~izuzev vozača iz stava (1) tačke 27) ovog člana~~ određuju se i dva kaznena boda, a za ostale prekršaje iz stava (1) ovog člana vozaču ili *instruktoru vožnje*, osim novčane kazne, određuje se i jedan kazneni bod.

(5) Za prekršaje iz tačke 22. stav (1) ovog člana, kojim je prefarban ili na drugi način prekriven natpis na jednom od dva prisutna pisma (latiničnom, odnosno ćiriličnom), učinilac će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 400,00 do 1.000,00 KM.

Član 236.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 250,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1) lice koje na putu ostavi oštećeno vozilo, predmete ili materije koje mogu ometati ili ugroziti sigurnost saobraćaja (član 26. stav (1));

2) vozač koji s kolovoza ne ukloni predmete koji sa vozila padnu na put i predmete koje je prilikom zaustavljanja vozila stavio na put (član 26. stav (3));

3) vozač koji se nesmanjenom brzinom kreće pored vozila javnog prijevoza putnika ili pored autobusa kojim se obavlja prijevoz za vlastite potrebe, zaustavljenog na stajalištu, i time ugrozi lica koja u to vozilo ulaze ili iz njega izlaze (član 30. stav (1));

3a) vozač kod koga se u vozilu u saobraćaju na putu nađe uređaj odnosno sredstvo kojim se može otkrivati ili ometati rad uređaja za mjerenje brzine kretanja vozila, odnosno drugih uređaja namijenjenih za otkrivanje i dokumentiranje prekršaja (član 33a. stav (1));

4) vozač koji namjerava na putu obaviti neku radnju vozilom a prethodno se nije uvjerio da to može učiniti bez opasnosti za druge učesnike u saobraćaju ili za imovinu (član 36.);

5) vozač koji se ne kreće desnom stranom kolovoza u smjeru kretanja (član 39. stav (1)) ili koji vozilo u kretanju drži protivno odredbama člana 39. stav (2);

6) vozač koji postupa suprotno odredbama člana 39. stav (4) ovog zakona;

7) vozač koji brzinu kretanja svog vozila ne prilagodi osobinama i stanju puta i drugim saobraćajnim uvjetima tako da vozilo ne može pravovremeno da zaustavi pred preprekom koju pod datim uvjetima može da predvidi (član 43. stav (1));

7a) vozač koji prilikom pokretanja vozila iz mjesta naglo poveća brzinu kretanja na način da dolazi do stvaranja prekomjerne buke i škrife (član 43. stav (3));

8) vozač koji se približava raskrsnici takvom brzinom da se ne može zaustaviti i propustiti vozila koja na raskrsnici imaju prvenstvo prolaza član 50. st. (2) i (4);

9) vozač koji obavlja preticanje ili obilaženje kad s obzirom na karakteristike puta i postojeće okolnosti na putu u saobraćaju ili na tehnička svojstva vozila ugrožava druge učesnike u saobraćaju (**član 57.** stav (2));

10) lice koje postupi protivno odredbama člana 70. stav (2);

10a) lice koje postupa suprotno odredbama člana 79. stav (2) ovog zakona;

11) vozač koji vozilom presiječe kolonu djece, vojnika, pogrebnu povorku ili drugu organiziranu povorku koja se kreće kolovozom (član 80.);

12) vozač **motornog vozila** koji prilikom vuče priključnog vozila postupi protivno odredbama člana 81.;

13) pješak, odnosno vodič ili gonič stoke koji postupi protivno odredbi člana 92. stav (1);

14) gonič stoke koji postupi suprotno odredbama člana 104. ovog zakona;

15) vozač koji u odnosu na pješaka koji je stupio ili stupa na obilježeni pješački prijelaz postupi protivno odredbama člana 111. st. (2) i (3);

16) vozač koji se vozilom približava prijelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou na način protivan odredbama člana 113.;

17) vozač motornog vozila koje vuče drugo motorno vozilo ako postupi protivno odredbama člana 118. stav (1) i člana 122.;

18) vozač ili pješak koji u odnosu na vozila pod pratnjom postupi protivno odredbama člana 125.;

19) vozač ili pješak koji u odnosu na vozila s pravom prvenstva prolaza postupi protivno odredbama člana 126. st. (1) do **(5)**;

20) vozač koji vozilom prevozi teret kojim se ugrožava sigurnost učesnika u saobraćaju, ili nanosi šteta putu ili objektima na putu (član 127.);

21) vozač koji se vozilom kreće saobraćajnom trakom na kojoj je svjetlosnim saobraćajnim znakom obilježeno da je zabranjen saobraćaj u smjeru u kojem se on kreće (član 139. stav (1));

~~22) lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi ako postupi protivno odredbama člana 154. stav (1);~~

23) vozač koji na zahtjev ovlaštenog lica ne preveze lice povrijeđeno u saobraćajnoj **nezgodi** do najbliže zdravstvene ustanove (član 156. stav (1));

24) ako ne postupi prema odredbama člana 158. st. (2) i (3);

25) vlasnik vozila koji svoje vozilo da na upravljanje licu iz člana 172. stav (3);

27) vozač koji upravlja ili počne upravljati vozilom u saobraćaju na putu ili instruktor vožnje dok osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom, kod kojeg se utvrdi da količina alkohola u krvi prelazi količinu preko 0,3 g/kg do 0,8 g/kg (član 174. stav (2));

27a) kandidat za vozača i instruktor vožnje ako postupi suprotno odredbama člana 180. ovog zakona;

28) vozač koji postupi protivno odredbama člana 190. stav (1);

29) vlasnik vozila ako u roku od osam dana ne vrati registarske tablice nadležnom organu član 208. stav (6));

30) vlasnik vozila koji postupi protivno odredbama član 208. stav (7));

31) vozač koji u saobraćaju na putu učestvuje motornim ili priključnim vozilom koje je upućeno na tehnički pregled a nije podvrgnuto tom pregledu (član 231.);

(2) Ako je prekršajem iz stava (1) ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju, ili prouzrokovana saobraćajna **nezgoda**, učinilac prekršaja kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 300,00 KM i odredit će mu se jedan ili dva kaznena boda, a ako je učinilac prekršaja vozač motornog vozila, može se izreći i zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju do dva mjeseca.

(3) Osim novčane kazne za prekršaje iz stava (1) ovog člana, vozaču se određuju i jedan ili dva kaznena boda.

Član 237.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1) vozač koji ne zaustavi vozilo iza vozila javnog prijevoza putnika, ili iza autobusa kojim se obavlja prijevoz za vlastite potrebe, zaustavljenog na stajalištu, kada lica moraju preći preko saobraćajne trake ili biciklističke trake kojom se njegovo vozilo kreće (član 30. stav (3));

1a) lice koje postupa suprotno odredbama člana 36. stav (3) ovog zakona;

2) vozač koji mijenja način upravljanja vozilom naglim smanjivanjem brzine kretanja vozila (član 42. stav (1));

3) vozač koji se vozilom na putu kreće brzinom koja je za više od 10 km do 20 km na sat veća od dozvoljene brzine (čl. 44. i 46. st. (1) i (2));

4) vozač koji na raskrsnici skrene vozilom u pravcu označenom zelenom svijetlećom strelicom i pri tome ometa saobraćaj vozila koja se kreću po putu na koji ulazi, ili ne propusti pješake koji prelaze preko kolovoza (član 52. stav (1));

5) vozač koji u slučajevima iz člana 60. stav (3) ne pomjeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza, odnosno ne zaustavi vozilo na pogodnom mjestu;

6) vozač koji poslije izvršenog preticanja ili obilaženja vozilom ponovo ne zauzme položaj na saobraćajnoj traci kojom se do tada kretao (član 62.);

7) vozač koji vozilom pretiče drugo vozilo koje se približava obilježenom pješačkom prijelazu, ili koje prelazi pješački prijelaz (član 65.);

8) vozač koji prije nego što napusti vozilo ne preduzme sve mjere kojima se sprečava da ono samo krene s mjesta na kojem je ostavljeno (član 78.);

- 9) vozač koji svojim vozilom noću vuče **motorno vozilo** protivno odredbama člana 83.;
- 10) vozač koji postupi protivno odredbama člana 90. **st. (2), (3), (4) i (5)**;
- 11) vozač **motornog vozila** koji upotrebljava svjetla za označavanje vozila protivno odredbama člana 94.;
- 12) vozač **motornog vozila** koji po magli ne upotrebljava propisana svjetla, ili ako ta svjetla upotrebljava na način suprotan odredbama člana 95.;
- 13) vozač koji ne drži potrebno odstojanje kad se kreće iza drugog vozila (član 96.);
- 14) vozač **motornog vozila** čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg, ili mu je dužina veća od sedam metara, ako ne drži svoje vozilo na propisanom odstojanju od istog takvog vozila ispred sebe (član 97. stav (1));
- 15) vozač mopeda, lakog motocikla, motocikla, tricikla, lakog četverocikla ili četverocikla, kao i lica koja se prevoze tim vozilima, koji za vrijeme vožnje ne nosi na glavi zakopčanu zaštitnu kacigu (član 102. stav (1));
- 15a) vozač bicikla koji u periodu od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti ne koristi svjetloodbojni prsluk ili odgovarajuću retroreflektirajuću opremu koja osigurava adekvatnu uočljivost vozača bicikla ili bicikla (član 102. stav (2));
- 15b) vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla, motocikla, tricikla, lakog četverocikla ili četverocikla koji prevozi lice koje je pod uticajem alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci ili iz drugih razloga nije sposobno da upravlja svojim postupcima (član 102. stav (3));
- 15c) vozač bicikla stariji od 18 godina koji na javnom putu biciklom prevozi dijete do osam godina starosti, ako na biciklu nije ugrađeno posebno sjedalo, prilagođeno uzrastu djeteta i čvrsto spojeno s biciklom, te ako dijete na glavi ne nosi zakopčanu zaštitnu kacigu (član 102. stav (4));
- 16) pješak koji na obilježenom pješačkom prijelazu na kome je saobraćaj pješaka reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima za pješake ne postupi prema tim znakovima (član 109. stav (1));
- 17) učesnik u saobraćaju koji je prilikom prelaženja preko željezničke pruge u istom nivou postupio protivno odredbama člana 115. st. (2) i (3);
- 18) pješak, gonič stoke i vozač vozila koje se ne smatra motornim vozilom, ili vozač motornog vozila koje ne može razviti brzinu od najmanje 40 km na sat ako se kreću po autoputu ili putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila ili brzom putu (član 116. st. (1) i (2) i član 120.);
- 19) vozač motornog vozila koji zaustavi vozilo na autoputu ili na autoputu obavlja polukružno okretanje vozilom iz jednog smjera saobraćaja u suprotni smjer, ili kretanje unazad (član 117. st. (1) i (3));
- 20) vozač motornog vozila koji postupi protivno odredbi člana 120.;

21) vozač koji vozilom na putu kroz tunel izvodi radnje čije je izvođenje u tunelu zabranjeno (član 123.);

22) vozač **motornog vozila** koji za vrijeme kretanja kroz tunel ne drži upaljena kratka svjetla za osvjetljavanje puta (član 124.);

23) vozač koji upravlja vozilom koje je opterećeno protivno odredbi člana 127. stav (1);

24) vozač koji optereti vozilo kojim upravlja protivno odredbama člana 127. stav (2) tač. od 2. do 5.;

25) vozač koji u pogledu smještaja tereta na vozilu ili u pogledu označavanja tereta postupi protivno odredbama člana 128.;

26) vozač koji teret na vozilu noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, ne označi na način iz člana 129.;

26a) vozač koji upravlja ili počne upravljati vozilom u saobraćaju na putu ili instruktor vožnje dok osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom kod kojeg se utvrdi da količina alkohola u krvi prelazi 0,0g/kg do 0,3g/kg (član 174. stav (3));

27) vozač koji postupi suprotno odredbama člana 186. st. (7) i (8);

28) vozač koji teretnim motornim vozilom čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ili autobusom upravlja neprekidno duže od 4 sata i 30 minuta, ili kad u toku 24 sata upravlja duže od devet sati (član 199. st. (1) i (3));

29) vozač koji postupi protivno odredbi člana 200. stav (2);

30) vozač koji postupi protivno odredbi člana 209. stav (4).

(2) Ako je prekršajem iz stava (1) izazvana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 50,00 do 200,00 KM, a ako je učinilac prekršaja vozač motornog vozila, odredit će mu se jedan ili dva kaznena boda.

(3) Za prekršaj iz stava (1) kojim je izazvana saobraćajna **nezgoda**, vozaču se može izreći zabrana upravljanja motornim vozilom u trajanju do dva mjeseca.

Član 238.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 40,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1) vozač koji upravlja vozilom za prijevoz djece koje nije obilježeno posebnim znakom (član 30. stav (5));

1a) vozač koji u putničkom automobilu na prednjem sjedištu prevozi lice koje je očigledno pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava (član 34. stav (2));

1b) vozač koji u putničkom automobilu prevozi dijete protivno odredbama člana 34a.

2) vozač koji ne omogućiti uključivanje u saobraćaj vozilu javnog gradskog prijevoza putnika, ili posebno obilježenom vozilu za prijevoz djece, kad ta vozila izlaze sa stajališta (član 31. stav (1));

3) vozač vozila javnog gradskog prijevoza putnika, kao i vozač posebno obilježenog vozila za prijevoz djece, koji prilikom uključivanja u saobraćaj sa stajališta postupi protivno odredbi člana 31. stav (2);

~~4) vozač koji prilikom upravljanja vozilom koristi mobilni telefon protivno odredbama člana 33.;~~

5) vozač čije vozilo, protivno odredbama člana 35. stav (1) ima na prednjoj strani svjetlosne, svjetlosno-signalne i reflektujuće uređaje ili materije koji daju svjetla crvene boje, a na zadnjoj strani svjetla bijele boje;

6) vozač koji prilikom znatnijeg smanjivanja brzine kretanja vozila postupi protivno odredbi člana 42. stav (2);

~~7) vozač koji prilikom pokretanja vozila iz mjesta naglo povećava brzinu kretanja na način da dolazi do stvaranja prekomjerne buke i škripe (član 43. stav (3));~~

~~7a) vozač koji se vozilom na putu u naselju kreće brzinom koja je 10-20 km/h veća od dozvoljene, odnosno vozač koji se vozilom na putu van naselja kreće brzinom koja je od 20-30 km/h veća od dozvoljene (član 44. i član 46. st. (1) i (2));~~

8) vozač koji prilikom prolaza kroz raskrnicu postupi protivno odredbi člana 50. stav (3);

9) vozač koji se vozilom ne kreće u obaveznom pravcu označenom zelenim svjetlom u obliku zelene svijetleće strelice (član 52. stav (2));

10) vozač koji obavlja mimoilaženje protivno odredbama člana 55.;

~~10a) vozač koji obavlja preticanje i obilaženje suprotno odredbama člana 58. ovog zakona;~~

11) vozač koji u slučaju iz člana 60. stav (1) ne pomjeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza;

12) vozač koji pri preticanju ne drži svoje vozilo na potrebnom rastojanju od vozila koje pretiče (član 62.);

13) vozač koji pri zaustavljanju ili parkiranju vozila ne postupi prema odredbama člana 70. st. (1) i (3);

14) vozač koji zaustavi ili parkira svoje vozilo protivno odredbama čl. 73. i 74.;

~~14a) Izuzetno, vozač koji zaustavi ili parkira svoje vozilo protivno odredbama člana 73. stav (1) tačka 12) kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM.~~

15) vozač koji vozilo zaustavljeno na kolovozu ne obilježi posebnim znakom na način propisan u članu 77.;

16) vozač motornog vozila koji pri vuči drugog motornog vozila postupi suprotno članu 81. stav (4);

17) vozač koji vuče neispravno **motorno vozilo** protivno odredbama člana 85. st. (2) i (3);

18) vozač koji vuče natovareno teretno motorno vozilo, odnosno traktor s priključnim vozilom protivno odredbama člana 87.;

19) vozač koji pri vučenju neispravnog **motornog vozila** postupi protivno odredbama člana 89.;

20) vozač **motornog vozila** koji u pogledu upotrebe kratkih svjetala postupi protivno odredbama člana 93. stav (2);

21) vozač bicikla, **mopeda** ili lahkog motocikla ili motocikla koji se ne kreće na način propisan u članu 99.;

22) vozač bicikla, **mopeda** ili lahkog motocikla ili motocikla koji postupi protivno odredbama člana 100.;

23) vozač bicikla, **mopeda**, lahkog motocikla ili motocikla koji prevozi drugo lice protivno odredbama člana 101.;

~~24) vozač lakog motocikla, motocikla, tricikla, lakog četverocikla, četverocikla i mopeda i lica koja se prevoze tim vozilom ako u saobraćaju na putu ne nose zakopčanu zaštitnu kacigu za vrijeme vožnje, a u periodu od prvog sumraka do potpunog svanuća, kao i dani u slučaju smanjene vidljivosti, vozač bicikla ne nosi i svjetloodbojni prsluk ili odgovarajuću opremu koja osigurava adekvatnu uočljivost vozača bicikla ili bicikla (član 102.);~~

25) vozač zaprežnog vozila koji ne upravlja zaprežnim vozilom koje se kreće po putu, ili koji zaprežno vozilo ostavi bez nadzora na putu *ili lice koje ne ispunjava uvjete za upravljanje zaprežnim vozilom, ili lice koje se na nepropisan način prevozi vozilom* (član 103.);

26) pješak koji se nepotrebno zadržava na kolovozu ili se kreće po kolovozu na način kojim se ometa ili sprečava saobraćaj vozila (član 105.);

28) pješak koji preko kolovoza i biciklističke staze ili trake prelazi na način protivan odredbama člana 108.;

28a) pješak koji za vrijeme kretanja kolovozom koristi mobilni telefon ili ima slušalice u ušima (član 108. stav (2));

29) pješak koji na obilježenom pješačkom prijelazu postupi protivno odredbama člana 109. st. (2) i (3);

30) pješak koji prilikom prelaženja preko kolovoza na mjestu na kome nije obilježen pješački prijelaz ometa saobraćaj vozila (član 110.);

31) vozač koji ometa prolaz pješaka koji su stupili na obilježeni pješački prijelaz na kome je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima, ili znakovima koje daje ovlašteno lice, a kojima je na takvom prijelazu dozvoljen prolaz (član 111. stav (1));

32) vozač motornog vozila koji na putu rezerviranom za saobraćaj motornih vozila postupi protivno odredbama člana 117. st. (1) i (3) i člana 118. stav (1) i čl. 120. i 122.;

33) vozač koji ne zaustavi svoje vozilo na posebnoj traci za prinudno zaustavljanje vozila i ne preduzme potrebne mjere da ga što prije ukloni s kolovoza autoputa ili puta rezerviranog za saobraćaj motornih vozila ili brzog puta (član 117. stav (2));

34) vozač motornog vozila koji se na autoputu ne kreće krajnjom desnom saobraćajnom trakom koja nije zauzeta vozilima u koloni (član 119.);

35) vozač motornog vozila koji prilikom uključivanja na autoput, odnosno isključivanja s autoputa postupi protivno odredbama člana 121.;

35a) Vozači vozila i lica koja postupaju suprotno odredbama čl. 129a. i 129b. ovog zakona;

36) učesnik u saobraćaju koji se ne pridržava ograničenja, zabrana ili obaveza izraženih pomoću postavljenih saobraćajnih znakova, osim saobraćajnih znakova ograničenja brzine (član 130. stav (4));

37) ako ne obilježi vozilo posebnim znakom (član 186. **stav (10)**);

38) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom koje nema ispravne propisane uređaje i opremu osim uređaja za upravljanje, uređaja za zaustavljanje, uređaja za spajanje vučnog i priključnog vozila, tahografa i pneumatika (član 203. stav (1));

39) vozač motornog i priključnog vozila registriranog u stranoj zemlji ako nema ~~važeću saobraćajnu dozvolu, registarske tablice i~~ međunarodnu oznaku zemlje registracije prema odredbama člana 212.

(2) Ako je prekršajem iz stava (1) izazvana saobraćajna **nezgoda**, učinilac će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 200,00 KM, a ako je učinilac prekršaja vozač motornog vozila, odredit će mu se jedan kazneni bod.

(3) Za prekršaj iz stava (1) kojim je izazvana saobraćajna **nezgoda**, vozaču motornog vozila može se izreći i zabrana upravljanja motornim vozilom u trajanju do dva mjeseca.

Član 239.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 30,00 KM kaznit će se za prekršaj:

1) lica koje se prevozi vozilom ako na bilo koji način ometa vozača u upravljanju vozilom, ili ako utiče na njega da upravlja vozilom na način kojim se umanjuje sigurnost saobraćaja (član 32.);

2) ~~vozač ili drugo lice koje se za vrijeme vožnje u motornom vozilu ne veže sigurnosnim pojasevima (član 34. stav (1));~~

3) vozač koji prije obavljanja određenih radnji vozilom ne obavijesti o svojoj namjeri druge učesnike u saobraćaju (član 37.);

4) vozač koji za kretanje svog vozila koristi put, odnosno kolovoz ili saobraćajnu traku, odnosno stazu koja nije namijenjena za saobraćaj one vrste vozila kojoj to vozilo pripada (član 38.);

5) vozač koji prilikom kretanja vozila unazad postupi protivno odredbama člana 41.;

6) vozač koji smanji brzinu kretanja vozila do te mjere da svojim vozilom prouzrokuje smetnje normalnom odvijanju saobraćaja (član 43. stav (2));

~~7) vozač koji se vozilom na putu van naselja kreće brzinom koja je od 10 do 20 km na sat veća od dozvoljene brzine (član 44. st. (3) i (4) i član 46. st. (1) i (2));~~

8) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom na kome nema propisanu oznaku najveće dozvoljene brzine za to vozilo (član 46. stav (3));

9) vozač koji prilikom skretanja postupi protivno odredbama člana 48.;

10) vozač koji prilikom napuštanja raskrsnice u slučaju iz člana 53., ne propusti sve učesnike u saobraćaju koji se kreću pravcem u kome je saobraćaj otvoren;

11) vozač kome je svjetlosnim saobraćajnim znakom dozvoljen ulazak u raskrsnicu ako vozilom uđe u raskrsnicu i ako je gustina saobraćaja takva da se na raskrsnici mora zaustaviti i na taj način ometa ili onemogućava saobraćaj drugih vozila koja dolaze s bočnih kolovoza (član 54.);

12) vozač koji obavlja mimoilaženje protivno odredbama člana 56.;

13) vozač koji obavlja obilaženje protivno odredbama člana 59. stav (1);

14) vozač koji prilikom davanja zvučnih znakova upozorenja postupi protivno odredbama člana 67.;

15) vozač koji zaustavi ili parkira vozilo protivno odredbama člana 71.;

16) lice koje na zaustavljenom ili parkiranom vozilu otvara vrata i time ometa kretanje drugih učesnika u saobraćaju ili ugrožava sigurnost saobraćaja (član 72.);

17) vozač **motornog vozila** koji svojim vozilom vuče drugo vozilo protivno odredbama člana 81. i člana 82.;

18) vozač koji prilikom vučenja **motornog vozila** ne postupi na način propisan u članu 84.;

19) lice koje upravlja neispravnim **motornim vozilom** koje se vuče pomoću užeta ili krute veze ako nema odgovarajuću dozvolu (član 86.);

20) vozač koji neispravno vozilo vuče suprotno odredbama člana 88. ovog zakona;

21) vozač koji upravlja motornim vozilom bez upaljenog kratkog ili dnevnog svjetla (član 90. stav 1.) kao i vozač koji upravlja traktorom bez upaljenog žutog rotacionog svjetla (član 90. stav (6));

~~21a) vozač bicikla, mopeda, lakog motocikla, motocikla, tricikla, lakog četverocikla ili četverocikla, koji prevozi lice koje je pod uticajem alkohola, odnosno psihoaktivnih supstanci, ili iz drugih razloga nije sposobno da upravlja svojim postupcima;~~

22) gonič stoke koji stoku ne drži u skladu s odredbama člana 104. st. (2) i (4) ovog zakona;

23) pješak koji se po kolovozu kreće protivno odredbama čl. 106. i 107.;

24) vozač koji postupi suprotno članu 112.;

25) pješak koji se ne zaustavi pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten, ili ako se taj uređaj već počeo spuštati, ili ako se daju svjetlosni i zvučni znakovi koji upozoravaju da će se taj uređaj početi spuštati, odnosno da se prijelazu puta preko željezničke pruge približava vozilo koje se kreće po šinama (član 114.);

26) pješak koji se ne zaustavi pred prijelazom puta preko željezničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svjetlosni saobraćajni znakovi, kad se pojavi crveno trepćuće svjetlo ili crveno neprekidno svjetlo (član 115. stav (1));

27) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom a njegovoj vozačkoj dozvoli je istekao rok važenja (član 172. stav (1));

28) vozač koji kod sebe nema odgovarajuću važeću vozačku dozvolu ili je ne pokaže na zahtjev ovlaštenog lica (član 172. stav (2));

29) ako vozač za vrijeme upravljanja motornim vozilom ne koristi pomagala koja su upisana u obrazac njegove vozačke dozvole (član 172. **stav (7)**);

30) **instruktor vožnje** koji na putu osposobljava kandidata za vozača na motornom vozilu koje nije označeno posebnim tablicama (**član 177. stav (5)**);

31) vozač motornog vozila koje nema propisan broj registarskih tablica ili na kome su te tablice postavljene tako da se dobro ne vide ili nisu čitke (član 210.);

32) vozač koji nema kod sebe važeću potvrdu za korištenje probnih tablica ili je ne pokaže na zahtjev ovlaštenog lica (član 211. stav (2));

33) vozač koji kod sebe nema polisu obaveznog osiguranja ili je ne pokaže na zahtjev ovlaštenog lica (član 211. stav (1)).

(2) Ako je prekršajem iz stava (1) izazvana saobraćajna **nezgoda**, učinilac će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 150,00 KM, a ako je učinilac prekršaja vozač motornog vozila, odredit će mu se jedan kazneni bod.

(3) Za prekršaj iz stava (1) kojim je izazvana saobraćajna **nezgoda**, vozaču motornog vozila može se izreći i zabrana upravljanja motornim vozilom u trajanju do dva mjeseca.

Član 239a.

(1) Kada nadležni organ iz člana 177. stav (7) ovog zakona u obavljanju nadzora nad radom autoškola i Crvenog križa utvrdi da se autoškola ili organizaciona jedinica Crvenog križa u obavljanju svoje djelatnosti ne pridržava Zakona ili da ne ispunjava propisane uslove, organ nadležan za obrazovanje rješenjem će odrediti da se utvrđeni nedostaci otklone, a ako je to potrebno u pogledu prirode nedostataka zabraniti će obavljanje jednog dijela osposobljavanja ili cjelokupnog osposobljavanja u periodu do dva mjeseca ili dok se utvrđeni nedostaci ne otklone.

(2) Organ nadležan za obrazovanje može rješenjem zabraniti osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila autoškoli ili odjeljenju autoškole ili organizacionoj jedinici Crvenog križa u trajanju do dva mjeseca ako se nadležnom organu iz stava (1) ovog člana onemogućiti ili se ometa vršenje kontrole.

(3) Organ nadležan za obrazovanje može predavaču teoretske nastave koji obavlja osposobljavanje kandidata iz poznavanja propisa o sigurnosti saobraćaja ili instruktoru vožnje koji obavlja osposobljavanje kandidata za vozača motornih vozila u praktičnom upravljanju vozilom, ako osposobljavanje ne obavlja u skladu s važećim propisima, privremeno zabraniti osposobljavanje kandidata na period do šest mjeseci.

(4) Kandidatu za vozača motornih vozila koji na ispitu postupa suprotno odredbama člana 182. stav (4) ovog zakona organ nadležan za obrazovanje može zabraniti izlazak na ispit u periodu do šest mjeseci od dana izlaska na ispit na kojem je prekršaj počinjen.

(5) Ako nadležni organ iz člana 219. stav (5) ovog zakona utvrdi da stanica tehničkog pregleda obavlja tehničke preglede suprotno pozitivnim propisima, izdat će rješenje o privremenoj zabrani rada do otklanjanja nedostataka.

(6) Nadležni organ iz člana 219. stav (5) ovog zakona rješenjem će privremeno zabraniti rad i odrediti period za otklanjanje nedostataka stanici tehničkog pregleda za koju utvrdi da:

- 1) prilikom tehničkog pregleda vozila koristi neumjeren ili neispravan uređaj ili opremu;**
- 2) objekat (prostor) ne zadovoljava propisane uvjete;**
- 3) tehnički pregled vozila obavlja lice koje nema licencu.**

Član 240.

Svi prihodi nastali primjenom ovog Zakona, pripadaju nadležnim organima, u skladu s članom 2. ovog Zakona.

Član 241.

Provođenje ovog Zakona, pokretanje i vođenje postupka za prekršaje i preduzimanje drugih mjera za provođenje ovog Zakona vrše nadležni organi.

Član 242.

Izdavanje prekršajnog naloga obavlja ovlašteno lice nadležnog organa za poslove kontrole i reguliranja saobraćaja na putevima u entitetima, kantonima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Član 243.

Ako je odlukom nadležnog organa zabranjeno **instruktoru vožnje** upravljanje motornim vozilom, **instruktor vožnje** ne smije se baviti obučavanjem kandidata za vozača u upravljanju motornim vozilom za vrijeme trajanja te zabrane.

Član 244.

(1) O izrečenim kaznama, zabranama upravljanja motornim vozilima, saobraćajnim **nezgodama**, posljedicama saobraćajnih **nezgoda**, motornim i priključnim vozilima i vozačima motornih vozila vodi se evidencija prema mjestu prebivališta.

(2) Nadležni organ koji izrekne kaznu ili zabranu upravljanja motornim vozilom, ili drugu mjeru propisanu zakonom entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine dužan je obavijestiti o tome organ koji vodi evidenciju o tim kaznama, zabranama i mjerama.

(3) Podatke iz evidencije predviđene u stavu (1) ovog člana mogu koristiti: pravosudni organi, organi koji vode prekršajni, odnosno administrativni postupak, policija, državni organi, zdravstvene ustanove, preduzeća, obrazovne ustanove i nevladine organizacije koje se bave pitanjima sigurnosti saobraćaja na putevima, kao i preduzeća koja obavljaju javni prijevoz ili prijevoz za vlastite potrebe.

(4) Evidencija o izrečenim kaznama, zabranama i mjerama iz stava (2) ovog člana vozačima motornih vozila i motornim vozilima vodi se kod nadležnog organa prema mjestu prebivališta.

Član 245.

(1) *Trajanje zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom računa se od dana deponiranja vozačke dozvole u skladu s članom 222.*

(2) Vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne računa se u vrijeme trajanja zabrane upravljanja motornim vozilom.

Član 246.

(1) Nadležni organ koji vodi prekršajni postupak, u skladu s propisom entiteta, kantona ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, može odgoditi izvršenje zabrane upravljanja motornim vozilom osim za prekršaj iz tač. 25), 26), 32) i 33) člana 235. ovog Zakona, pod uvjetom da učinilac prekršaja u određenom roku, koji ne može biti kraći od šest mjeseci ni duži od jedne godine, ne učini prekršaj za koji se može izreći ta zabrana.

(2) Odgođeno izvršenje zabrane iz stava (1) opozvat će se ako učinilac prekršaja u roku za koji je izvršenje odgođeno učini novi prekršaj za koji je propisano izricanje ili mogućnost izricanja zabrane upravljanja motornim vozilom.

(3) Izvršenje mjere iz stava (2) ovog člana ne može se odgađati.

Član 247.

Pod uvjetom reciprociteta, protiv vozača koji ima prebivalište u Bosni i Hercegovini, a u stranoj zemlji učini saobraćajni prekršaj prema propisima te zemlje, u Bosni i Hercegovini pokrenut će se prekršajni postupak ako to zahtijeva nadležni strani organ a vozač za taj prekršaj može biti kažnjen na osnovu ovog Zakona ako za taj prekršaj nije bio kažnjen u zemlji u kojoj je prekršaj učinjen.

Član 248.

(1) Ako vozač koji ima stranu vozačku dozvolu na teritoriji Bosne i Hercegovine učini prekršaj za koji je ovim Zakonom predviđeno da se mora ili može izreći zabrana upravljanja motornim vozilom, tom vozaču, umjesto zabrane upravljanja motornim vozilom, može se izreći zabrana korištenja strane vozačke dozvole u istom trajanju.

(2) Zabrana korištenja strane vozačke dozvole je zabrana vozaču kome je izrečena da na teritoriji Bosne i Hercegovine upravlja motornim vozilom one kategorije ili onih kategorija na koje se zabrana odnosi.

Član 249.

Ako maloljetnik učini radnju koja je ovim Zakonom utvrđena kao prekršaj, kaznit će se roditelj, usvojitelj, odnosno staratelj maloljetnika, novčanom kaznom propisanom za učinjeni prekršaj ako je taj prekršaj učinjen kao posljedica propusta dužnog staranja o maloljetniku.

Član 250.

Instruktor vožnje pod čijim se nadzorom kandidat za vozača obučava u upravljanju motornim vozilom u saobraćaju na putu, kaznit će se za prekršaj koji učini kandidat za vozača, osim ako nije bio u stanju spriječiti prekršaj.

XII. STRATEGIJA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA I VIJEĆE ZA SIGURNOST SAOBRAĆAJA

Član 251.

(1) S ciljem unapređenja saobraćajno-obrazovnog rada, saobraćajne kulture i koordiniranja svih subjekata koji svojim djelovanjem mogu doprinijeti većoj sigurnosti saobraćaja, osniva se Vijeće za sigurnost saobraćaja (u daljnjem tekstu: Vijeće).

(2) Sredstva za rad Vijeća osiguravaju se iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

(3) Članovi Vijeća imenuju se iz reda stručnjaka za oblast saobraćaja na putevima, nadležnih ministarstava i organa koji upravljaju putevima.

(4) Broj članova, način imenovanja predsjednika i članova Vijeća, kao i djelokrug uredit će se pravilnikom koji donosi ministar, uz saglasnost Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

(5) Za obavljanje poslova iz stava (1) ovog člana vijeća za sigurnost saobraćaja mogu formirati i entiteti i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, kao i niži nivoi vlasti.

Član 251a.

(1) Ministarstvo je dužno da, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, izradi Strategiju sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Strategija).

(2) Prije nego što Vijeće ministara Bosne i Hercegovine razmatra Strategiju, predlagač je obavezan da pribavi mišljenje vijeća za sigurnost saobraćaja.

(3) Strategiju usvaja Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine i odnosi se na period od pet godina.

(4) Strategija sadrži značajna obilježja postojećeg stanja sigurnosti saobraćaja, dugoročne i kratkoročne ciljeve, smjernice, ključne oblasti rada i rokove za donošenje plana za provođenje Strategije. Strategija polazi od principa proklamiranih standardima Evropske unije, međunarodnih konvencija i sporazuma čija je potpisnica Bosna i Hercegovina.

(5) Akcioni plan za provođenje Strategije usvaja Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i vlade entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u istom tekstu.

(6) Ministarstvo podnosi izvještaj o provođenju Strategije Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine jednom godišnje.

(7) Ministarstvo podnosi izvještaj o izvršenju Akcionog plana za provođenju Strategije Vijeću ministara Bosne i Hercegovine i vladama entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine jednom godišnje.

(8) Izvještaje iz st. (6) i (7) ovog člana, prije upućivanja u proceduru usvajanja, razmatra vijeće za sigurnost saobraćaja i daje mišljenje o njima.

XIII. OVLAŠTENJA ZA DONOŠENJE PROPISA ZA IZVRŠENJE OVOG ZAKONA

Član 252.

Ovlašćuje se ministar da sam ili u saradnji s odgovarajućim nadležnim organom donese bliže propise o:

1) certificiranju vozila i uvjetima koje organizacije za certificiranje vozila moraju ispuniti (član 6.);

- 2) osnovnim uvjetima koje putevi, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa stanovišta sigurnosti saobraćaja (član 11.);
- 3) vođenju evidencije o javnim putevima i objektima na njima (član 13.);
- 4) obilježavanju vozila kojim upravlja lice sa oštećenim ekstremitetima i vozila u kojima su u vrijeme prevoženja lica sa stepenom invaliditeta 80% i više (član 29.);
- 5) postavljanju preventivnih izbočina (član 47.);
- 6) o turističkoj i ostaloj signalizaciji na putu (član 144.);
- 7) saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašteno lice (član 153.);
- 8) obliku i sadržaju obrasca evropskog izveštaja o saobraćajnoj **nezgodi** (član 158.);
- 9) saobraćaju u zimskim uvjetima (član 170.);
- 10) o organiziranju obuke za osposobljavanje pružanja prve pomoći (**član 177.**);
- 11) načinu i uvjetima za dobivanje licence (**član 178.**);
- 12) sticanju zvanja instruktora vožnje (**član 178.**);
- 13) osposobljavanju vozača motornih vozila (**član 177.**);
- 14) posebnom znaku za lica koja prvi put steknu vozačku dozvolu (član 186.);
- 15) obrascu vozačke dozvole, kategorijama i potkategorijama motornih i priključnih vozila i načinu upisa kategorije i potkategorije u vozačku dozvolu, postupku i načinu izdavanja, produženja važenja i zamjene vozačke dozvole i strane vozačke dozvole i načinu vođenja evidencije o vozačkim dozvolama (član 187.);
- 16) obrascu i sadržaju međunarodne vozačke dozvole, postupku i načinu izdavanja, načinu davanja ovlaštenja auto-moto klubovima/savezima i auto-moto društvima i načinu vođenja evidencije o izdatim vozačkim dozvolama (član 192.);
- 17) zdravstvenim uvjetima koje moraju ispunjavati vozači motornih vozila **kao i uvjeti koje moraju da ispunjavaju zdravstvene ustanove za obavljanje zdravstvenih pregleda kandidata za vozače motornih vozila** (član 198.);
- 18) ukupnom trajanju upravljanja vozilom, odmoru vozača i načinu rada udvojenih posada u vozilima, u obimu koji utiče na sigurno upravljanje motornim vozilom, kao i obrascu individualne kontrolne knjižice i uputstvu za njeno popunjavanje (član 202.);
- 19) dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima (član 203.);

20) homologaciji vozila i dijelova (član 205.);

21) postupku registracije i izdavanja saobraćajne dozvole i knjižice vozila, o izgledu međunarodne oznake Bosne i Hercegovine i o dimenzijama, obliku i boji, sadržaju, vrsti i kvalitetu materijala registarskih tablica (član 215.);

21a) postupku i načinu registracije oldtajmera (član 215. stav (4));

22) tehničkim pregledima i uvjetima koje moraju ispuniti organizacije za obavljanje tehničkih pregleda (član 219.);

23) *načinu prikupljanja i obradi statističkih podataka o saobraćajnim nezgodama (član 158.);*

24) *načinu i postupku uzimanja uzoraka na analizu radi utvrđivanja koncentracije alkohola ili opojnih sredstava u organizmu (član 159.);*

25) *općim uvjetima za vršenje kontrole nad provođenjem propisa iz osposobljavanja (član 177. stav (9));*

26) *načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila (član 179.);*

27) *vijeću za sigurnost saobraćaja (član 251.).*

Član 252a.

(1) Ovlašćuje se Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine da donese bliže propise o sadržaju i načinu vođenja Centralnog registra (član 10.).

(2) Ovlašćuju se nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine da donesu bliže propise o načinu formiranja i radu školskih saobraćajnih patrola (član 2.).

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 253.

(1) Propisi iz člana 252. ovog Zakona bit će doneseni u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Odredbe člana 225. st. (5), (8) i (10) ovog zakona primjenjuju se nakon proteka perioda od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, do kada će se primjenjivati prethodna ograničenja bodova.

(3) Ministarstvo je dužno organizirati izradu kataloga testovnih pitanja iz člana 182. stav (1) ovog zakona i objaviti ga u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(4) Danom stupanja na snagu ovog zakona saobraćajna dozvola važi kao potvrda o registraciji.

(5) Odredba člana 90. stav (6) ovog zakona za traktore se primjenjuje nakon isteka roka od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 254.

(1) Vozačima koji, u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi u Bosni i Hercegovini, imaju pravo upravljati motornim i priključnim vozilima određene kategorije bit će izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim i priključnim vozilima određene kategorije tako da:

1) vozačima koji imaju pravo upravljati vozilom kategorije A bit će izdata vozačka dozvola za upravljanje vozilima kategorije A i potkategorije A1;

2) vozačima koji imaju pravo upravljati vozilom kategorije B bit će izdata vozačka dozvola za upravljanje vozilima kategorija B i BE i potkategorije B1;

3) vozačima koji imaju pravo upravljati vozilom kategorije C bit će izdata vozačka dozvola za upravljanje vozilima kategorija B i C i potkategorija B1 i C1;

4) vozačima koji imaju pravo da upravljaju vozilom kategorije D bit će izdata vozačka dozvola za upravljanje vozilima kategorija B i D i potkategorija B1 i D1;

5) vozačima koji imaju pravo upravljati priključnim vozilom kategorije E, koja je važila uz kategoriju C, bit će izdata vozačka dozvola za upravljanje vozilima kategorija BE, CE i DE i potkategorija C1E i D1E.

(2) Kandidati za vozača motornih vozila koji su obuku počeli u skladu sa zakonodavstvom koje je bilo na snazi u vrijeme početka obuke, završit će obuku u skladu s istim zakonodavstvom.

Član 255.

(1) Nadležni organi uskladit će zakone iz svoje nadležnosti s ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Nadležni organi uredit će sva pitanja iz svoje nadležnosti utvrđena ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 256.

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

(2) Ovaj Zakon bit će objavljen i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

"Službeni glasnik BiH", broj 75/06

"Službeni glasnik BiH", broj 44/07

Član 7.

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se danom početka primjene Zakona o prekršajima.

(2) Ovaj Zakon bit će objavljen u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

"Službeni glasnik BiH", broj 84/09

Član 6.

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

(2) Ovaj Zakon bit će objavljen i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

"Službeni glasnik BiH", broj 48/10

Član 90.

(1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

(2) Ovaj zakon objavljuje se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

"Službeni glasnik BiH", broj 18/13

Član 2.

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

(2) Ovaj Zakon bit će objavljen i u službenim glasnicima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

"Službeni glasnik BiH", broj 8/17

Član 72.

Prečišćeni tekst ovog zakona priprema Ustavnopravna komisija Predstavničkog doma i Ustavnopravna komisija Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Član 73.

(1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

(2) Ovaj zakon objavljuje se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

"Službeni glasnik BiH", broj 89/17

Član 6.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

"Službeni glasnik BiH" broj 9/18

Član 6.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

"Službeni glasnik BiH" broj 46/23

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

"Službeni glasnik BiH" broj 46/23

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

(„Službeni glasnik BiH“, broj 88/23)

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".